

T.C.
BARTIN ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
YAŞAM BOYU ÖĞRENME ANA BİLİM DALI
YAŞAM BOYU ÖĞRENME BİLİM DALI

HALK EĞİTİMİ MERKEZİ KURSLARININ BAŞARILI YAŞLANMAYA ETKİSİNİN
İNCELENMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

HAZIRLAYAN
Aslıhan Yetiş ABALI

DANIŞMAN
Dr. Öğr. Üyesi Seçil Eda ÖZKAYRAN

BARTIN-2020

T.C.
BARTIN ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
YAŞAM BOYU ÖĞRENME ANA BİLİM DALI
YAŞAM BOYU ÖĞRENME BİLİM DALI

HALK EĞİTİMİ MERKEZİ KURSLARININ BAŞARILI YAŞLANMAYA
ETKİSİNİN İNCELENMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

HAZIRLAYAN

Aslıhan Yetiş ABALI

DANIŞMAN

Dr. Öğr. Üyesi Seçil Eda ÖZKAYRAN

BARTIN-2020

KABUL VE ONAY

Aslıhan Yetiş ABALI tarafından hazırlanan “**Halk Eğitimi Merkezi Kurslarının Başarılı Yaşlanmaya Etkisinin İncelenmesi**” başlıklı bu çalışma, /..... /2020 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda **oy birliği/oy çokluğu ile** başarılı bulunarak jürimiz tarafından yüksek lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Başkan :

Üye :

Üye :

Bu tezin kabulü Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yönetim Kurulunun /..... /2020 tarih ve sayılı kararıyla onaylanmıştır.

Prof. Dr. Nuriye SEMERCİ

(Enstitü Müdürü)

BEYANNAME

Bartın Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü tez yazım kılavuzuna göre, Dr. Öğr. Üyesi Seçil Eda ÖZKAYRAN danışmanlığında hazırlamış olduğum **“Halk Eğitimi Merkezi Kurslarının Başarılı Yaşlanmaya Etkisinin İncelenmesi”** adlı yüksek lisans tezimin bilimsel etik değerlere ve kurallara uygun, özgün bir çalışma olduğunu, aksinin tespit edilmesi halinde her türlü yasal yaptırımını kabul edeceğimi beyan ederim.

05/02/ 2020

İMZA

Aslıhan Yetiş ABALI

ÖN SÖZ

Yüksek lisans eğitimim boyunca bana her zaman yardımcı olan, çalışmamda bana destek olan, yön veren danışmanım Dr. Öğr. Üyesi Seçil Eda ÖZKAYRAN başta olmak üzere yaşam boyu öğrenme alanı ile tanışmama vesile olan ve her zaman yanımda olduğunu bildiğim hocam Dr. Öğr. Üyesi Hüseyin KAYGIN'a, yüksek lisans eğitimim sırasında ders aldığım ve ihtiyacım olduğu her an bana destek olan tüm hocalarıma, uzakta olsalar dahi manevi desteklerini hiç kesmeyen sevgili aileme ve desteğini hiç esirgemedi her an yanımda olan değerli yol arkadaşım Ahmet ABALI'ya sonsuz teşekkürlerimi tüm içtenliğim ile sunarım.

Aslıhan Yetiş ABALI

ÖZET

Yüksek Lisans Tezi

Halk Eğitimi Merkezi Kurslarının Başarılı Yaşlanmaya Etkisinin İncelenmesi

Ashlan Yetiş ABALI

Bartın Üniversitesi

Eğitim Bilimleri Enstitüsü

Yaşam Boyu Öğrenme Anabilim Dalı

Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Seçil Eda ÖZKAYRAN

Bartın-2020, Sayfa: XIV + 87

Yaşlılık, yaşam boyu olgunlaşmayı ve tecrübe edinmeyi ifade etmektedir. Yaşlılık doğal akışın getirdiği bir süreç olarak yaşamın kaçınılmaz bir sonudur. İnsanlar doğar büyür, yaş alır ve hayatlarını tamamlar. Yaşlılık süreci hayatın son aşamasına tekbül etmektedir. Bu yüzden yaşlılık dönemi genel olarak pasiflik dönemi olarak algılanmaktadır. Fakat mutlu, aktif ve sağlıklı bir yaşam sürdüren bireyler yaşlılık döneminde de aktif ve mutlu bir süreç yaşamaktadırlar. Mutlu bir hayatın sırrı için anahtar kavramlardan biri başarılı yaşlanmadır. Önemli olan nokta yıllara yaşam katmak değil, yaşama yıllar katmaktır. Başarılı yaşlanma; fiziksel sosyal ve ruhsal açıdan sağlıklı ve bağımsız olma hali olarak özetlenebilir. Birey yaş alırken sağlığı bozulmuş dahi olsa yaratıcı ve aktif süreçlerini devam ettirebiliyorsa ve sosyal hayatlarını canlı tutabiliyorlarsa hayatlarının her anlarında mutlu ve başarılı bir süreç içinde olabilirler. Öğrenme süreci, okul öncesinden başlayarak, gençlik yıllarında devam edip, emeklilik sonrasını da kapsayan uzun bir maceradır. Öğrenmenin sonu olmadığı gibi bireyi de sürekli olarak diri tutmaktadır. Yetişkin Eğitimi ise bireylere bilgi ve beceri kazandırmak amacıyla örgün eğitim içinde ya da dışında yapılan, her yaşta bireye hitap eden eğitim ve öğretim faaliyetleridir. Türkiye’de yetişkin eğitimine katılımın en sık ve en yaygın şekilde görüldüğü yerler Halk Eğitimi Merkezleridir. Halk eğitimi merkezlerinde verilen kurslar katılımcıların, öğrenme süreçlerinin devamlılığını ve hayata aktif katılımlarının

sağlanmasını amaçlamaktadır. Bu durumda başarılı yaşlanmaya olumlu yönde etki etmektedir. Araştırmanın temel amacı, halk eğitimi merkezlerinde verilmekte olan kurslarının başarılı yaşlanmaya etkisinin olup olmadığını ortaya koymaktır. Araştırma karma araştırma yöntemiyle yapılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu halk eğitimi merkezinde verilen kurslara katılan 50 yaş ve üstü 85 kursiyer ile düzenlenen kurslara katılmayan rastgele örnekleme yöntemiyle seçilmiş 50 yaş ve üstü 85 kişi oluşturmuştur. Veri toplama işlemi kursiyer ve kursiyer olmayan kişiler ile yapılan görüşmelerden elde edilmiştir. Araştırmada elde edilen nitel veriler içerik analizine tabi tutularak incelenmiştir. Nicel veriler ise SPSS programı ile analiz edilmiştir. Araştırma sonucu ulaşılan veriler incelendiğinde kurslara katılan katılımcılar daha aktif, mutlu ve başarılı bir yaşlılık süreci geçirdikleri, kurslara katılmayan katılımcılar ise başarılı yaşlanma kavramına yabancı oldukları görülmüştür. Düzenlenen kurslara katılan katılımcıların kendilerini psikolojik olarak daha iyi hissettikleri ve sosyal hayatlarına bu kurslar sayesinde devam ettikleri gözlenmiştir. Araştırma sonucunda yaşam boyu öğrenmeyi destekleyen kursların başarılı yaşlanmaya olumlu yönde etkisi olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler

Yaşlılık, başarılı yaşlanma, yetişkin eğitimi, yaşam boyu öğrenme, halk eğitimi, halk eğitimi merkezleri

ABSTRACT

Masters Thesis

Examination of the Effects of Public Education Center Courses on Successful Aging

Aslıhan Yetiş ABALI

Bartın University

Institute of Educational Sciences

Department of Lifelong Learning

Advisor: Doctor Lecturer Seçil Eda ÖZKAYRAN

Bartın-2020, Page: XIV + 87

Being old refers being mature and being experienced during lifelong. Being old is indispensable end of life as a process. People grow and take ages and complete their lives. The process of being old is perceived as passive term. But individuals who have a happy, active and healthy life live a happy and active process when they are getting older. The secret of having happy life is to get older successfully. The most important thing is not to add life to years but to add years to life. Getting older successfully is summarized as an attitude of being physically, socially and spiritual free. If an individual keeps his/her life active and happy, she/he can be happy later in his/her lives. The process of learning is a long adventure which starts from pre-school and continues to teenage times. Learning does not have an end and it keeps an individual active. Adult Education give some abilities to individuals and it is a teaching and learning facility which appeals to individuals who are from all ages. Public education center are the places where adults mostly join. The courses which are given in these centers refer to the active participation of the individuals and learning processes. Therefore, it gives effect to getting older successfully. The purpose of the research is to show whether it has an effect on being older successfully or not. This research was done with combined research method. The working group of this research included participants who are fifty and above 85 and the ones who don't come to the courses and who were chosen randomly with sampling method. The process of having data

was made from the interviews which were done with trainees and people who are not trainee. The qualitative data which were gained in research were observed with content analysis. Quantitative data was analysed by SPSS programme. When the data which were gotten at the end of the research were observed, participants who joined to the courses spent more active and happier processes of being old. But the ones who didn't attend to the courses were seen far away from the concept of getting old. The participant who joined to the organized courses felt themselves more relaxed and it was observed that they showed a regular participation thanks to these courses. As a result of this research, the courses which supported lifelong learning had a positive effect on getting older successfully.

Key words

Elderly, successful aging, adult education, lifelong learning, public education, public education centers.

İÇİNDEKİLER

KABUL VE ONAY	II
BEYANNAME.....	III
ÖN SÖZ.....	IV
ÖZET	V
ABSTRACT	VII
İÇİNDEKİLER.....	IX
ŞEKİLLER LİSTESİ	XII
TABLO LİSTESİ.....	XIII
EK LİSTESİ	XIV
BÖLÜM I.....	1
GİRİŞ	1
1.1. PROBLEM DURUMU	1
1.2. ARAŞTIRMANIN AMACI.....	2
1.3. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ	3
1.4. SAYILTILAR	4
1.5. SINIRLILIKLAR	4
1.6. TANIMLAR.....	4
1.7. KISALTMALAR	5
BÖLÜM II.....	6
KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR.....	6
2.1. YAŞLILIĞIN TANIMI	6
2.2. YAŞLANMA ÇEŞİTLERİ	8
2.2.1. Kronolojik Yaşlanma	8
2.2.2. Biyolojik Yaşlanma.....	8
2.2.3. Sosyolojik Yaşlanma	8
2.2.4. Psikolojik Yaşlanma.....	9
2.2.5. Ekonomik Yaşlanma	9
2.2.6. Fonksiyonel Yaşlanma	9
2.3. DÜNYADA VE TÜRKİYE’DE YAŞLANMA.....	10
2.4. BAŞARILI YAŞLANMA.....	12
2.5. BAŞARILI YAŞLANMA KONUSUNDA GÜNCEL YAKLAŞIMLAR.....	13

2.6. YAŞAM BOYU ÖĞRENME	15
2.7. YAŞAM BOYU ÖĞRENMENİN AMACI VE FAYDALARI	17
2.8. YAŞAM BOYU ÖĞRENME VE BAŞARILI YAŞLANMA.....	22
2.9. YAYGIN EĞİTİM MODELLERİNDEN OLAN HALK EĞİTİM	23
2.9.1. Halk Eğitiminin Kapsamı Amacı ve İlkeleri	24
2.10. TÜRKİYE’DE HALK EĞİTİMİ MERKEZLERİ	27
2.11. YAŞAM BOYU ÖĞRENME KAPSAMINDA HALK EĞİTİMİ MERKEZLERİNİN BAŞARILI YAŞLANMAYA ETKİLERİ	30
2.12. İLGİLİ ARAŞTIRMALAR	31
BÖLÜM III.....	34
YÖNTEM.....	34
3.1. ARAŞTIRMA MODELİ	34
3.2. NİTEL YÖNTEM.....	36
3.2.1. Araştırma Çalışma Grubu	36
3.2.2. Veri Toplama Araçları.....	36
3.2.3. Veri Toplama Süreci	36
3.2.4. Verilerin Analizi	37
3.3. NİCEL YÖNTEM	37
3.3.1. Araştırmanın Evren ve Örneklemi	37
3.3.2. Veri Toplama Araçları.....	38
3.3.3. Verilerin Analizi	38
BÖLÜM IV	39
BULGULAR	39
4.1. KURSİYERLERİN BAŞARILI YAŞLANMA KAVRAMINI TANIMLAMALARINA İLİŞKİN BULGULAR.....	41
4.2. HAYAT BOYU ÖĞRENMENİN BAŞARILI YAŞLANMAYA ETKİSİNE İLİŞKİN BULGULAR	44
4.3. KURSİYERLERİN DÜZENLENEN KURSLARA KATILMA NEDENLERİNE İLİŞKİN BULGULAR	46
4.4. KURSLARIN BAŞARILI YAŞLANMAYA ETKİSİNE İLİŞKİN BULGULAR	47
4.5. KURSİYER OLMAYAN BİREYLERİN BAŞARILI YAŞLANMA KAVRAMINI TANIMLAMALARINA İLİŞKİN BULGULAR.....	50
4.6. KURSİYER OLMAYAN BİREYLER AÇISINDAN HAYAT BOYU ÖĞRENMENİN BAŞARILI YAŞLANMAYA ETKİSİNE İLİŞKİN BULGULAR	51

4.7. KURSİYER OLMAYAN KATILIMCILARIN DÜZENLENEN KURSLARA KATILMAMA NEDENLERİNE İLİŞKİN BULGULAR	53
4.8. KURSİYER OLMAYAN BİREYLER AÇISINDAN KURSLARIN BAŞARILI YAŞLANMAYA ETKİSİNE İLİŞKİN BULGULAR	55
4.9. KURSİYERLER VE KURSİYER OLMAYAN BİREYLERİN BAŞARILI YAŞLANMA ÖLÇEĞİNE GÖRE FARKLILIKLARINA İLİŞKİN BULGULAR	56
BÖLÜM V	61
SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER.....	61
5.1. SONUÇ	61
5.2. TARTIŞMA	66
5.3. ÖNERİLER.....	67
KAYNAKÇA	69
EKLER.....	78
ÖZ GEÇMİŞ.....	86

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil No	Sayfa No
2. 1: Yaş grubuna göre yaşlı nüfus oranı 2012- 2016	11
2. 2: Açılan kurs ve cinsiyet dağılımı	28
2. 3: Yaş dağılımı	28
2. 4: Açılan kurs alanları	29
3. 1: Yöntem Diyagramı	35
4. 1: Kursiyerlerin başarılı yaşlanma kavramı tanımı	42
4. 2: Hayat boyu öğrenmenin başarılı yaşlanmaya etkisi	44
4. 3: Kurslara katılma nedeni	46
4. 4: Kursların başarılı yaşlanmaya etkisi	48
4. 5: Kursiyerler olmayan bireylerin başarılı yaşlanma kavramı tanımı	50
4. 6: Kursiyer olmayan bireyler açısından hayat boyu öğrenmenin başarılı yaşlanmaya etkisi	52
4. 7: Kurslara katılmama nedeni	54
4. 8: Kursiyer olmayan bireyler açısından kursların başarılı yaşlanmaya etkisi	55

TABLO LİSTESİ

Tablo	Sayfa
No	No
4. 1: Araştırmaya katılan katılımcıların cinsiyetlerine göre dağılımı	39
4. 2: Araştırmaya katılan katılımcıların yaşlarına göre dağılımı	39
4. 3: Araştırmaya katılan katılımcıların yaş aralığı ve cinsiyet değişkenine göre dağılımı	39
4. 4: Araştırmaya katılan katılımcıların eğitim durumlarına göre dağılımı	40
4. 5: Araştırmaya katılan katılımcıların katıldıkları kurslara göre dağılımı	40
4. 6: Araştırmaya katılan katılımcıların katıldıkları kurslara göre cinsiyet dağılımı	41
4. 7: Araştırmaya katılan katılımcıların başarılı yaşlanma ölçek ortalamaları T-Testi sonuçları	57
4. 8 Araştırmaya katılan katılımcıların cinsiyet değişkenine göre başarılı yaşlanma ölçek ortalamaları T-Testi sonuçları	57
4. 9 Araştırmaya katılan katılımcıların yaş grupları değişkenine göre başarılı yaşlanma varyans analizi sonuçları	58
4.10 Araştırmaya katılan katılımcıların eğitim grupları değişkenine göre başarılı yaşlanma varyans analizi sonuçları	58
4. 11 Araştırmaya katılan katılımcıların başarılı yaşlanma ölçek maddelerine ilişkin aritmetik ortalama ve standart sapma puanları.....	59

EK LİSTESİ

Ek	Sayfa
No	No
1: Demografik Bilgiler	78
2: Başarılı Yaşlanma Ölçeği.....	83
3: Görüşme Formu	84

BÖLÜM I

GİRİŞ

1.1. PROBLEM DURUMU

Yaşlılık sözlük anlamı olarak artmış yaşın etkilerini gösterme ve yaşlı olma hali olarak tanımlanmaktadır (TDK, 2018). Başka bir ifade ile yaşlanma, doğal olarak yaş durumunun ileri atılması olarak da tanımlanabilir (Döventaş ve Döventaş, 2012). Yaşlılık tüm insanlar için kaçınılmaz bir durumdur.

Dünyada hızla artan bir yaşlı nüfus bulunmaktadır. Bu nüfus artışı ile birlikte ortaya çıkabilecek sorunlar ve yaşlılıkta yaşam standardının artırılması başarılı ve sağlıklı yaşlanma gibi kavramlara ilgiyi arttırmaktadır (Öztop, 2010). Toplum içindeki artan bu yaşlı nüfus oranı aynı zamanda bireyleri daha kaliteli, uzun ve sağlıklı bir hayat tarzı arama eylemine sürüklemektedir. Her bireyin en büyük isteği uzun bir hayat sürmektir (Erzeybek, 2012). Yaşlanmakta olan bireyin sosyal çevresi ile uyumlu bir süreç geçirmesi hayattan tat alması ve hayat doyumunu sağlaması aynı zamanda bireyin hayat kalitesini de artırması bakımından büyük önem kazanmaktadır (Şanlı, 2012). Yaşlı bireyler hayatın içinde aktif olarak ne kadar var olmaya devam ederse zihinsel, fiziksel ve psikolojik olarak da daha sağlıklı bir yaşlanma süreci geçirmiş olurlar (Yerli, 2017). Bu noktada denilebilir ki sosyal ilişki yönü gelişmiş olan bireylerin başarılı yaşlanma süreci de daha rahat geçmektedir.

Toplumsal ve sosyal ilişkilerin geniş ölçeklere yayılması, yaşlı bireylerin kendilerine olan güven duygularını arttırmakta aynı zamanda sosyal gelişim süreçlerine katkı sağlamaktadır. Aile, akraba, arkadaş ve komşu ilişkilerinin iyi olması yaşlı bireylerin hayat doyumunu arttırmaktadır (Karakaş ve Durmaz, 2017). Yaşlanmakta olan bireyin aile, arkadaşlık, akrabalık ilişkileri ise bu noktada önem taşımaktadır.

Yaşlı bireylerin içinde buldukları pozitif ya da negatif durumlar yaşlılığın başarılı ya da başarısız olarak geçmesine etki etmektedir (İçli, 2010). Başarılı yaşlanma terimi hastalıklardan kaçınma, yüksek fiziksel ve zihinsel işlevsellik, hayata aktif katılım, biyomedikal anlamda hastalığın yokluğu, psikolojik iyi oluş, yaşam tatmini, finansal güvenlik, hayata pozitif bakış açısı gibi anlamlarda kullanılmaktadır (Bowling ve Dieppe, 2005; Aktaran: Hazer ve Özsungur, 2017:186). Başka bir ifade ile başarılı yaşlanma kendini tamamlamış ve geliştirmiş bireyi ifade etmektedir denilebilir.

Başarılı yaşlanmaya en büyük katkıyı eğitim sunmaktadır. Eğitim, bir toplumun hayat standartlarını arttıran ve yaratıcılık gücü katan, becerilerini geliştirme imkânı sunan, bireyin kendini tamamlamasını sağlayan en etkili araçtır (Kıran, 2008). Bilgi toplumu diye ifade edilen 21. yüzyılda bilgi hızla yayılmakta ve değişmektedir. Hayatlarını daha kaliteli şekilde geçirmek isteyen bireylerinde bu değişime ayak uydurmaları gerekmektedir (Kıran, 2008). Değişime ayak uydurmak isteyen bireyler farklı etkinliklere ve kurslara katılarak aktif yaşlanmaya geçiş yapabilmektedirler.

Menec (2003) aktivite (etkinlik) kuramı ile yapılan bireyin katılmış olduğu etkinlikler ve başarılı yaşlanma arasında doğru orantılı bir ilişki bulunduğunu ortaya koymuştur. Bu kurama göre toplum içinde yaşayan insanların diğer insanlar ile kurdukları sosyal ilişkiler ne kadar fazla ise, bireyin alacağı tatmin de o derece fazla olacaktır. Birey yaşamını sürdürürken ne kadar başarılı bir kişilik ile tamamlarsa o kadar başarılı yaşlanma aşamasına da geçmiş olur (Şanlı, 2012). Bu kişilik tamamlamasına eğitimin katkısı yadsınamaz.

Birey anne karnından ölümüne kadar öğrenmeye devam eden sosyal bir varlıktır. İnsan hayatının her evresinde öğrenmeyi sürdürmektedir. Pasiflik olarak görülen yaşlılık sürecinde de öğrenme devam etmektedir. Yaşlılık döneminde gerçekleşen öğrenme süreci genel olarak yetişkin eğitimi olarak ifade edilmektedir. Yetişkin eğitimi halk eğitimi merkezleri sayesinde desteklenmektedir. Yetişkin bireyler halk eğitimi merkezlerinde düzenlenen kurslara katılarak hem sosyal ilişkilerine hem de öğrenme faaliyetlerine devam etmektedirler. Bu durumda beraberinde aktif bir yaşamı getirdiği düşünülmektedir. Bu doğrultuda çalışmanın temel problemini “halk eğitimi merkezlerinde verilen kursların başarılı yaşlanmaya etkisi var mıdır?” sorusu oluşturmaktadır.

1.2. ARAŞTIRMANIN AMACI

Araştırmanın amacı, halk eğitimi merkezlerinde verilen kursların başarılı yaşlanmaya ne denli etkisinin olduğunu değerlendirmesidir. Bu doğrultuda yaşam boyu öğrenme fırsatlarının sunulduğu halk eğitim merkezlerinde verilen kurslara katılan bireyler ile katılmayan bireylerin başarılı yaşlanma süreçlerinde farklılıklarının olup olmadığı incelenecektir.

Bu amaç doğrultusunda halk eğitimi merkezinde verilen kurslara katılan kursiyerler ile kurslara katılmayan katılımcılarla görüşmeler yapılarak aşağıdaki nitel soruların cevapları aranmıştır:

1. Başarılı Yaşlanma kavramını nasıl tanımlarsınız? Neden?
2. Hayat boyu öğrenmenin başarılı yaşlanmaya etkisi olduğunu düşünüyor musunuz? Nasıl?
3. Düzenlenen kurslara katılma nedeniniz nedir?
4. Katılmış olduğunuz kursların başarılı yaşlanmaya etkisinin olduğunu düşünüyor musunuz? Nasıl?
5. Düzenlenen kurslara katılmama nedeniniz nedir?
6. Düzenlenen kurslara katılmış olsaydınız daha başarılı bir yaşlanma süreci geçireceğinizi düşünür müydünüz? Neden?

Aynı zamanda amaç doğrultusunda nicel verilerin elde edilmesi için halk eğitimi merkezinde verilen kurslara katılan kursiyerler ve katılmayan bireylere Başarılı Yaşlanma Ölçeği (BYÖ) uygulanmıştır.

1.3. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ

Başarılı yaşlanma sürecine halk eğitimi merkezlerinde verilen kursların nasıl bir etkisinin olduğunu tespit edilmesi bu kurslara katılımın teşvik edilmesi açısından önem teşkil etmektedir.

Halk eğitimi merkezlerinde verilen kurslara katılan kursiyerlerin; Başarılı yaşlanma kavramı hakkındaki düşüncelerinin tespit edilmesi, Yaşam boyu öğrenmenin başarılı yaşlanmaya etkisinin ne şekilde olduğunu belirlenmesi, Bu kurslara katılmalarının arkasındaki nedenlerin belirlenmesi, Katılmış oldukları kursların başarılı yaşlanmaya etkisinin olup olmadığının belirlenmesi adına önem taşımaktadır.

Halk eğitimi merkezlerinde verilen kurslara katılmayan katılımcıların; Başarılı yaşlanma kavramı hakkındaki düşüncelerinin tespit edilmesi, Yaşam boyu öğrenmenin başarılı yaşlanmaya etkisinin ne şekilde olduğunu belirlenmesi, Bu kurslara katılmamalarının arkasındaki nedenlerin belirlenmesi, Düzenlenen bu kurslara katılmış olsalardı nasıl bir yaşlanma süreci içerisinde olabilecekleri yönündeki değerlendirmelerinin belirlenmesi adına önem taşımaktadır.

1.4. SAYILTILAR

1. Kahramanmaraş/Onikişubat-Suzan ve Abdulkhakim Bilgili Halk Eğitimi Merkezinde verilen kurslardan faydalanan kursiyerler ve katılmayan katılımcılar çalışmaya gönüllü olarak katılmışlardır.
2. Kahramanmaraş/Onikişubat-Suzan ve Abdulkhakim Bilgili Halk Eğitimi Merkezinde verilen kurslardan faydalanan kursiyerler ve katılmayan katılımcılar, araştırmada kullanılan görüşme sorularını içtenlikle ve objektif bir şekilde cevaplamışlardır.

1.5. SINIRLILIKLAR

1. Kahramanmaraş/Onikişubat-Suzan ve Abdulkhakim Bilgili Halk Eğitimi Merkezinde verilen kurslardan faydalanan 50 yaş ve üstü 85 kursiyerler ile düzenlenen kurslara katılmayan rastgele örnekleme yöntemiyle seçilmiş 50 yaş ve üstü 85 kişi ile sınırlıdır.
2. Bu araştırmada toplanan nitel veriler araştırmacı tarafından oluşturulan görüşme formu ile sınırlıdır.
3. Bu araştırmada toplanan nicel veriler, Prof. Dr. Oya Hazer ve Av. Fahri Özsungur'un Türkçeye uyarladıkları Yaşam Boyu Öğrenme Ölçeği ile sınırlıdır.

1.6. TANIMLAR

Başarılı Yaşlanma: Hastalıklardan kaçınma, yüksek fiziksel ve zihinsel işlevsellik, hayata aktif katılım, biyomedikal anlamda hastalığın yokluğu, psikolojik iyi oluş, yaşam tatmini, finansal güvenlik, hayata pozitif bakış açısı gibi anlamlarda kullanılmaktadır (World Health Organization, 2002).

Eğitim: Çocukların ve gençlerin toplumsal hayatta konumlarını oluşturmaları için gerekli olan bilgi, beceri ve anlayışları sağlamalarını ve kişiliklerini geliştirmeleri için olanak sağlayan okul içinde veya dışında gerçekleşen, doğrudan veya dolaylı olarak yardım etme anlamına gelmektedir (TDK, 2018).

Halk Eğitimi: Örgün eğitim sistemine hiç girememiş ya da bu sistemden çeşitli nedenlerle çıkmak zorunda kalmış bireyler için yapılan, onların gelişimi için gerekli bilgi ve

davranışları kazandırmak için örgün eğitimin sisteminde veya dışında gerçekleştirilen hayat boyu sürdürülen eğitim-öğretim, rehberlik ve uygulama çalışmalarının tümüdür (MEB, 2010).

Yaş: Doğum ile başlayıp yıl cinsiyle ifade edilen zaman aralığı “yaş” olarak ifade edilmektedir (Ak, 1991).

Yaşam Boyu Öğrenme: Bireysel, sosyal, toplumsal, kültürel ve istihdam ile bağlantılı bir yaklaşımla kişinin; ilgi, bilgi, beceri, yeterlilik ve davranışlarını geliştirmek düşüncesiyle yaşamı boyunca içinde bulunduğu her türlü öğrenme etkinlikleri olarak tanımlanmaktadır (Berberoğlu, 2010).

Yaşlılık: Artmış yaşın etkilerini gösterme ve yaşlı olma hali olarak tanımlanmaktadır (TDK, 2018).

Yetişkin Eğitimi: Yetişkin bireylere verilen eğitim ve öğretim programı olarak ifade edilmiştir (TDK, 2018).

1.7. KISALTMALAR

AB: Avrupa Birliği

BYÖ: Başarılı Yaşlanma Ölçeği

DPT: Devlet Planlama Teşkilatı

MEB: Milli Eğitim Bakanlığı

TDK: Türk Dil Kurumu

TÜİK: Türkiye İstatistik Kurumu

UN DESA: Birleşmiş Milletler Ekonomik ve Sosyal İşler Departmanı

WHO: World Health Organization- Dünya Sağlık Örgütü

BÖLÜM II

KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. YAŞLILIĞIN TANIMI

İnsanlar dünyaya geldikleri andan itibaren sürekli olarak gelişim ve değişim süreci içerisinde. Doğum ile başlayıp yıl cinsiyle ifade edilen zaman aralığı “yaş” olarak ifade edilmektedir (Ak, 1991). Yaşlılık hayat boyunca olgunlaşmayı ve gelişmeyi ifade eden, çevre ile genetik yapı arasındaki etkileşimin üst seviyede olduğu, tüm canlı varlıklarda görülen çocukluk, gençlik, yetişkinlik gibi doğal ve olağan bir dönemdir (Yerli, 2017 s. 1278). Başka bir ifade ile yaşlılık, kişinin kendisini yaşlı hissetmesiyle açıklanmaktadır (Çelebi ve Yüksel, 2014 s. 180). Kişilerin yaşamış oldukları süreçler birbirinden farklı olduğu için yaşlanmaya verdikleri tepkilerde farklılaşabilmektedir. Yaşadığı ağır kayıplar nedeniyle 50 yaşındaki bir birey kendini artık yaşlı biri olarak değerlendirdiği gibi, yaşama arzusunu kaybetmemiş 75 yaşındaki bir birey de hala kendini genç olarak görebilmektedir.

Türk Dil Kurumuna göre yaşlı, yaşı ilerlemiş, kocamış kimse olarak tanımlanmaktadır (TDK [Türk Dil Kurumu], 2018). Dünya Sağlık Örgütü'nün 2017 yılında yayınladığı yaş dilimlerine göre biyolojik yaş dört grupta toplanmaktadır. Bunlar: 45-59 yaşlar arasındaki bireyler orta yetişkin; 60-74 yaş arası bireyler yaşlı; 75- 89 yaş arası bireyler ileri yaşlı; 90 ve üstü bireyler ise çok yaşlı (ihtiyar) olarak ayrılmaktadır. Arapça kökenli olan ihtiyarlık kavramının ilk anlamı “seçme, özgür irade, tercih etme”, ikinci anlamı “hayırlı ve seçkin”, üçüncü anlamı ise “kocalık, yaşlılık” anlamlarına gelmektedir (Gökçalp, 2017, s. 215).

Toplumlar yaşlı nüfus bakımından ise dört gruba ayrılmaktadır (Güleç'ten aktaran Aközer, Nuhurat ve Say, 2011, s. 104):

1. Genç toplumlar: 65 yaş ve üzeri nüfus yüzde dörtten azdır.
2. Erişkin toplumlar: 65 yaş ve üzeri nüfus yüzde dört ile yüzde yedi arasındadır.
3. Yaşlı toplumlar: 65 yaş ve üzeri nüfus yüzde yedi ile yüzde 10 arasındadır.
4. Çok yaşlı toplumlar: 65 yaş ve üzeri nüfus yüzde 10'un üzerindedir.

Yaşlı, daha önceki dönemlerinde kazanmış olduğu yeteneklerini ve özelliklerini aynı derecede devam ettirebilen kişi değildir. Yaşlanma ile birlikte kazanmış olduğu özelliklerinde değişimler meydana gelmektedir ve olaylara vermiş olduğu tepkilerde

yaşlanma ile birlikte değişmektedir. Yaşlanma sürecindeki yaşanan bu değişimler bireyin psikolojik ve fizyolojik dünyası olumsuz yönde etkileyebilir. Bir birey yaşlanma sürecinde homeostasisini (iç ortamını dengede tutma) ne kadar dengede tutarsa o kadar sağlıklıdır (Akın, 2006, s. 7). Bu nedenle yaşlanma sürecini de daha olumlu bir şekilde geçirebilir denilebilir.

Toplumsal olarak yaşlanma, hayata yaşayarak yıllar katma, öğrenme, gelişme, deneyim ve tecrübe oluşturma, kültürlenme, kendini tamamlama, saygınlık kazanma olarak ifade edilebilir (Ceylan, 2016, s. 77).

Yaşlanma sürecini çevre ile uyum sağlamada zorluk yaşama olarak da ifade edebiliriz. Yaşanan zorluklar yaşlanma sürecinde hücre kayıpları ile alakalıdır. Bu yüzden yaşlılık belirtilerinin bir kısmı gözle görülür şekilde gerçekleşmektedir (Erzeybek, 2012).

Yaşlanma süreci bazı faktörlerden etkilenir (Arpacı, 2005 s. 16). Bunlar;

- **Kalıtım:** Birey genç görünüşlü ve yavaş yaşlanan bir aileye sahipse yaşlılık süreci olumlu şekilde etkilenir.
- **Çevre:** Bireyin yaşamını sürdürmüş olduğu çevrede sağlıklı yaşam koşulları ve kötü beslenme gibi durumlar söz konusu ise yaşlanma süreci olumsuz yönde etkilenir.
- **Hastalık:** Birey ıstırap çektiren ve sakatlık yaşatan bir hastalık yaşıyor ise yaşlanma süreci olumsuz yönde etkilenir.
- **Duygusal dünya:** Birey mutlu, sağlıklı, huzurlu bir duygusal dünyaya sahip ise yaşlılık süreci olumlu yönde aksi bir durum içerisinde ise de olumsuz yönde etkilenir.

Yaşlanmakta olan bireylerin yaşlılığa uyum sağlayabilmelerinde yakın çevresine kilit roller düşmektedir. Aile, akrabalık, arkadaş ve akran dostluğu, samimiyeti, sıcaklığı ve desteği, yaşlı bireyin yaşamdan aldığı doyumunu artırmakta ve değişen koşullara uyum sağlamasını kolaylaştırmaktadır. Aynı zamanda yaşlı bireylerin sosyal uyum sağlamasında toplumdan kopmaması, yeni bir şeyler yapma isteğini kaybetmemesi ve sosyal arkadaş ilişkilerini sürdürmesi büyük bir öneme sahiptir (Öz, 2002, s. 22).

Ekonomik, sosyal, teknolojik, tıpsal ve diğer alanlardaki gelişmeler insanların yaşam sürelerinin uzatacağı yönündeki beklentileri arttırmaktadır (İlgar ve İlgar, 2007, s.

148). Yaşlanma olgusunun, insan vücudunda meydana getirdiği değişimlerin fiziksel, psikolojik ve bilişsel olmak üzere çeşitli etkileri mevcuttur. Yaşanılan değişimlere birey kendisini sağlıklı bir yaşlanma süreci için hazırlamalıdır. Bu hazırlık süreci yalnızca yaşlı bireyin sağlığı için değil, toplumun genel sağlığı içinde önemlidir (Komşu, 2014, s. 373).

Yaşın ilerlemesiyle birlikte fiziksel alanda gerilemeler, duraklamalar meydana gelebilir fakat bu durum tamamen bir gerileme dönemi olarak adlandırılmamalıdır. İnsan hayatının her evresinde aynı insandır fakat her yaşın kendine özgü gerektirdiği bir takım süreçler vardır. Bu sürece göre bireyin fiziksel, sosyal ve duygusal durumu değişmektedir. Bu noktada dikkat edilmesi gereken en önemli kısım, yaşlı bireylerin bağımlı ve tüketici konuma girmelerini engellemektir (Öz, 2002, s. 25).

2.2. YAŞLANMA ÇEŞİTLERİ

İnsanlar yaşam süreçleri içerisinde doğar, yaş alır, yaşlanır ve hayatını tamamlar. Bu nedenle yaşlanma tüm insanların yaşadığı kaçınılmaz bir durum olarak görülmektedir.

Yaşlılık, hayatın her alanında görülen, kişinin fiziksel, sosyal ve psikolojik açıdan bağımsızlıklarını yitirmeye başladıkları dönem olarak ifade edilebilir (Kalınkara, 2016, s. 8). Bu yüzden yaşlılık, hayatın doğal akışında her insanın karşılaşacağı bir durumdur.

Yaşlanmanın sınıflandırılması farklı boyutlarda ele alınmıştır:

2.2.1. Kronolojik Yaşlanma: Bireyin doğduğu andan itibaren aldığı yaşın sayı cinsinden ifade edilmesidir. Takvim yaşı olarak da ifade edilebilir. Genellikle 65 yaş üstü insanlar yaşlı olarak değerlendirilmektedir (Akın, 2006, s. 96).

2.2.2. Biyolojik Yaşlanma: İnsan vücudunda meydana gelen, organlarda azalma, doku ve hücrelerde oluşan tahribat ve yıpranmadır. Başka bir ifade ile insanın fiziksel ve zihinsel dünyasında meydana gelen değişimlerdir. Saç ağarması, diş dökülmesi, bel bükülmesi, derinin buruşması, işitme ve görme de zayıflama, unutkanlık gibi. Yaşlanma sürecinde hareket ve motor becerilerinde de azalma ve kayıplar meydana gelmektedir (Kalınkara, 2016, s. 8-9). Bu evreler yaşam süreci içerisinde kendiliğinden meydana gelmektedir ve değişimler gözle görülebilmektedir.

2.2.3. Sosyolojik Yaşlanma: Yaşlılığın sosyolojik boyutu, toplumun, belli bir yaş grubundan beklediği davranışlar ve o gruba verdiği değerlerle ilgilidir. Toplumda yaşayan

her bireylerin ait olduğu gruba dair kültürel normları çerçevesinde statüleri vardır. Bu statüler bireylerin sosyal bir varlık olarak yaşlarını tanımlanmasına ve kimlik oluşturmalarına imkân tanır. Birçok statü yaş ile belirlenir; Okula gitme, evlilik, askerlik, emeklilik vb gibi. Ancak, yaşlılık ile meydana gelen değişiklikler, kayıplar, stresler, emeklilik, dulluk, hastalık, fiziksel gücün zayıflaması ve duyu kaybı, azalan statü gibi etkenler yaşlıların toplumla bütünleşmeleri konusunu önemli sorunlar olarak ortaya çıkmaktadır. Bütünleşmiş bir toplumda farklı sosyal gruplar o toplumun işleyen bütünlüğünü bozmayacak şekilde birbirlerini tamamlar. Sağlıklı bütünleşmenin sağlandığı toplumlarda yaşlılarda sağlıklı olarak yaşlanma süreci geçirmiş olurlar (Arpacı, 2005, s. 21-22).

2.2.4. Psikolojik Yaşlanma: Tecrübelerin artmasıyla oluşan davranış değişikliğidir. Yaşın ilerlemesiyle bireyin kendisini yaşlı hissetmesi, olaylara vermiş olduğu tepkilerdeki değişiklikler olarak da ifade edilebilir. Örneğin; birey yaşının ilerledikçe kendisine değer verilmediğini hissederek daha duygusallaşabilir ve daha alıngan olabilir (Kalınkara, 2016, s. 9). Hatta bu konuda “Kurt kocayınca köpeğin maskarası olurmuş” olarak ifade edilen bir atasözü vardır. Birey genç ve dinamik iken güçlü, yaşlandıkça ise yeni durumlara uyum sağlayamayacağı korkusuna düşerek psikolojik olarak kendisini kötü hissederek yaşlanma sürecine girmektedir.

2.2.5. Ekonomik Yaşlanma: Bireyin çalıştığı işten emeklilik nedeniyle ayrılması ve yaşam koşullarında meydana gelen değişiklikler olarak ifade edilebilir (Akın, 2006). Aktif çalışma hayatının bitmesi anlamına gelen emeklilik, bireyin sosyal hayattan soyutlanarak eski sosyal çevresi ve ilişkilerinden uzaklaşması ve yalnızlaşması sorununu ortaya çıkarmaktadır (Danış, 2009, s. 74). Emeklilik ile birey ekonomik gücünü ve çevresini kaybederek kendi kabuğuna çekilmekte, yalnızlaşmakta ve özgüven eksikliği yaşamaktadır (Akdemir, Çınar, Görgülü, 2007, s. 216).

2.2.6. Fonksiyonel Yaşlanma: Vücuttaki tüm organlarda ve zihinde yaşın ilerlemesi ile birlikte kayıplar meydana gelmektedir. Vücuttaki fonksiyonlarda fizyolojiyle bire bir bağlantılıdır. Farklı faktörlerin etkisiyle organ fonksiyonlarında aynı yaştaki diğer insanlara göre daha fazla yetenek ve işlevsel gücün kaybedilmesi fonksiyonel yaşlanmanın belirtisidir. Mesela yaşlanmaya bağlı olarak iştahın azalması mide ve bağırsak sisteminin daha yavaş çalışması nedeni ile olabilir (Yahyaoglu, 2013, s. 34).

2.3. DÜNYADA VE TÜRKİYE'DE YAŞLANMA

Tüm toplumlarda başta gelen sağlık sorunları içerisinde salgın hastalıklar, doğurganlık oranının yüksek olması ve bebek ölümleri vardır. Son yapılan çalışmalara göre bilim, tıp ve teknoloji alanındaki gelişmelere bağlı olarak sağlık sorunlarında azalmalar yaşanmaya başlanmıştır. Bu gelişmeler ölüm oranlarının da gittikçe düşmesine olanak sağlamıştır. (Yahyaoglu, 2013 s. 13,14). Bu başarıların toplumların demografik yapısına yansımaları, insan ömrünün uzaması şeklinde olmuştur. Mikrobik hastalıklarla başa çıkma, beslenme olanaklarının iyileşmesi, genel sağlık ve temizlik koşullarında iyileşme ve doğurganlık oranlarındaki azalma nüfus yapısının değişmesini sağlamıştır. Bu sayede daha çok sayıda insan ileri yaşlara kadar ulaşma şansına kavuşmuştur. Böylelikle, toplumlarda ileri yaşlardaki kişi sayısı artmış, toplumlar yaşlanmaya başlamıştır (Sözen, 2014, s. 1).

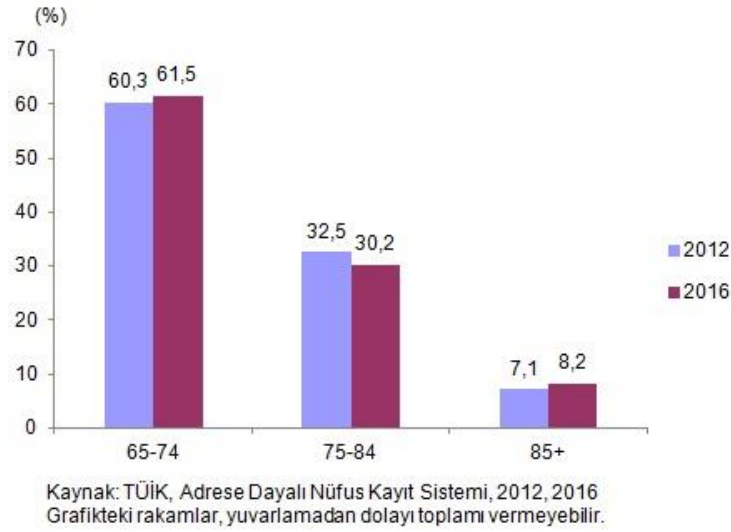
Dünya nüfusunun 2016 yılında %8,7'sini yaşlı nüfus oluşturdu. En yüksek yaşlı nüfus oranına sahip ilk üç ülke sırasıyla %31,3 ile Monako, %27,3 ile Japonya ve %21,8 ile Almanya oldu. Türkiye bu sıralamada 167 ülke arasında 66. sırada yer aldı (TÜİK [Türkiye İstatistik Kurumu], 2017).

Birleşmiş Milletler Ekonomik ve Sosyal İşler Departmanı (UN DESA) verilerine göre, 2017 itibarıyla 60 yaş ve üstü 962 milyon kişi, küresel nüfusun yaklaşık yüzde 13'ünü oluşturdu. 2017'de her 8 kişiden biri 60 yaş ve üstüyken 2020'de her 5 kişiden birinin 60 yaş ve üstü olması bekleniyor.

2050'de yaşlıların, Avrupa'daki nüfusun yüzde 35'ini, Kuzey Amerika'daki nüfusun yüzde 28'ini, Latin Amerika ve Karayipler'deki nüfusun yüzde 25'ini, Asya'daki nüfusun yüzde 24'ünü, Okyanusya'dakinin yüzde 23'ünü ve Afrika'dakinin yüzde dokuzunu oluşturacağı düşünülmektedir. 2017 yılı itibarıyla 60 ve üzeri yaştaki nüfusa en fazla sahip ülkeler sırasıyla Japonya %33.4, İtalya %29.4, Almanya %28, Portekiz %27.9, Finlandiya %27.8'dir (Anadolu Ajansı, 2018)

Gelişmekte olan ülkelerde yaşlı nüfus oranı bugün %8 iken 2050'de %21'e yükseleceği, çocuk nüfus oranının ise %33'ten %20'ye düşeceği öngörülmektedir. Yaşlanma sürecinin ise hızla artacağı tahmin edilmektedir (unicankara, 2018).

Türkiye’de yaşlı nüfus 2012 yılında 5 milyon 682 bin 3 kişi iken son beş yılda %17,1 artarak 2016 yılında 6 milyon 651 bin 503 kişi oldu. Yaşlı nüfusun toplam nüfus içindeki oranı ise 2012 yılında %7,5 iken, 2016 yılında %8,3’e yükseldi. Yaşlı nüfusun %43,9’unu erkek nüfus, %56,1’ini kadın nüfus oluşturdu. Yaşlı nüfusun 2012 yılında %60,3’ü 65-74 yaş grubunda, %32,5’i 75-84 yaş grubunda ve %7,1’i 85 ve daha yukarı yaş grubunda iken, 2016 yılında %61,5’i 65-74 yaş grubunda, %30,2’si 75-84 yaş grubunda ve %8,2’si 85 ve daha yukarı yaş grubunda yer aldı (TÜİK, 2017).

Şekil 2. 1: Yaş grubuna göre yaşlı nüfus oranı 2012- 2016

Türkiye İspanya, Norveç, Japonya, Kanada gibi OECD ülkelerinden çok daha genç bir nüfusa sahiptir. Bu açıdan Meksika’ya ve Brezilya’ya benzemektedir (Aközer, Nuhurat ve Say, 2011, s. 105).

Yaşlı nüfus oranının en yüksek olduğu il, 2016 yılında %18,1 ile Sinop olmuştur. Bu ili %16,5 ile Kastamonu ve %15,4 ile Çankırı izlemektedir. Yaşlı nüfus oranının en düşük olduğu il %3,2 ile Şırnak oldu. Bu ili %3,3 ile Hakkâri ve %3,6 ile Van izlemektedir (TÜİK, 2017).

2.4. BAŞARILI YAŞLANMA

Başarılı yaşlanma kavramının ortaya çıkması çok eski zamanlara ait değildir. Küresel yaşlanmanın gittikçe hızlanması ile birlikte başarılı yaşlanma kavramı da literatüre girmeye başlayıp araştırma konusu olmuştur (Aydın, Sayılan, 2014, s. 76).

Başarılı yaşlanma kavramının geniş kavram yelpazesi vardır. Bunlar arasında; “sağlıklı yaşlanma”, “iyi yaşlanma” “doğru yaşlanma”, “verimli yaşlanma”, “becerikli yaşlanma” “yaratıcı yaşlanma” “olumlu yaşlanma” ve “aktif yaşlanma” vardır (Şanlı, 2012, s. 9).

Dünya Sağlık Örgütü’nün tanımına göre başarılı yaşlanma, insanların yaşlanma süreciyle birlikte hayat standartlarını da geliştirmek için sağlık, katılım ve güvenlikle ilgili imkânlarını sistematik ve düzenli bir şekilde oluşturması anlamına gelmektedir. Başarılı yaşlanma kavramı ile bireylerin fiziksel olarak iyi durumda oldukları dönemden ziyade sosyal, ekonomik, psikolojik ve kültürel alanlarla ilgili konularda aktiflik içeren bir katılım anlatılmak istenmektedir (WHO [World Health Organization], 2002, s. 12).

Başarılı yaşlanma her birey için söz konusu olabilmektedir. Yaşama anlam katma konusunda gençlik dönemlerinde ortaya fark katamamış bireylerin bu durumu yaşlılıkta başarması da oldukça zordur. Ancak yaratıcı ve aktif süreçlerini devam ettirebilen, sağlığı bozulmuş dahi olsa kendine yetebilen ve üretkenliğini, sosyalliğini canlı tutabilen yaşlılar hayatlarının her anlarında mutlu, uyumlu ve huzurlu bir süreç içinde olabilirler (Öz, 2002, s. 24).

Başarılı yaşlanmayı sadece yaşlılık dönemi içerisinde değerlendirirsek eksik bir kavramsallaştırma yapmış oluruz. Başarılı yaşlanmayı gerçekleştiren aslında bireyin yaşamış olduğu tüm dönemler ve hayat tarzıdır (Özmete, 2012, s.2). Aktif bir hayat tarzına sahip birey başarılı bir yaşlanma süreci yaşıyor olacaktır.

Toplumdaki sosyal statü ve roller bireylerin içinde buldukları yaş dönemlerine göre farklılık arz etmektedir. Sosyal statü ve rollerin bazıları yaşlılık süreçlerinde değişebilir ya da kaybedilebilir. Kaybedilen ya da değişen rollere uyum sağlayarak yaşama aktif biçimde katılmaları yaşlı bireylerin hayat ile olan ilişkilerini sürdürmeleri açısından önemlidir. Kolay atlatılan uyum süreçleri beraberinde başarılı yaşlanmayı da getirmektedir (Ceylan, 2016, 41).

Başarılı yaşlanma ile ilgili bazı önemli kavramlar Aktif Yaşlanma Politika Belgesi'nde (WHO, 2002) şöyle belirtilmektedir:

- **Özerklik/Otonomi (Autonomy)**; kişinin günlük hayatıyla ilgili kendi kurallarına ve tercihlerine göre, nasıl yaşadığıyla ya da yaşamak istediğiyle ilgili kendi kişisel kararlarını alabilme ve bunlarla baş etme yeteneğidir.
- **Bağımsızlık (Independence)**; kişinin günlük hayatla ilgili görevlerini yerine getirme becerisidir. Başkalarından çok az yardım alarak ya da hiç yardım almadan içinde bulunduğu toplumda bağımsız olarak yaşama becerisidir.
- **Yaşam Kalitesi (Quality of life)**; kişinin, içinde yaşadığı kültür ve değer sistemi içerisinde kendi konumuna, beklentilerine ve ilgilerine ilişkin algısıdır. Bu kavram içerisine kişinin fiziksel sağlığını, sosyal ilişkilerini, psikolojik durumunu, bağımsızlık düzeyini, kişisel inançlarını vb gibi durumları aldığı için çok geniş bir kavram olma özelliği gösterir. Kişinin yaşlılık sürecinde bağımsızlığını ve özerkliğini koruması ile yaşam kalitesi doğru orantılıdır.
- **Sağlıklı yaşam beklentisi (Healthy life expectancy)**; bu kavram engelsiz yaşam beklentisi, sakatlıklardan uzak bir hayat ile bağlantılı olarak kullanılır. Kadın ve erkek cinsiyet fark etmeksizin bakıma muhtaç tüm bireylerin yaşlandıkça ihtiyaç duydukları sağlık, sosyal hizmet ve bakıma ulaşma hakları her zaman vardır. (Canatan, 2018, s 16).

Akranlarına göre hiç denecek kadar az ya da herhangi bir fonksiyonunu kaybetmeyen, hayata aktif olarak bağlı kişiler başarılı olarak yaşlanmıştır. Başarılı yaşlanma kavramı hastalığın olmaması, fonksiyonel kapasitenin aktif olarak devam ettiği süreçleri içermektedir. Bu bağlamda başarılı yaşlanmanın bazı kriterleri vardır. Bu kriterler;

- Herhangi bir hastalık durumunun ve hastalıklara bağlı olarak oluşabilecek herhangi bir bağımlılığın olmaması,
- Fiziksel ve zihinsel süreçleri aktif olarak kullanabilmesi,
- Hayata faal olarak katılabilmesi olarak ifade edilebilir (Özmete, 2012, s. 2).

2.5. BAŞARILI YAŞLANMA KONUSUNDA GÜNCEL YAKLAŞIMLAR

Başarılı yaşlanma hakkındaki güncel yaklaşımların temel noktasını başarılı yaşlanma kavramının ve faaliyetlerinin sadece yaşlılara özgü bir durum olarak algılanması

oluşturmaktadır. Başarılı yaşlanma, uzun bir süreç olduğu gibi tüm hayat boyunca da devam etmektedir. Bu nedenle başarılı yaşlanma kavramını sınırlandırmak yerine alanını genişletmek ve her birey için geçerli olduğunu benimsemek gerekmektedir (Aydın ve Sayılan, 2014 s. 78).

Tunçkanat (2011) başarılı yaşlanma konusundaki güncel yaklaşımların, başarılı yaşlanma kavramının daha geniş ve sistematik bir şekilde değerlendirilmesi gerektiğini ifade etmektedir. Bu konudaki yaklaşımlar, insanların çalışma hayatlarındaki sürelerinin arttırılması ve yaş ile alakalı ayrımcılıkların yapılmaması için gerekli yasal düzenlemelerin yapılması gerektiğini savunmaktadırlar. Aynı zamanda yaşam boyu öğrenme fırsatlarının herkes için ulaşılabilir düzeyde olmasının gerektiği ve sağlık-bakım hizmetlerinin bu kapsamda güncellenmesi gerektiğini ifade etmektedirler. Yaşlı bireylerin hayatlarını sürdürdükleri alanlarının yeniden oluşturularak gerekli hizmetlere erişimlerinin rahatça sağlanmasını ve jenerasyonlar arası işbirliğinin güçlendirilmesini savunmaktadırlar.

Diğer önemli nokta ise, başarılı yaşlanma konusundaki politikaların yaşlıların becerilerini ve yeterlilik bilinçlerini attırmaya yönelik olması gerektiğidir. Çünkü başarılı yaşlanan bireylerin, bu süreç içinde ne kadar aktif olarak yer alırlarsa o derece özgüvenleri de artacaktır (Aydın ve Sayılan, 2014 s. 78). Bu sayede yaşlı bireyler kendilerini toplumun bir aktif üyesi olarak görececek ve verimlilikleri artacaktır.

AB ülkelerinde radyo, televizyon, gazete ve afişler üzerinden başarılı yaşlanma teşvik edilmeye ve bu konuda kampanyalar yapılmaya çalışılmaktadır. Yapılan kampanyalar arasında yaşlı çalışanların becerilerini arttırmak ve istihdam edilebilmelerini sağlamaya çalışmak vardır (Garzia ve Debono, 2009). Emeklilik yaşını ileriye atmak için yapılacak tüm çalışmalar yaşlı bireylerin aktif çalışma hayatında daha fazla kalmasını destekleyecektir. Bu durumda başarılı yaşlanma süreçlerine katılımı arttıracaktır (Debono, 2012).

Başarılı yaşlanmadaki güncel yaklaşımların üzerinde durdukları en önemli konulardan biri de hayat kalitesini arttırmaktır. Hayat kalitesi yüksek olan birey hayat doyumunu daha kolay sağlayacaktır. Bunun içinde yaşlı bireylerin çalışma ve sosyal ilişkileri aynı zamanda kişisel doyumları göz önüne alınmalıdır (Mutka, Malanowski, Punie ve Cabrera, 2008).

2.6. YAŞAM BOYU ÖĞRENME

Eğitim, Türk Dil Kurumu'na göre çocukların ve gençlerin toplum hayatında statülerini oluşturmaları için gerekli olan bilgi, beceri ve anlayışları sağlamalarını ve kişiliklerini geliştirmeleri için olanak sağlayan okul içinde veya dışında gerçekleşen, doğrudan veya dolaylı olarak yardım etme anlamına gelmektedir (TDK, 2018). Bu noktada eğitim içerisinde öğrenmeyi de barındırmaktadır.

Eğitimin gerçekleşebilmesi için mutlak surette öğrenmenin gerçekleşmesi gerekmektedir. Öğrenmenin gerçekleşmesi için ise;

- Davranışlarda bir değişikliğin olması,
- Yaşanılan bu değişikliğin tecrübeler sayesinde oluşması,
- Yaşanılan değişikliğin vadesinin uzun süreli olması gerekir (Kızılloluk, 2002,s.10).

Öğrenmeyi öğrenme, bilgiye çeşitli kaynaklardan ulaşma, ulaşılan bilgiyi tekrar yorumlayabilme, o bilgiyi kullanabilme ve dijital yeterlilikleri kullanarak yeni bilgiler sağlama anlamına gelmektedir (Turan, 2005, 98).

Eğitim sosyal hayatın uygun ve sorunsuz bir şekilde devamlılığının sağlanması için yine toplum tarafından oluşturulan temel sosyal kurumlardan biridir. Bu yüzden toplum ve eğitim birbirini tamamlayan ve geliştiren kurumlardır (Özengi, 2017,s 5).

Bireylerin potansiyellerini oluşturması ve kullanması için belli bir sistematik eğitime ihtiyaç vardır. Süreç içerisinde devam eden eğitim, hem bilinçli hem de tesadüfi öğrenme biçimlerini içerir (Tez, 2014, s. 8). Bu durumda eğitimi formal ve informal olarak iki kısma ayırmaktadır.

İnformal Eğitim; hayat içinde bir gayesi olmadan, kendiliğinden oluşan ve gelişigüzel olarak uygulanan eğitimidir. Bilgiler genellikle fark etmeden, tesadüfi olarak öğrenilir. Aile içinde, arkadaş ortamlarında, iş yerinde, sokakta, kafede, müzede yani hayatın her aşamasında karşılaşılabılır. Formal Eğitimde ise öğrencilere kazandırılmak istenen, bilgi ve becerileri, alanında uzman, etkin öğretim ve eğitim tekniklerini bilen ve bu işi uzmanlık alanı olarak uygulamaya koyan eğitimciler tarafından verilmektedir. Tamamen amaca yönelik ve planlıdır (Tez, 2014, s. 8).

Öğrenme, bireylerin doğumu ile başlayıp ölümüne değin devam ettirdiği bir süreçtir. Birey doğal yaşam süreci içerisinde farkında olarak ya da olmayarak öğrenme eylemini gerçekleştirir. Çünkü öğrenme süreci, okul öncesinden başlayarak, gençlik yıllarında devam edip, emeklilik sonrasını kapsayan uzun bir aşamadır. Bu noktada denilebilir ki öğrenme yaşam boyu devam eden aktif bir maceradır (Ersoy, 2009, 9).

Yaşam boyu öğrenme kavramı karşımıza birçok farklı isimlendirmelerle çıkmaktadır. Bunlar arasında “sınırsız öğrenme, sürekli öğrenme, yetişkin eğitimi, halk eğitimi ve hayat boyu öğrenme” gibi çeşitli kavramlar vardır.

Tortop (2010, 12)’a göre, Yaşam boyu öğrenme, hayat içerisinde devam eden beşikten mezara öğrenmeyi yani örgün, yaygın ve resmi olmayan öğrenme ortamları gibi çeşitli öğrenme ortamlarında gerçekleştirilen öğrenme süreçlerini de kapsamaktadır. Bu yüzden yaşam boyu öğrenme yaygın eğitim, yetişkin eğitimi ya da uzaktan eğitim vb. kavramlarla birlikte veya birbirinin yerine kullanılmaktadır.

Yaşam boyu öğrenme kavramı ilk olarak 1800’lü yıllarda kullanılmaya başlanmıştır. 1970’li yıllarda ise yaşam boyu öğrenme kapsamında yetişkin eğitimi ön plana çıkmıştır. Ayrıca mesleki eğitim olarak adlandırdığımız hizmet içi eğitimde yaşam boyu öğrenme sürecine katkıda bulunmuştur (Koç, Taş, Özkan, Yılmaz, 2009).

Türk Dil Kurumuna göre yetişkin eğitimi, yetişkin bireylere verilen eğitim ve öğretim programı olarak ifade edilmiştir (TDK, 2018). Berberoğlu (2010, 116)’a göre yaşam boyu öğrenme; bireysel, sosyal, toplumsal, kültürel ve istihdam ile bağlantılı bir yaklaşımla kişinin; ilgi, bilgi, beceri, yeterlilik ve davranışlarını geliştirmek düşüncesiyle yaşamı boyunca içinde bulunduğu her türlü öğrenme etkinlikleri olarak tanımlanmaktadır.

Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı’nda yaşam boyu öğrenme, gelişen ve değişen hayat şartlarına uyum sağlayabilmesi, küreselleşen ekonomik dünya da insan gücünün daha aktif ve etkili bir şekilde kullanılması, bilgi ve iletişim teknolojilerinin daha kapsamlı zeminlere aktarılıp yayılması, üretim ve hizmet sektörlerinde ihtiyaç duyulan insan gücünün donanımlı bir şekilde bilgi ve beceriler ile kuşatılmasını benimseyen kavram olarak ifade edilmiştir (DPT [Devlet Planlama Teşkilatı], 2001,12).

Avrupa Birliği (AB) yaşam boyu öğrenme kavramını; bilgi, beceri, ilgi ve yeterlilikleri geliştirmek için belirli bir süre içerisinde yapılan eğitim faaliyetlerinin tümü olarak ifade etmektedir (Turan, 2005, 87).

Dolayısıyla yaşam boyu öğrenme aslında okul öncesinden, anne karnından emeklilik sonrasına kadar; okullarda verilmekte olan resmi programlı eğitimden, iş yerlerinde devam eden mesleki geliştirme amaçlı yapılan eğitime kadar olan süreçleri kapsamaktadır. Aynı zamanda ebeveynlerin çocuklarından öğrendiği, çocukların akranlarından öğrendiği çeşitli teknolojilerin kullanımına, televizyon izlerken ve ya turistik gezi ziyaretlerindeki öğrenmeye kadar yaşamın her alanında karşımıza çıkmaktadır (Ersoy ve Yılmaz, 2009, 806).

2.7. YAŞAM BOYU ÖĞRENMENİN AMACI VE FAYDALARI

Berberoğlu (2010, 116)'a göre ise yaşam boyu öğrenmenin amacı, kişilerin bilgi toplumuna uyum sağlamalarını ve bu toplumda hayatlarını daha iyi idame edebilmeleri için ekonomik, toplumsal ve sosyal hayatın tüm anlarında aktif ve faal bir şekilde bulunmalarına olanak sağlamaktır.

Turan (2005, 87) 'a göre; Yaşam boyu öğrenmenin istihdam ile ilgili hedefleri olduğu kadar kişisel, vatandaşlık ve sosyal hedefleri de bulunmaktadır. Devlet Planlama Teşkilatının hazırlamış olduğu Özel İhtisas Komisyon Raporuna göre Yaşam boyu öğrenmenin üç temel esas amacı vardır. Bunlar; yaşam boyu öğrenmede fırsatlar yaratarak bireylerin kişisel gelişimini sağlamak, toplumsal bütünleşmeyi gerçekleştirmek ve ekonomik büyümeyi sağlamaktır. Yaşam boyu öğrenmenin faaliyeti içerisinde bulunan bireyin, il olarak kendi kişisel gelişimini tamamlaması gerekmektedir. Bu gelişim sürecinde eğitimden faydalanarak bilgili, bilinçli ve duyarlı bir birey oluşması süreç içerisinde bireyin ilgi ve becerileri doğrultusunda istihdamını sağlayarak ekonomik büyümenin oluşmasına imkân tanıyacaktır (DPT, 2001, 10).

Yetişkin eğitimi veya halk eğitimi olarak adlandırılan öğretim programının amacı bireyin davranış ve düşüncelerinde farklılık sağlayacak yeni bilgilerin ve becerilerin kazandırılmasına olanak sağlamaktır (Komşu, 2014, 383).

Yaşam boyu öğrenmenin bir parçası olan yetişkin eğitimi faaliyetleri, hem yaşlı bireylerin hayat standartlarının yükseltilmesini sağlamada hem de toplumsal bütünlüğün ve ortak çıkarların korunması alanında en önemli araçtır (Komsu, 2014, 372).

Yetişkin eğitimi gerçekleştirilirken dikkat edilmesi gereken birtakım hususlar vardır. Bu hususlar Devlet Planlama Teşkilatının Özel İhtisas Komisyon Raporu'nda (2001, 21-22) şu şekilde belirtilmiştir:

- Yaşanan sorunlar ile sosyal değişmelerin eğitici gözle anlaşılmasına yardım etmek ve sosyal adaletin gerçekleşmesine yönelik olarak toplumun ilerlemesinde aktif rol oynama yeteneğini geliştirmek.
- Gerek ulusal, gerekse uluslararası düzeyde çeşitli gelenek ve göreneklere, kültürlere karşı anlayış ve saygı geliştirmek.
- İletişim ve dayanışmayı aile, yerel, ulusal, bölgesel ve uluslararası düzeyde geliştirmek.
- Sistemli eğitim sonucunda, kişiliğin tam anlamıyla gelişmesine yol açacak yeni bilgiler, nitelikler veya davranış biçimleri kazanma yeteneğini geliştirmek.
- Erkek ve kadınlara mesleki ve teknik bilgiler kazandırarak, onları çalışma hayatına girme konusunda bilinçli ve etkin hale getirmek.
- Çocuk yetiştirme ile ilgili sorunları gereği gibi kavrama yeteneğini geliştirmek.
- Boş zamanları yaratıcı uğraşlarla geçirmek ve ihtiyaç ya da istek duyulan bir bilgiyi kazanma yeteneğini geliştirmek.
- Kitle iletişim araçlarından, özellikle radyo, televizyon sinema ve basından yararlanmada gerekli olanı seçme gücünü artırmak, toplum tarafından çağımız erkeğine ve kadınına iletilen çeşitli mesajları yorumlama yeteneğini geliştirmek.
- Öğrenmeyi öğrenme yeteneği geliştirmek.
- Barış, uluslararası anlayış ve işbirliği çalışmalarını teşvik etmek.
- Çevreyi koruma, insanlığın ortak mirasına ve kamuya ait mülke karşı saygı duygusunu geliştirmek dikkate alınması gereken unsurlardır.

Öğrenme sürecinde yaştan ziyade yetişkinlerin ihtiyaç duymadıkları bilgilerin öğretilmesi öğrenme sürecine engel olabilir. Bundan dolayı yetişkinlerin ihtiyaç duydukları konularda öğrenmeye devam edebileceklerini örnekleyen durumların paylaşılması olumlu duygular oluşturarak motivasyonun sağlanmasına imkân sunacaktır (Karabacak ve Kaygın, 2018, 759).

Yaşam boyu öğrenmenin etkinliğini ve verimliliğini artırmaya yönelik hazırlanan 2014 –2018 Dönemi Ulusal Hayat Boyu Öğrenme Stratejisi Belgesinde;

- Toplumda hayat boyu öğrenme kültürü ve farkındalığının oluşturulması,
- Hayat boyu öğrenme fırsatlarının ve sunumunun artırılması,
- Hayat boyu öğrenme fırsatlarına erişimin artırılması,
- Hayat boyu rehberlik ve danışmanlık sisteminin geliştirilmesi,
- Önceki öğrenmelerin tanınması sisteminin geliştirilmesi,
- Hayat boyu öğrenme izleme ve değerlendirme sisteminin geliştirilmesi önceliklerine yer verilmiştir (HBO, 2018).

Değişen ve gelişen dünyada bilginin, teknolojinin, ekonominin ve toplumun daha karmaşık hale gelmesiyle birlikte bu düzene uyum sağlamak temel amaç haline gelmiştir. Bu amacı gerçekleştirmek için yapılması gereken düzenlemelerin takibini yapmak ve uygulamak için Avrupa Birliği ülkeleri tarafından hayata geçirilen Yaşam Boyu Öğrenme yaklaşımına Türkiye’de dâhil olmuştur. Bu süreç ile beraber Milli Eğitim bünyesinde Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü kurulmuştur (Özengi, 2017, 14).

Milli Eğitim Bakanlığı’nın 2006 yılında düzenlediği 17. Mili Eğitim Şûrası’nda yaşam boyu öğrenme ile ilgili kararlar alınmıştır. Bu kararlar şu şekildedir:

1. Yaşam boyu öğrenmeyi destekleyecek, geliştirecek ve yaygınlaştıracak ulusal eğitim politikaları oluşturulmalıdır.
2. Yaşam boyu öğrenmeyle ilgili tüm kurum ve kuruluşlardan alınan bilgilere göre bir eğitim haritası çıkarılmalı, konu ile ilgili yasal düzenlemeler yapılmalıdır.
3. Örgün ve yaygın eğitim merkezlerinde düzenlenen eğitim programlarının uluslararası standartlara uygunluğuna dikkat edilmelidir.
4. Yaşam boyu öğrenme etkinlikleri sonucunda, ulusal ve uluslararası standartlarda belgeler düzenlenmelidir.

5. Yaşam boyu öğrenme konusunda bireyleri bilgilendirici ve farkındalıklarını artırıcı etkinlikler yapılmalıdır. Bu etkinliklerin belirlenmesinde bilimsel ölçütlere dayalı ve uzmanlar tarafından yapılan bölgesel ihtiyaç analizleri esas alınmalıdır.
6. Yaşam boyu öğrenme konusunda bireylerin bilinçlendirilmesinde kitle iletişim araçlarından yararlanılmalıdır.
7. Özel öğretim kurumlarının, mesleki ve teknik eğitim ile yaygın eğitim alanlarında da eğitim vermeleri sağlanmalıdır.
8. Okulların, halk eğitim merkezlerinin fiziki yapı ve donanım yetersizliği sorunu çözülmeli ve bu kurumlara mali destek sağlanmalıdır.
9. Mesleki eğitim veren okulların meslek odaları ve ilgili sivil toplum kuruluşları tarafından daha fazla destek vermesi sağlanmalıdır.
10. Yaşam boyu öğrenme uygulamaları aracılığıyla engelli bireylerin eğitimine verilen önem artırılmalı ve engelli bireylerin toplumla bütünleşmeleri sağlanmalıdır.
11. Özel kurum ve kuruluşların fiziki ortamlarından ve imkânlarından yaşam boyu öğrenme etkinlikleri kapsamında yararlanılmalıdır.
12. Yaşam boyu öğrenme etkinliklerinin yaygınlaştırılması için yeniden kurum açmak yerine, mevcut kurumların geliştirilerek kullanılması sağlanmalıdır.
13. Yaşam boyu öğrenme, 24-64 yaş arası ile sınırlandırılmamalıdır.
14. Yaşam boyu öğrenme, sadece öğrenci ve çalışanlarla sınırlandırılmamalı, aile eğitimine de önem verilmelidir. Bu nedenle anne baba okulları açılarak, toplumsal entegrasyonu sağlayamayan aileler için girişimlerde bulunulmalıdır. Buna yönelik var olan programlar akredite edilmeli, bu konuda aile destek uzmanları yetiştirilmeli ve yaygınlaştırılmalıdır.
15. Yükseköğretim Kurulunun 1997 yılında kaldırdığı yetişkin eğitimi lisans programları yeniden açılmalıdır.
16. İnsan hakları, demokrasi ve çevre bilinci oluşturma eğitimine önem verilmelidir.
17. Yaşam boyu öğrenme kapsamında yapılan etkinliklerle ilgili istatistikî bilgiler Türkiye İstatistik Kurumu tarafından belirli sürelerle tespit edilmeli ve yayımlanmalıdır.

18. Yaşam boyu öğrenmede işsizlik sigortası kaynaklarından yararlanılmalıdır (MEB [Milli Eğitim Bakanlığı], 2006, 5-6).

Avrupa Topluluklar Komisyonu (Commission Of The European Communes) tarafından yayımlanan yaşam boyu öğrenme memorandumunda Yaşam boyu öğrenmenin önemi altı madde ile ifade edilmiştir:

1. Herkes için yeni temel beceriler: Bireylerin, bilgi toplumuna katılımlarını sağlamak amacıyla gereksinim duyulan temel becerileri kazandırmak ve bu becerileri yenilemek için öğrenmeye yaygın ve devam eden erişimi garanti altına almaktır.

2. İnsan kaynaklarına daha fazla yatırım: Avrupa'nın en önemli varlığı olan "insan"a öncelik vermek için insan kaynaklarına yapılan yatırımı artırmaktır.

3. Öğrenmeyi değerlendirme: Özellikle resmi olmayan, gayri resmi öğrenmeye katılım ve ortaya çıkan sonuçlardan yola çıkarak yeni yollar geliştirmektir. Bu kapsamda işgücü pazarında diploma, sertifika ve nitelikler işverenler için önemli referans noktaları olacaktır.

4. Eğitim ve öğrenmede yenilik: Yaşam boyu ve yaşam genişliğinde öğrenmeyi sürdürmek için etkili eğitim ve öğrenme yöntemleri geliştirmektir. Öğretmenler ya da eğiticiler bu konuda danışman, rehber olarak gerekli desteği vermelidir.

5. Rehberliğin ve danışmanlığın yeniden düşünülmesi: Kaliteli bilgiye erişmek için öğrenme fırsatlarından herkesin kolayca yararlanabilmesini sağlamaktır. Bu konuda rehberlik, herkesin devamlı olarak erişebileceği bir hizmet olmalıdır.

6. Öğrenmeyi evlere olabildiğince yakın hale getirmek: Öğrenmek isteyenlere yaşam boyu öğrenme fırsatlarını olabildiğince yakın yerlerde sağlamak ve uygun olduğunda bilgi ve iletişim teknolojileri ile destek vermektir. Bu fırsat öğrenmeyi sadece evde ya da okullarda değil, aynı zamanda köy konakları, ibadet yerleri, alışveriş merkezleri,

kütüphane, müze, sağlık merkezleri, otobüs durakları vb. yerlerde de mümkün kılmayı amaçlamaktadır (A Memorandum, 2000. s. 19).

2.8. YAŞAM BOYU ÖĞRENME VE BAŞARILI YAŞLANMA

Yaşlılık, pasiflik anlamına geldiği için bireyler tarafından hoş karşılanmayan olumsuz bir dönem olarak nitelendirilmektedir. Başarılı yaşlanma ise aksine bireylerin canlı, aktif ve mutlu oldukları dönemlerini ifade etmek için kullanılmaya başlanmıştır. Yaşlılık evresi genel olarak emeklilik sonrasını ifade ettiği için çalışma hayatının devamlılığı tüm yaşlı bireyler için büyük önem arz etmektedir.

Yaşlanan nüfus artış göstermeye devam ettikçe onunla aynı paralelde sosyal güvenlik, sağlık ve bakım hizmetlerine olan gereksinimde artış gösterecektir. Artan harcamalarının azaltılması için uygulanacak politikalardan biri de yaşlı bireylerin çalışma hayatlarında kalma süresini arttırmaya yönelik olmalıdır (Tunçkanat, 2011).

Dünya genelinde, yaşlıların çalışma hayatları içerisindeki teknolojik gelişmelere uyum sağlayabilmesi onların çalışma hayatlarında aktif kalabilmeleri ile doğru orantılıdır. Çalışma hayatlarına devam eden yaşlı bireyler yaşamın içinde varlıklarına devam ederek başarılı yaşlanma süreci içerisinde olacaklardır. Bu noktada yaşlı bireyleri yaşama dâhil etme politikaları ve yaşam kalitelerini arttıracak sosyal politika uygulamalarına ihtiyaç duyulmaktadır (Tufan, 2002 s. 139). Yaşlı bireylerin teknolojik gelişmelere uyum sağlama süreçleri için uygulanacak politikaların başında hizmet içi eğitimler gelebilir. Bu durumda yaşam boyu öğrenmenin devamlılığını ve önemini ortaya koymaktadır.

Kaya (2010)' a göre yaşlı bireylerin çalışma hayatlarını arttırmak için:

- Yaşlanmakta olan nüfusun ihtiyaç duyduğu sağlık ve sosyal durumunu koruma,
- Çalışma koşullarını iyileştirme,
- Bireylerin erken emeklilikten vazgeçmelerini sağlama,
- Yeteneklerinin devamlılığını sağlamak için yaşam boyu öğrenmeyi teşvik etme çalışmaları yapılmalıdır.

Öğrenme faaliyetinin devamlılığı başarılı yaşlanma açısından hayat kalitesini arttırmada olumlu etken olmaktadır. Bu gerekçelerde yaşam boyu öğrenme stratejilerinin temel dayanağını oluşturmaktadır. Öğrenmenin yaşam boyu devam edebilmesini; örgün, yaygın ve algın öğrenmelerinin hepsini kapsamaması ve birbirleri ile bütünleşiyor olması sağlamaktadır (Kaya, 2010). Bireyler yaşam boyu öğrenme becerileri sayesinde değişen ve gelişen dünyaya adapte olabilirken değişim ve gelişmenin olumsuz yan etkileriyle baş etmenin yolu da yine yaşam boyu öğrenmeden geçmektedir.

Yaşlı bireyler zamanla artan boş vakitlerini herhangi bir faaliyet ile doldurmadıklarında, yaşama sevinçleri ve hayat doyumları da giderek azalmaya başlamaktadır. Dolayısıyla yaşlılık sürecinde pasiflik, bireyi olumsuz yönde etkileyerek mutsuz olmalarına neden olmaktadır. Boş vakitlerini dolduracak etkinliklerde bulunan yaşlı bireylerin yaşama daha olumlu baktıkları söylenebilir (Tezcan, 1982 s.2). Bu faaliyetlerde yaşam boyu öğrenme sürecinin ne kadar önemli olduğunu gözler önüne sermektedir.

Yaşlanmakta olan bireyler yaşam boyu öğrenme anahtar becerileri ile değişmekte ve dönüşmekte olan dünyaya uyum sağlayabilirken yine dönüşüm ve değişimin negatif yan etkileri ile mücadele etmenin yolunu da yaşam boyu öğrenmede bulabilir (Kaygın ve Yokuş, 2015, 483). Bu bağlamda yaşam boyu öğrenme bireylerin hayat ile mücadelesinde önemli bir role sahiptir denilebilir.

2.9. YAYGIN EĞİTİM MODELLERİNDEN OLAN HALK EĞİTİMİ

Halk eğitimi kavramı için birçok farklı isimlendirmeler yapılmıştır. Bu isimlendirmelerden bir kaçını “yaygın eğitim, yığın eğitimi, temel eğitim, toplum eğitimi, kitle eğitimi, sosyal eğitim, yaşam boyu eğitim, yineleme eğitimi, uzaktan eğitim, yetişkin eğitimi, sürekli eğitim, popüler eğitim”dir. Bu isimlendirmeler genel olarak halk eğitimi kavramıyla eş anlamlı olarak kullanılmaktadır (Tanır, 2006). Çok çeşitli isimlendirmeler yapıldığı gibi halk eğitimi kavramı içinde farklı tanımlamalar bulunmaktadır.

Halk eğitimi, toplumdaki her gelir düzeyine mensup kişilere, ihtiyaç odaklı olarak verilen programlardır. Bireylerin kişisel, sosyal ve kültürel gelişmelerine yardım eden, düzenli, sistematik ve sürekliliği olan okul dışı gerçekleştirilen eğitim programlarıdır (Özengi, 2017, s.22).

Ural (2007)'a göre Halk eğitimi, toplum ve bireylerin, kişisel ve ulusal değerleri edinerek, ekonomik, sosyal ve kültürel bakımdan daha aktif duruma gelebilmesi için belli programlar dâhilinde oluşturulan eğitim faaliyetleridir. Aynı zamanda halk eğitimi, örgün öğrenim faaliyeti dışında alınan, sistematik, programlanmış ve düzenli bir eğitim faaliyetidir.

Milli Eğitim Bakanlığı Yaygın Eğitim Kurumları yönetmeliğinin 4. Maddesindeki halk eğitimi açıklanmıştır. Bu tanıma göre ise örgün eğitim sistemine hiç girememiş ya da bu sistemden çeşitli nedenlerle çıkmak zorunda kalmış bireyler için yapılan, onların gelişimi için gerekli bilgi ve davranışları kazandırmak için örgün eğitimin sisteminde veya dışında gerçekleştirilen hayat boyu sürdürülen eğitim-öğretim, rehberlik ve uygulama çalışmalarının tümüdür (MEB, 2010).

Dolanbay (2014)'a göre halk eğitimi, bireylere bilgi ve beceri kazandırmak, ülkenin gelişmişlik düzeyini yükseltmek, milli benlik bilincini oluşturmak, bireysel yetenekleri geliştirmek amacıyla örgün eğitim içinde ya da dışında yapılan, her yaştan bireye hitap eden eğitim ve öğretim faaliyetleridir.

Halk eğitiminin hedef kitlesini tüm toplum oluşturmaktadır. Toplum; yaşı, öğrenim düzeyi, öğrenme isteği, cinsiyeti ve öğrenme ihtiyaçları çok farklı olan çeşitli kişilerden oluşmaktadır (Yağın, 2002). Fırsat eşitliğinin bulunmadığı bir toplumda örgün eğitim imkânlarından yeterli düzeyde faydalanamayan bireyler için yaygın eğitim kaçınılmazdır (Çeçen, 2018 s. 20).

2.9.1. Halk Eğitiminin Kapsamı Amacı ve İlkeleri

Halk eğitimi için oluşturulmuş tüm eğitim faaliyetleri hayatın tümünü kapsamaktadır (Bayraklı, 2002, s. 31). Bu yüzden çok geniş bir yelpazeye sahip amaç, ilke ve sorumlulukları vardır.

Halk eğitiminin amaçları arasında kişilere mesleki bilgi ve beceri sağlamak, verimliliklerini ve üretkenliklerini artırıcı davranış özellikleri oluşturmak, kişilerin sosyalleşmelerini sağlamak, eğitimde fırsat eşitliğinin oluşmasını sağlamak, okuryazarlık oranının artmasını sağlamak ve hayatlarını devam ettirebilmelerini kolaylaştıracak faaliyetlerde bulunmaktır (Dolanbay, 2014 s. 19).

Yalçın (2002)'e göre; halk eğitiminin amacı, asıl odak noktası okula gitmek olmayan kişilere yönelmek olup; farklı düzeylerde örgün veya yaygın eğitim faaliyetleri kapsamında düzenli eğitim süreçlerini içeren ve amaçlarının kişisel, toplumsal, ekonomik ve kültürel gelişmeye katkı sağlamak olduğu söylenebilir.

Geray (2002)'a göre yetişkin eğitimini gerekli kılan ekonomik nedenleri şu şekilde ifade edebiliriz:

1. Doğal kaynaklardan daha iyi yararlanabilmek ve bu doğal kaynakların kontrol altına alınabilmesi için gereken bilgiler ile insanların donatılması,
2. Bireylerin sermaye birikimi yapabilmeleri için tutumluluk bilincinin oluşturulması ve bireylerin gereksiz tüketimden kaçınılmasını sağlamak,
3. Finansal kalkınmaya yönelik bireylerin ihtiyaç duyabileceği teknolojinin tanıtılması ve benimsetilmesidir (Akt. Özengi, 2014, s. 33).

Yıldırım (2009)'a göre; halk eğitim merkezlerinin iki temel görevi vardır. Bunlar: eğitim faaliyeti yapma ve eğitim faaliyetinin yapılmasını desteklemedir. Bunun içinde halk eğitim merkezlerinin bir takım görev ve sorumlulukları vardır. Bunlar:

- Çocuk, genç ve yetişkin bireylerin başta ekonomik verimliliklerini arttıracak bilgi ve beceriler kazandırmak,
- Değişen toplumsal ve iktisadi rollere uyum süreçlerini kolaylaştırmak,
- Değişen eğitim ihtiyaçlarını karşılamak,
- Aileyi çocuk gelişimi konusunda bilgilendirerek bilinçli bireylerin oluşmasını sağlamak,
- Örgün eğitim yoluyla gerekli düzeyde edinemediği imkânlardan faydalanmasını sağlamak,
- Mesleki gelişim eğitimleri düzenlemek,
- Yaşam boyu eğitim kapsamında fırsat eşitliği sağlamaktır.

Halk eğitimin temel ilkeleri ise aşağıdaki gibi ifade edilebilir:

- Ulusal birlik bilincini oluşturmaya, ulusal varlığı korumaya ve güçlendirmeye yönelik olmalıdır.

- Halk eğitimi programlarında esas kriterler bilimsellik ve gerçekçilik olmalıdır.
- Halkın ihtiyaçlarını ve isteklerini gerçekleştirebilecek düzeyde oluşturulmalıdır.
- Temel kaynağı halkı bilinçlendirmek ve eğitmek olmalıdır. Bu kapsamda hazırlanacak içerik halkın durumu göz önüne alınarak oluşturulmalıdır.
- Halk eğitimi programlarında, acil çözüm gerektiren sorunlar kısa sürede daha az maliyet ile çözüme kavuşturulabilecek sorunlara öncelik verilmelidir.
- Halk eğitimi programları hazırlanırken ulusal ve yerel programlar ile bütünlük oluşturması sağlanmalıdır.
- Yapılan programların hazırlanması ve uygulanmasında ilgili kuruluşlar ile tam işbirliği sağlanmalıdır.
- Halk eğitim hizmeti hazırlanırken dezavantajlı bölgelere öncelik verilmelidir. .
- Verilecek olan hizmet tüm toplum kesimi için yapılmalıdır.
- Halka, eğitime her yaşta ve sürekli olarak ihtiyaç duyulduğu benimsenmeli ve halk eğitiminin bu ihtiyaçlara cevap verecek şekilde tüm yurttan yayılması sağlanmalıdır (Yüksel, 2011).

Milli Eğitim Bakanlığı Yaygın Eğitim Kurumları Yönetmeliğinde (2010) yaygın eğitimin ilkeleri şu şekildedir (MEB, 2010):

- Herkese açıklık,
- İhtiyaca uygunluk,
- Süreklilik,
- Geçerlilik,
- Planlılık,
- Yenilik ve gelişmeye açıklık,
- Gönüllülük,
- Her yerde eğitim,
- Hayat boyu öğrenme,
- Bilimsellik ve bütünlük,
- İş birliği ve eş güdüm.

2.10. TÜRKİYE’DE HALK EĞİTİMİ MERKEZLERİ

Halk eğitimi merkezleri genel yapısı itibariyle Türkiye’ye özgü oluşturulmuştur eğitim kurumlarıdır. Bu kurumlar için ikinci şans eğitim kurumları ifadesi kullanılabilir. Çünkü örgün eğitimi bırakmak zorunda kalıp devam edememiş bireyler için eğitim imkânı sunmaktadır. Dinamik yapısıyla birlikte halk eğitim merkezleri, yaygın eğitim kapsamında hangi alanda olursa olsun ihtiyaç duyulan mesleki, sosyal, kültürel, sanatsal ve sportif amaçlı eğitim etkinliklerini en hızlı ve kısa sürede oluşturma potansiyeline sahiptir (Yıldırım, 2009).

Türkiye’de yetişkin eğitimine katılımın en sık ve en yaygın şekilde görüldüğü yerler halk eğitimi merkezleridir. Temel görevi yetişkin bireylerin eğitimi olan ve tüm yurttaki faaliyet gösteren halk eğitimi merkezleri, Milli Eğitim Bakanlığı’nın Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü’ne bağlı olarak görevini sürdürmektedir (Yancar, 2014, s. 7). Halk Eğitimi Dairesinin kurulması Dickerman tarafından 1951 yılında hazırlanan raporda önerilmiştir (Dolanbay, 2014, s. 22). Halk eğitimi faaliyetlerinin alanını genişletmek ve daha düzenli bir sistem oluşturmak amacıyla 1960 yılında Milli Eğitim Bakanlığı’na bağlı olarak “Halk Eğitim Genel Müdürlüğü” kurulmuştur (Cantürk, 2006, s. 36).

Halk eğitimi hizmeti, ekonomik, toplumsal, sosyal ve kültürel gerekçeler ile farklı kurumlar tarafından verilmektedir. Mesela; tarım, sağlık, köy işleri, adalet, eğitim vb. gibi farklı bakanlıklar, fabrikalar, sendikalar, kooperatifler, dini kurumlar, yerel yönetimler ve sivil toplum kuruluşları halk eğitimi hizmetleri sunmaktadır (Güneş, 1996).

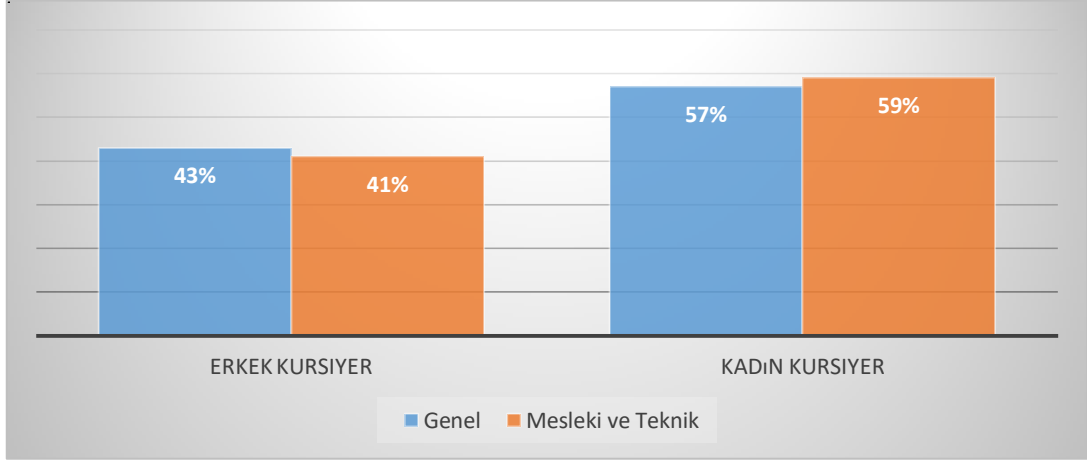
Sayıları ve açtıkları kurs çeşitleri genel olarak yetişkinin bireyin ilgi, ihtiyaç ve düzeylerine göre değişiklik gösteren halk eğitim merkezleri bugün 1000’ in üzerinde yerde ücretsiz olarak hizmet vermektedir. Kursların açılması için tek şart kursa uygun eğitici/öğretmenin olmasıdır (Coşkun, 2012, s. 22).

Halk eğitim merkezlerinde yetişkin eğitimi için oluşturulan eğitim faaliyetleri arasında;

- Okuma yazma kursları,
- Meslek kursları,
- Sosyal ve kültürel kurslar
- Sosyal-kültürel uygulamalar

- Eğitsel kol çalışmaları vardır (Sağcan, 2002, 22).

Hayat Boyu Öğrenme İzleme Değerlendirme Raporu 2017 verilerine göre şuan Türkiye’de faaliyet gösteren 990 halk eğitimi merkezi, 1010 tane de yaygın eğitim kurumu bulunmaktadır. Bu kurumlarda verilen kurslara toplamda 7.034.152 kursiyer kayıt yaptırmıştır.

Şekil 2. 2: Açılan kurs ve cinsiyet dağılımı

Şekil 2.2 incelendiğinde açılan kursların %57’si genel, %43’ü mesleki ve teknik kurs özelliği gösterdiği görülmektedir. Kursiyerlerin ise %59’u kadın, %41’i erkektir. Her iki kurs türüne de kadın kursiyerlerin daha çok rağbet gösterdiği görülmektedir.

Yaş Aralığı	Erkek Kursiyer	Kadın Kursiyer	Toplam Kursiyer
3 – 6	44.264	44.452	88.716
6 – 14	791.252	734.877	1.526.129
15 – 22	700.032	931.100	1.631.132
23 – 44	1.098.797	1.671.365	2.770.162
45 – 64	295.253	652.337	947.590
65+	21.243	49.180	70.423
TOPLAM	2.950.841	4.083.311	7.034.152

Şekil 2. 3: Yaş dağılımı

Şekil 2.3'te açılan kurslara kursiyerlerin yaş dağılımlarına göre katılım oranları gösterilmiştir. Bu şekilde görüldüğü gibi yığılmalar daha çok 23-44 yaş arasında görülmektedir.

Alan Adı	Açılan Kurs Sayısı	Erkek Kursiyer	Kadın Kursiyer	Toplam Kursiyer
Kişisel Gelişim ve Eğitim	68.698	483.291	809.949	1.293.240
El Sanatları ve Teknolojisi	43.790	32.216	687.345	719.561
Spor	33.564	305.054	248.804	553.858
Sağlık	21.711	423.845	337.035	769.911
Müzik ve Gösteri Sanatları	21.112	171.952	208.835	380.787
Okuma Yazma	19.601	48.035	98.766	146.801
Yabancı Diller	17.159	138.642	254.829	393.471
Giyim Üretim Teknolojisi	15.581	7.328	256.380	263.708
Sosyal Hizmetler ve Danışmanlık	14.209	253.695	251.963	505.664
Bilişim Teknolojileri	13.408	101.259	171.784	273.043

Şekil 2. 4: Açılan kurs alanları

Şekil 2.4'te halk eğitim merkezlerinde açılan kurs alanları gösterilmiştir. Şekilde de görüldüğü gibi en fazla kurs Kişisel Gelişim ve Eğitim alanında açılmış ve en çok kursiyerde bu programlara katılım göstermiştir. Bu alandan sonra ikinci sırayı El Sanatları Teknolojisi almaktadır ve kursiyer sayısında kadın katılımcıların daha ağırlıklı olduğu görülmektedir.

2.11. YAŞAM BOYU ÖĞRENME KAPSAMINDA HALK EĞİTİMİ MERKEZLERİNİN BAŞARILI YAŞLANMAYA ETKİLERİ

Ülkeler sosyal, ekonomik, kültürel ve demografik özellikleri bakımından farklılıklar göstermektedir. Bireyler yetiştirilirken her ülke kendine has olan bu farklılıkları göz önünde bulundurarak oluşturacağı öğretim programlarında örgün eğitimin yanında yaygın eğitim kurumlarına da büyük görevler düşmektedir (Murat, 2009, s. 28). Yetişkin bireylerin ihtiyaçlarının, isteklerinin ve ilgilerinin göz önüne alınarak oluşturulan eğitim programları yetişkinlerin bu eğitimlere katılım oranlarını da arttırmaktadır (Tatar, 2009, s. 59). Bu durum da beraberinde öğrenmeye istekli yetişkinlerin oluşmasına imkân tanımaktadır.

Halk eğitiminin amaçları arasında yetişkinin bireylerin düşünce ve davranışlarında olumlu yönde değişiklik oluşturmak vardır. Bu durumun gerçekleşmesi ise yetişkin ihtiyaçlarının göz önüne alınarak oluşturulan programlar ile mümkündür. Yetişkinlerin ihtiyaçlarını göz önünde tutmadan hazırlanan programların başarılı olması ise imkânsız gibidir (Bilir, 2004, s. 100).

Halk eğitimi kapsamında halk eğitimi merkezlerinin önemli bir rolü vardır. Yaygın Eğitim modeli uygulanan halk eğitimi merkezleri bireylerin yaşamları süresince ilgi duydukları alanlarda kendilerini geliştirmeleri ve gereksinim hissettikleri bilgilere ulaşmalarını sağlamak amacıyla kurslar düzenler. Düzenlemiş oldukları bu kurslar sayesinde aynı zamanda yaşam boyu eğitimi de desteklemektedir (Öner, 2014).

Halk eğitimi merkezlerinde, yetişkin bireylere yönelik olarak uygulanan programlar “genel eğitim programları” ve “mesleki-teknik eğitim programları” olarak iki gruba ayrılmaktadır. Genel eğitim programlarında “okuma-yazma kursları” ile “sosyal-kültürel kurslar” vardır. Mesleki-teknik eğitim programlarında ise meslek sahibi olunmasına ve belli alanlarda uzmanlık bilgisi ve becerisi sağlamaya yönelik kurslar yer almaktadır (Okçabol, 2006, s. 167). Kısaca halk eğitimi merkezleri yetişkin eğitimi konusunda doğrudan hizmet veren kurumların başında gelmektedir ve başarılı yaşlanma konusunda önemli bir role sahiptir.

2.12. İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Araştırma ile Kahramanmaraş halk eğitimi merkezinde verilen kurslara katılan kursiyerlerin neden katıldıkları, katılmayan kursiyerlerin neden katılmadıkları aynı zamanda bu kursların başarılı yaşlanmaya etkisinin olup olmadığı incelenmeye alınmıştır. Bu yüzden daha önce yapılmış olan konu ile alakalı araştırmalarda incelenmiştir.

Kıran (2008), “Yaşam Boyu Eğitimin Sağlanmasında Halk Eğitimi Merkezlerinin Değerlendirilmesi: Yüreğir Halk Eğitimi Merkezi Örneği” ile bilgi toplumlarında yaşam boyu eğitimin sağlanmasında halk eğitimi merkezlerinin rolünü ortaya çıkarmak amacıyla nicel bir araştırma yapmıştır. Araştırma sonucunda, kursa katılım ve kurs tercihlerinin cinsiyete, eğitim durumuna ve gelir durumuna göre farklılık gösterdiği gözlenmiştir.

İçli (2010), “Yaşlılar ve Yaşlılığın Değerlendirilmesi: Denizli İli Üzerine Niteliksel Bir Araştırma” ile yaşlı bireylerin yaşlılığı nasıl değerlendirdiklerini anlamak amacıyla nitel bir araştırma gerçekleştirmiştir. Araştırma sonucunda başarılı yaşlanmayı sağlayan faktörler; fiziksel sağlık, maddi güvence, sağlıklı aile, akrabalık ve komşuluk ilişkileri, sosyallik ve yaşlının güçlü psikolojisi olarak tespit edilmiştir.

Şahoğlu'nun (2010), “Halk Eğitim Merkezlerinde Düzenlenen Kurslara Devam Eden Yetişkinlerin Katılım Amaçları Ve Kurslara İlişkin Görüşleri” isimli araştırma halk eğitimi merkezlerinde düzenlenen kurslara katılan bireylerin kurslara neden katıldıklarını belirlemek için yapılan araştırmadır. Araştırma sonucunda elde edilen bulgular sonucunda katılımcıların yoğun olarak iki nedenle; “sertifika almak ve meslek edinmek” ve “yeni bilgiler öğrenerek kendilerini geliştirmek” için katılım gösterdikleri tespit edilmiştir.

Coşkun (2012), “Halk Eğitimi Merkezlerinde Açılan Kurslara Katılan Yetişkinlerin Beklentilerinin Ve Memnuniyetlerinin Değerlendirilmesi (Tuzla Örneği)” ile Halk Eğitimi Merkezlerinde açılan kurslara katılan yetişkinlerin beklentilerinin ve memnuniyetlerinin değerlendirilmesi amacıyla araştırma gerçekleştirmiştir. Yapılan araştırma nicel yöntemler ile oluşturulmuştur. Araştırma sonuçlarına göre; kursiyerlerin çoğunluğunun kadın ve 36 yaş üzeri olduğu, kursa katılma nedenlerinin “günlük yaşamda farklılık yapma istekleri” ve “kişisel gelişim” sağlamak amacıyla olduğu belirlenmiştir. Aynı zamanda kurslardan memnuniyet düzeylerinin de yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Aydın ve Sayılan (2014), “Aktif Yaşlanma İle Yaşam Boyu Öğrenme Arasındaki İlişkiye Teorik Bir Bakış” adlı araştırması ile Aktif Yaşlanma ile Yaşam Boyu Öğrenme arasındaki ilişkiyi teorik olarak inceleyen bir araştırma gerçekleştirmiştir. Araştırma kapsamında ilk olarak aktif yaşlanmanın ve yaşam boyu öğrenmenin derinlemesine tanımları ve temelleri anlatılmıştır. Sonuç kısmında ise aktif yaşlanma ile yaşam boyu öğrenme ilişkisi hakkında bilgiler sunulmuştur. Sonuç olarak yaşam boyu öğrenme ile aktif yaşlanma arasında güçlü bir ilişki olduğu, yaşam boyu öğrenmenin aktif yaşlanmayı olumlu yönde etkilediği ve desteklediği gözlenmiştir.

Sözen (2014), “Yaşlılarda Yaşam Kalitesi ve Yaşlılık Algısı: Başkent Üniversitesi Ankara Hastanesi Örneği” ile Türkiye’deki yaşlı yetişkinlerin yaşam kalitesini ve yaşlanmaya ilişkin tutumlarını açıklamak amacıyla nicel ve tanımlayıcı bir araştırma gerçekleştirmiştir. Araştırma sonucunda yaşam kalitesi ile yaşlanma algısı arasında doğru orantılı bir ilişki olduğunu tespit etmiştir. Yaşam kalitesindeki yükseliş yaşlılık algısının da olumlu düzeyde artmasına olanak sağladığı araştırma sonucunda ulaşılan bulgulardandır.

Tez (2014), “Halk Eğitim Merkezleri Nakış Kurslarına ve Tercih Nedenlerine İlişkin Kursiyer Görüşleri (Ankara İli Örneği)” isimli araştırmasında halk eğitimi merkezleri nakış kurslarına ve tercih nedenlerine ilişkin kursiyer görüşlerinin incelendiği betimsel bir araştırma yapmıştır. Araştırma sonuçlarına göre, kurslara katılan katılımcıların genellikle evli ve çocuk sahibi olduğu gözlenmiştir. Aynı zamanda genel olarak katılımcı kitlesini, maddi durumu düşük olan kadınların oluşturduğu tespit edilmiştir. Kursiyerlerin en çok iğne oyası programını tercih ettikleri ve boş vakitlerini değerlendirmek için bu kurslara katıldıkları tespit edilmiştir.

Aksoy (2015), “Bireylerin Aktif Yaşlanma Uygulamalarına İlişkin Görüşleri” ile Ankara’da yaşayan bireylerin aktif yaşlanmaya ilişkin görüşlerinin belirlenmesi amacıyla nicel bir çalışma gerçekleştirmiştir. Araştırma sonucunda bireylerin aktif yaşlanma hakkında bilgi sahibi olmadıkları gözlenmiştir.

Özengi’nin (2017), “Halk Eğitimi Merkezlerinin Kursiyer Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi: Amasra Halk Eğitimi Merkezi Örneği” araştırması halk eğitimi merkezi kursiyerlerinin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin incelenmesi ve farklı değişkenler ile olan ilişkisini belirlemek amacıyla tarama yöntemi kullanılarak yapılmıştır. Araştırma da ulaşılan sonuçlara göre; kursiyerlerin eğitim, mesleki ve gelir durumu değişkenlerinin halk

eğitimi merkezinin fiziksel durumu, eğitim öğrenim süreci, yaşam boyu öğrenme boyutları üzerinde anlamlı farklılıklar olduğu tespit edilmiştir. Fakat yaş, medeni durum, katılım gösterilen kurs sayısı ve kurs programı, kurslardan haberdar olma durumuna göre kursiyerlerin halk eğitim merkezinin fiziksel durumu, eğitim ğretim süreci, yaşam boyu öğrenme boyutları arasında ise anlamlı bir farklılık tespit edilememiştir.

Canatan (2018), “Yerel Yönetim rneğinde Hayat Boyu ğrenme Uygulamalarının Aktif Yaşlanmanın Desteklenmesindeki Rolü” ile Ankara Büyükşehir Belediyesi Aile Yaşam Merkezi Yaşlılar Lokali tarafından aktif yaşlanmanın sağlanması için yaşlılara sunulan fırsatlardan, yaşlıların ne şekilde yararlandıklarının tespit edilmesi ve bu etkinliklerin günlük yaşamda aktif yaşlanma üzerine etkisini belirlemek amacıyla nitel bir çalışma gerçekleştirmiştir. Araştırma sonucunda ulaşılan bulgularda; erkek katılımcıların kadın katılımcılara göre daha fazla olduğu grlmştir. Eğitim düzeyinin kurs ve etkinliklere katılımında önemli olduğu aynı zamanda etkinliklere katılma nedenleri olarak da yeni şeyler öğrenme, sosyalleşme ve problemlerle baş etme isteklerinin olduğu tespit edilmiştir.

Vural, zen ve Yazıcı (2018), “Başarılı Yaşlanma Algısı: Antalya’da Bir Semt Polikliniği’ne Başvuran Farklı Yaş Gruplarından Bireylerin Yaşlılığa Bakışı” ile Antalya Eğitim ve Araştırma Hastanesi Aile Hekimliği Semt Polikliniği’ne giden bireylerin başarılı yaşlanma algılarını belirlemek için nicel bir araştırma yapmıştır. Sonuç olarak başarılı yaşlanma için sağlık ve bakım hizmetlerinin erişebilir olmasının tüm yaş grupları için önemli olduğu tespit edilmiştir.

BÖLÜM III

YÖNTEM

3.1. ARAŞTIRMA MODELİ

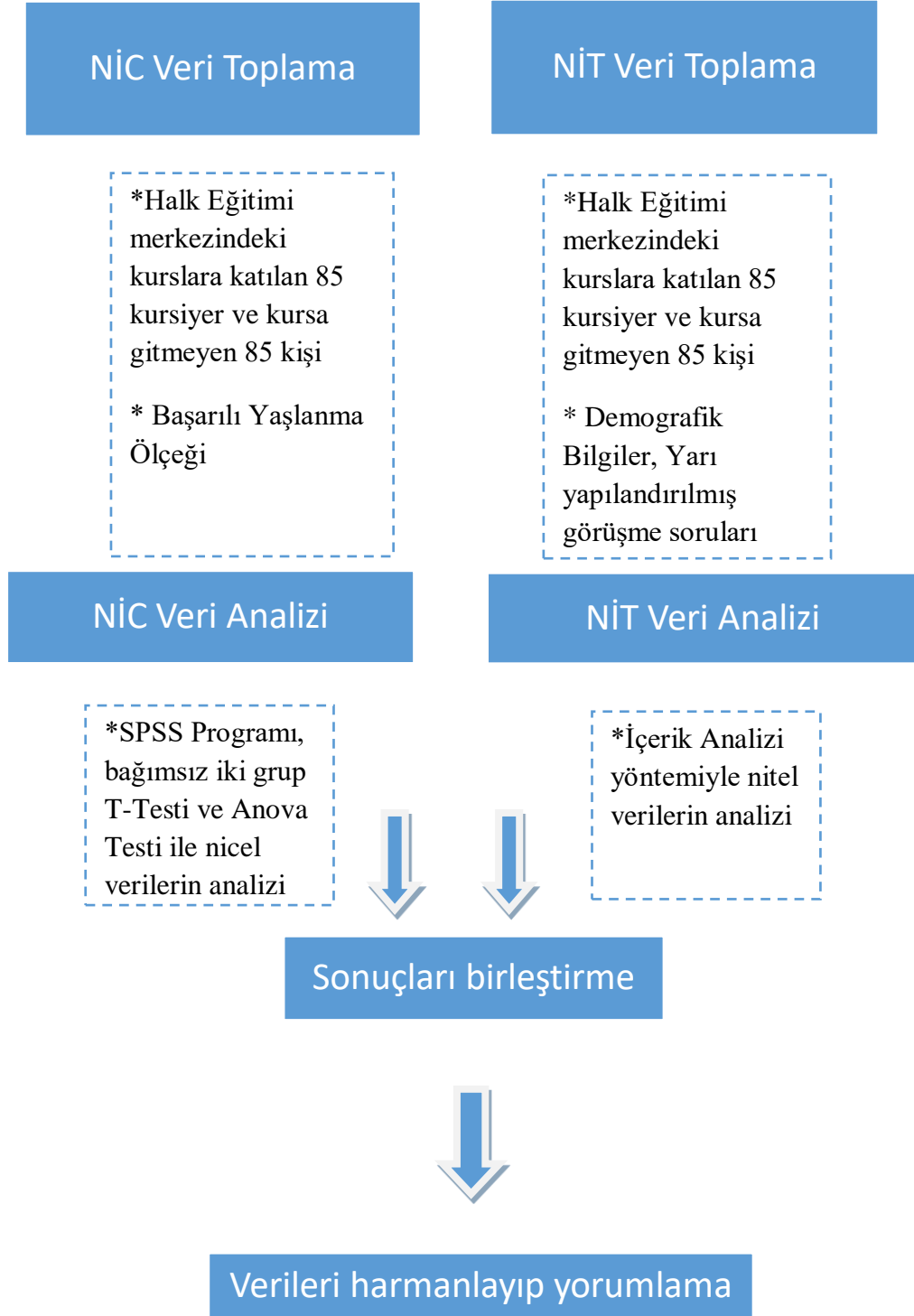
Araştırmanın modeli karma araştırma yöntemidir. Karma yöntem; bir çalışmada nicel ve nitel yöntemleri harmanlayarak oluşturulan yöntemdir. Başka bir ifade ile karma yöntem; “görmenin birden fazla yolu” olarak tanımlanabilir (Dede ve Demir, 2015, s. 4). Araştırmada, halk eğitimi merkezlerindeki kurslara giden kursiyerlerin ve gitmeyen bireylerin başarılı yaşlanma algılarının belirlenmesi için nitel araştırma yöntemi, halk eğitimi merkezlerinin başarılı yaşlanma etkisini ölçmek için de nicel araştırma yöntemi kullanıştır. Karma yöntemi kullanan araştırmacı;

- Araştırma sorularına bağlı olarak konuyu daha derinlemesine analiz etmek için hem nitel hem de nicel verileri titizlikle toplar ve analiz eder.
- Elde ettiği iki veri türünü birbiri ile bağlantılı olarak harmanlar.
- Araştırmanın vurgulamak istediği noktaya göre birine veya ikisine birden aynı önemi ve önceliği verir (Dede ve Demir, 2015, s. 6).

Araştırma amacı yönünden “Keşfedici Araştırma” alanına girmektedir. Keşfedici araştırmalar, bir konu hakkında bilgiyi derinleştirmek ve farklı boyutlarıyla ele almak için yapılan araştırmalardır (Coşkun, Altunışık, Bayraktaroğlu ve Yıldırım, 2015, s. 71). Araştırmanın amacı halk eğitimi merkezlerindeki kursların başarılı yaşlanmaya etkisinin olup olmadığını ortaya koymaktır.

Araştırmanın deseni ise karma yöntem desenlerinden olan “Yakınsayan Paralel Deseni”dir. Yakınsayan paralel desen, araştırmacının, araştırmada nitel ve nicel veri toplama sürecini eş zamanlı olarak uygulamasıyla oluşur. Toplanan verileri birbirinden ayırarak ayrı ayrı analiz edip, yorumlama kısmında harmanlar (Dede ve Demir, 2015, s. 79). Araştırmada, konuya daha geniş bir çerçeveden bakabilmek adına, nitel veriler ve nicel veriler eş zamanlı olarak toplanmış ayrı ayrı analiz edilmiştir. Sonuç kısmında yorumlanarak harmanlanmıştır. Elde edilen her iki veri türü de eşit derecede önemli görülmüştür.

Araştırma desenin sembol ile gösterimi “NİC+NİT=Tam Anlama” şeklindedir.

Şekil 3. 1: Yöntem Diyagramı

3.2. NİTEL YÖNTEM

3.2.1. Araştırma Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu, halk eğitimi merkezinde verilen kurslara katılan 50 yaş ve üstü 85 kursiyer ile rastgele örnekleme yöntemiyle seçilmiş 50 yaş ve üstü kursiyer olmayan 85 kişi olmak üzere toplam 170 kişi oluşturmuştur. Çalışma grubunu oluştururken bireyler ile gönüllülük esası alınarak çerçevesinde katılımcılar belirlenmiştir.

3.2.2. Veri Toplama Araçları

Araştırma nitel ve nicel yöntem kullanılarak yapılan karma bir araştırma olduğundan dolayı veri toplama işlemi için eş zamanlı uygulanan ve iki bölümden oluşan görüşme formları gerekli literatür taraması yapılarak uygun hale getirilmiştir. Görüşme formunun ilk bölümünde nitel verilerin elde edilebilmesi için hazırlanan yarı yapılandırılmış açık uçlu altı temel sorunun yanı sıra demografik bilgileri içeren sorularda yer almıştır. Çalışma grubunda iki ayrı grup yer aldığı için hazırlanan sorulardan ilk iki soru her iki gruba ortak sorulur iken üçüncü ve dördüncü sorular halk eğitimi merkezi kurslarına katılan kursiyer için hazırlanmıştır. Geriye kalan son iki soru ise kursiyer olmayan katılımcılar için hazırlanmıştır.

3.2.3. Veri Toplama Süreci

Karma araştırma yöntemleri kapsamında yakınsayan paralel desen kullanılan araştırmada veri toplama sürecinde iki bölümden oluşan görüşme formu kullanılmıştır ve eş zamanlı olarak uygulanmıştır. Görüşmeler katılımcılar ile yüz yüze şekilde gerçekleştirilmiştir. Halk eğitimi merkezinde verilen kurslara katılan 50 yaş ve üstü 85 kursiyer ile rastgele örnekleme yöntemiyle seçilmiş 50 yaş ve üstü kursiyer olmayan 85 kişi ile birebir görüşülmüştür. Görüşmeler öncesi ilgili yerlerden izin alınmıştır. Yöneltilen sorular öncesinde katılımcılara açıklamalar yapılarak görüşmeler ses kaydına alınmıştır. Altı yarı yapılandırılmış sorunun yer aldığı ilk bölümde ilk iki soru katılımcılar için ortak olma özelliği gösterirken üçüncü ve dördüncü soru sadece kursiyer olan bireylere, son iki soru da kursiyer olmayan kişilere ait sorulardır. İkinci bölümü oluşturan Başarılı Yaşlanma Ölçeği (BYÖ) ise tüm katılımcılar için ortaktır.

Araştırmada görüşme başına ortalama görüşme süresi 40 dakika düşmüştür. Bu süreçte ses kaydı alınmasına yönelik katılımcılardan izin alınmış ve gönüllük esasına göre

hareket edilmiştir. Gönüllü olarak görüşme yapılan katılımcıların adı ve soyadı alınmamıştır. Bu durum katılımcılara açıklanarak onların rahat olmaları sağlanmaya çalışılmıştır. Görüşmeler genel olarak sohbet havasında geçmiştir.

3.2.4. Verilerin Analizi

Araştırmada ulaşılan nitel ve nicel veriler eş zamanlı olarak toplanmıştır ve ikisine de aynı derecede önem verilmiştir. Ulaşılan veriler ayrı ayrı analiz edilip yorumlama kısmında harmanlanmıştır.

Araştırmada nitel veriler ilk olarak elektronik ortama aktarılmış ve içerik analizine tabi tutularak incelenmiştir. Bu verilerde nicel veriler ile aynı derecede temel veri kaynağı olma özelliği göstermektedir. Görüşme formunda yer alan her nitel soru için kursiyerlerden ve kursiyer olmayan bireylerden alınan görüşler tek tek incelenmiştir. Yeterli olmayan ya da anlamlı olmayan ifade ve görüşler geçerli sayılmamıştır. Değerlendirilen nitel veriler iki gruba ayrılmıştır ve ilk olarak kursiyer olan kişilerden elde edilen görüşler şu şekilde; K1, K2, K3,..., K85 kodlanmıştır. İkinci olarak kursiyer olmayan kişilerden elde edilen görüşler ise B1, B2, B3,..... B85 olarak kodlanmıştır. Kodlar oluşturulurken önceden hazırlanmış bir kod listesi yerine, araştırma verilerinden oluşturulan kavramlardan yararlanılmıştır ve temalar bu çerçeveden belirlenmiştir. Ulaşılan temalar ve görüşler uzmanlar tarafından incelenerek “görüş ayrılığı” ve “görüş birliği” olan konuların üzerine tartışılarak gerekli düzenlemeler yapılmıştır. Belirlenen temaların nitel veri analizinde NVivo 10 programı kullanılmıştır. Bulgularda daha açıklayıcı bir sonuca ulaşmak için temalarda kursiyer olan ve kursiyer olmayan kişilerin görüşlerinden öne çıkan görüşler özü değiştirilmeden araştırma bulgusu olarak kullanılmıştır.

3.3. NİCEL YÖNTEM

3.3.1. Araştırmanın Evren ve Örnekleme

Araştırmanın evrenini Kahramanmaraş/Onikişubat-Suzan ve Abdulkim Bilgili Halk Eğitimi Merkezi kurslarına katılan kursiyerler ve bu kurslara katılmayan kursiyerler oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise bu kurslara katılan 50 yaş ve üstü 85 kursiyer ile rastgele örnekleme yöntemiyle seçilmiş 50 yaş ve üstü kursiyer olmayan 85 kişi olmak üzere toplam 170 kişi oluşturmuştur.

3.3.2. Veri Toplama Araçları

Araştırmada nicel verilerin elde edilebilmesi için katılımcılara ortak olarak Başarılı Yaşlanma Ölçeği uygulanmıştır. Başarılı yaşlanma ölçeği Reker (2009) tarafından geliştirilmiştir ve Hazer ve Özsungur (2017) tarafından Türkçeye uyarlanmıştır.

Başarılı Yaşlanma Ölçeği (BYÖ), sağlıklı yaşam biçimi (3 madde) ve sorunlarla mücadele etme (7 madde) olmak üzere 2 alt boyut ve 10 maddeden oluşmaktadır: 5, 6 ve 10 numaralı ifadeler: Sağlıklı Yaşlanma alt boyutu, 1, 2, 3, 4, 7, 8 ve 9 numaralı ifadeler: Sorunlarla Mücadele Etme alt boyutu ile ilgilidir.

Her bir ifade 1'den 7'ye kadar puanlanmış, 7'li Likert tipte bir ölçektir. Puan ölçeği Kesinlikle katılıyorum=7, Katılıyorum=6, Kısmen katılıyorum=5, Kararsızım=4, Kısmen katılmıyorum=3, Katılmıyorum=2, Kesinlikle katılmıyorum=1 şeklindedir. Katılımcılar bu ölçekten en az 10 en fazla 70 puan alabilirler. Puan arttıkça katılımcıların başarılı yaşlanma durumları da artmaktadır.

3.3.3. Verilerin Analizi

Araştırmada Başarılı Yaşlanma Ölçeği (BYÖ) kullanılarak elde edilen nicel verilerinin analizi ise SPSS programı yardımı ile oluşturulmuştur. SPSS Programına girilen veriler bağımsız iki grup arası farkların testi olan bağımsız iki grup T-Testi ve Anova Testi analizi ile yapılmıştır. Bağımsız iki grup T-Testi birbirinden bağımsız olan iki grup arasındaki anlamlı farklılık olup olmadığını tespit etmek amacıyla kullanılmaktadır (Coşkun vd, 2015, s. 188). Araştırmada birbirinden bağımsız olan iki grup halk eğitimi merkezlerindeki kurslara katılan kursiyerler ve bu kurslara katılmayan (kursiyer olmayan) bireylerdir. Başarılı yaşlanma yaklaşımları konusunda farklılık olup olmadığı bu test ile analiz edilmiştir.

Tek Yönlü Anova Testi ise tek yönlü varyans analizi bağımsız katılımcı grubunun ortalamalarının hesaplanmasıdır. İki'den fazla parametrik ana kütle ortalamasının birbirine eşit olup olmadığını tespitinin yapılması için (Karagöz, 2017, s. 195). Anova testi ile demografik değişkenler arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığı incelenmiştir.

BÖLÜM IV

BULGULAR

Araştırma sonucu görüşme formlarından elde edilen veriler bu bölümde yer almaktadır. Konuya ilişkin bazı görüşler doğrudan alıntılarla araştırmaya eklenerek desteklenmiştir. Görüşleri sunulan katılımcıların demografik bilgileri ekler kısmında sunulmuştur.

Tablo 4. 1: Araştırmaya katılan katılımcıların cinsiyetlerine göre dağılımı

Cinsiyet	N
Kadın	138
Erkek	32
Toplam	170

Araştırmaya 32'si erkek ve 138'i kadın olmak üzere toplamda 170 katılımcı katılmıştır.

Tablo 4. 2: Araştırmaya katılan katılımcıların yaşlarına göre dağılımı

Yaş Aralığı	N
50-55	138
56-60	32
61-65	13
66-70	3
Toplam	170

Araştırmaya katılanların yaş aralığı incelendiğinde 50-55 yaş arası 110, 56-60 yaş arası 44, 61-65 yaş arası 13 ve 66-70 yaş arası üç katılımcı olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 4. 3: Araştırmaya katılan katılımcıların yaş aralığı ve cinsiyet değişkenine göre dağılımı

Grup	Cinsiyet	50-55	56-60	61-65	66-70	Toplam
Kursa	Kadın	34	27	5	0	66
Katılmayanlar	Erkek	13	3	1	2	19
Kursa	Kadın	55	10	6	1	72
Katılanlar	Erkek	8	4	1	0	13
Toplam		110	44	13	3	170

Araştırmada kursa gitmeyen katılımcıların cinsiyet dağılımına bakıldığında 19 erkek ve 66 kadından oluştuğu görülmüştür. Kursa katılanların cinsiyet dağılımına

bakıldığında 13 erkek ve 72 kadından oluştuğu görülmüştür. Kursa katılımların yaş aralığına bakıldığında ise en çok katılımın 50-55 yaş arasında olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 4. 4: Araştırmaya katılan katılımcıların eğitim durumlarına göre dağılımı

Eğitim Durumu	N
Okur-yazar	20
İlkokul	43
Ortaokul	20
Lise	56
Lisans	12
Diğer	19
Toplam	170

Araştırmaya katılan katılımcıların 20'si okuryazar, 43'ü ilkokul, 20'si ortaokul, 56'sı lise ve 12'sinin lisans düzeyinde olduğu saptanmıştır.

Tablo 4. 5: Araştırmaya katılan katılımcıların katıldıkları kurslara göre dağılımı

Kurslar	N
Mefruşat	17
Nakış	9
Dikiş	8
Ahşap Boyama	4
Bilgisayar	6
Bağlama	3
İngilizce	11
İşaret Dili	11
Sırma	8
Resim	4
Okuma-yazma	1
Diksiyon	3
Toplam	85

Kursa katılan katılımcıların en çok tercih ettiği kurslar arasında mefruşat kursunun yer aldığı görülmüştür. Sırası en çok tercih edilen diğer kurslar; İngilizce, işaret dili, nakış, dikiş, sırma, bilgisayar, ahşap boyama, resim, bağlama, diksiyon ve okuma-yazma yer almaktadır.

Tablo 4. 6: Araştırmaya katılan katılımcıların katıldıkları kurslara göre cinsiyet dağılımı

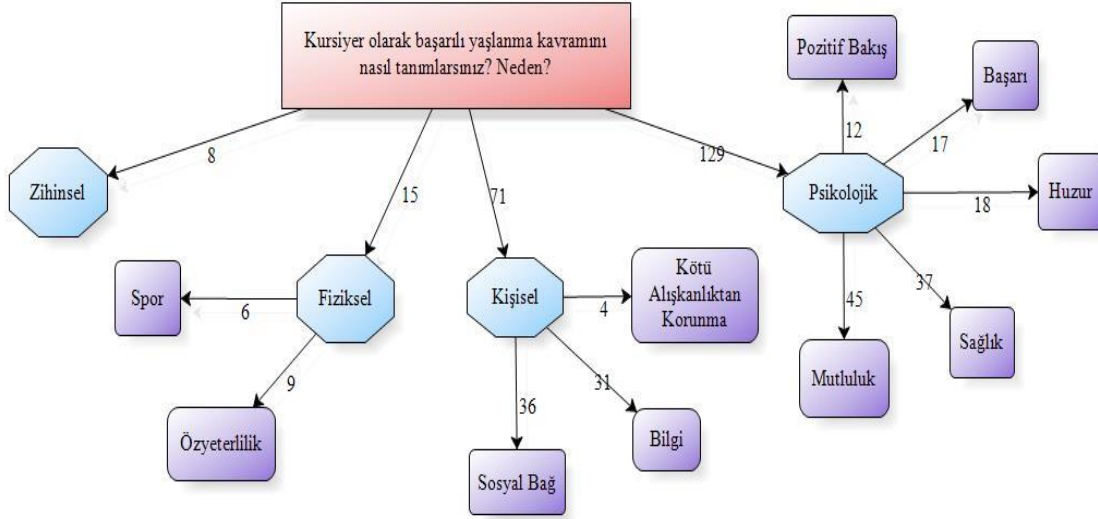
Kurslar	Kadın	Erkek
Mefruşat	17	-
Nakış	9	-
Dikiş	8	-
Ahşap Boyama	3	1
Bilgisayar	1	5
Bağlama	-	3
İngilizce	9	2
İşaret Dili	10	1
Sırma	8	-
Resim	4	-
Okuma-yazma	1	-
Diksiyon	2	1
Toplam	72	13

Kursa katılan katılımcıların cinsiyete göre tercih ettikleri kurslar incelendiğinde en çok katılımın bilgisayar kursuna olduğu görülmüştür. Diğer kurslar ise sırası ile bağlama, İngilizce, işaret dili, ahşap boyama ve diksiyon kurslarıdır. Kadınların en çok tercih ettiği kurslar ise sırası ile mefruşat, işaret dili, nakış, İngilizce, dikiş, sırma, resim, ahşap boyama, diksiyon, bilgisayar ve okuma-yazma kurslarıdır.

4.1. KURSIYERLERİN BAŞARILI YAŞLANMA KAVRAMINI TANIMLAMALARINA İLİŞKİN BULGULAR

Araştırmada kursiyerlerin başarılı yaşlanma kavramını nasıl değerlendirdiğini tespit etmek amacıyla “Başarılı Yaşlanma kavramını nasıl tanımlarsınız? Neden?” sorusuna yer verilmiştir.

“Başarılı Yaşlanma kavramını nasıl tanımlarsınız? Neden?” sorusuna ilişkin elde edilen veriler Şekil 4.1’de ele alınmıştır:

Şekil 4. 1: Kursiyerlerin başarılı yaşlanma kavramı tanımı

Şekil 4.1’de kursiyerlerin başarılı yaşlanma kavramını nasıl değerlendirdiklerine ilişkin görüşleri dört ana temada toplanmıştır. Bunlar “**Zihinsel, Fiziksel, Kişisel ve Psikolojik**” şeklindedir.

Zihinsel ana teması altındaki katılımcı görüşleri şu şekildedir:

K3: “*Beyni çalıştırarak sürekli canlı tutmaktır.*”

K4: “*İnsanın kendini istediği her alanda geliştirebilmesi zihnini canlı tutabilmesi ve daha programlı olması.*”

K52: “*... zihin ve ruhi becerilerini yerinde ve başarılı bir şekilde kullanma....*”

Fiziksel ana temasının altında **Spor** ve **Öz yeterlilik** alt temaları bulunmaktadır. Bu alt temalardaki katılımcı görüşleri ise şu şekildedir:

K19: “*Yaşlanma sürecini fiziksel olarak sağlıklı geçirmek olarak tanımlarım çünkü fiziksel olarak aktif olan insan yaşlanmaz spor yaparak kendini dinç kılan insan çok geç yaşlanır, vücudunu canlı tutuyor çünkü.*” (**Spor**)

K24: “*Başarılı yaşlanmak yaşlanırken bağımsız olarak kendi kendine yeterek her anlamda mutlu huzurlu bilinçli olarak yaşlanmaktır. Çünkü başarılı olmanın temelinde bağımsızlık vardır.*” (**Öz Yeterlilik**)

K80: “Üretken şekilde yaşlanma. Çünkü kimseye muhtaç olmak istemem kendi başına her anlamda yaşamaktır.” (Öz yeterlilik)

Kişisel ana temasının altında ise **Kötü Alışkanlıklardan Korunma, Bilgi ve Sosyal Bağ** alt temaları bulunmaktadır. Bu alt temadaki görüşler ise şu şekildedir;

K54: “Başarılı yaşlanmak sağlıklı yaşlanmaktır. Yani kötü alışkanlıklardan uzak durarak dengeli beslenerek geçirilen zaman” (Kötü Alışkanlıklardan Korunma)

K39: “Her yaşta öğrenme açlığı çeken sürekli olarak kendini geliştiren maddi ve manevi olarak hayata fark katmış kişinin geçirdiği yaşlılık sürecidir.” (Bilgi)

K75: “Her gün yeni şeyler öğrenerek, çocuklarımıza bilgileri aktararak geçirilen süreç.” (Bilgi)

K31: “Güzel şeyler öğrenerek hayat ile bağını koparmadan çoluk ve çocuğun ile mutlu bir hayat aynı zamanda her anlamda kendini tamamlamış ve geliştirmiş bir hayat özgüvenli olan kişinin geçirdiği evre.” (Sosyal Bağ)

Psikolojik ana temasının altında **Pozitif Bakış, Başarı, Huzur, Sağlık ve Mutluluk** alt temaları bulunmaktadır. Bu alt temalardaki görüşler ise şu şekildedir;

K12: “Mutlu bir yaşam sürerek geçirilen bir yaşlılık sürecidir. Çünkü başarının sırrı mutluluktur.” (Mutluluk)

K82: “Mutlu olmazsan ne yaşlılığın tadı ne de yaşamın tadı var.” (Mutluluk)

K13: “Kendini iyi sağlıklı mutlu hissetmektir. Yaşın ilerleyebilir ama o yaşın gereğini yaşayabilmek için sağlıklı ve mutlu olman lazım.” (Mutluluk-Sağlık)

K15: “Hayata pozitif bakarak yaşamak diye tanımlarım çünkü bu durum beraberinde sağlığı da getirir.” (Pozitif Bakış)

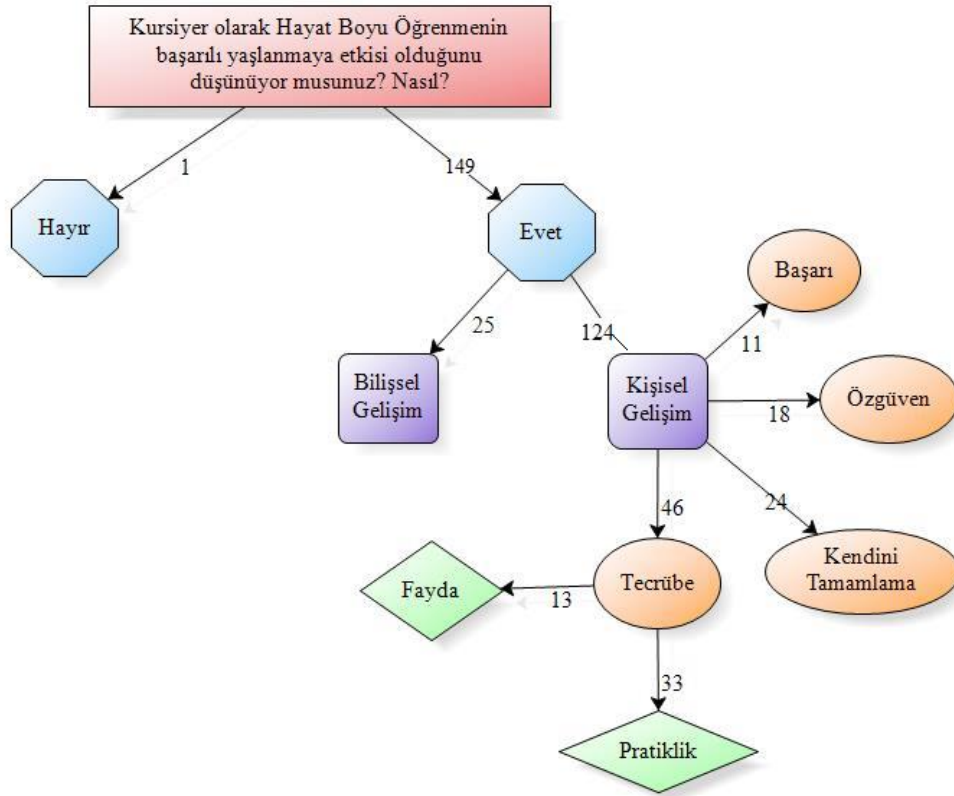
K30: “Huzurlu mutlu stressiz sağlıklı bir yaşam süren bir insan başarılı yaşlanmıştır çünkü sağlık ve huzur olmazsa olmazdır.” (Mutluluk-Sağlık-Huzur)

K42: “..... kendini gerçekleştirmiş, başarıya ulaşmış olmak diye düşünüyorum.” (Başarı)

4.2. HAYAT BOYU ÖĞRENMENİN BAŞARILI YAŞLANMAYA ETKİSİNE İLİŞKİN BULGULAR

Araştırmada hayat boyu öğrenmenin başarılı yaşlanmaya etkisini kursiyerlerin nasıl değerlendirdiğini tespit etmek amacıyla “Hayat boyu öğrenmenin başarılı yaşlanmaya etkisi olduğunu düşünüyor musunuz?” sorusuna yer verilmiştir.

Kursiyerlerden “Hayat boyu öğrenmenin başarılı yaşlanmaya etkisi olduğunu düşünüyor musunuz? Nasıl?” sorusuna ilişkin elde edilen veriler Şekil 4.2’de ele alınmıştır:

Şekil 4. 2: Hayat boyu öğrenmenin başarılı yaşlanmaya etkisi

Şekil 4.2’de kursiyerler açısından hayat boyu öğrenmenin başarılı yaşlanmaya etkisinin olup olmadığı incelenmiştir. Kursiyerler genel olarak hayat boyu öğrenmenin başarılı yaşlanmaya olumlu etkisinin olduğunu düşünürken sadece bir kişi herhangi bir etkisinin olmadığını düşünmektedir. Hayır, cevabını veren katılımcı görüşü ise şu şekildedir;

K82: “Öğrenmek başarılı yaşlanmaya etkili olsa bile mutluluk, huzur, para, sağlık olmadıktan sonra başarılı yaşlanmanın önemi kalmıyor. Bu yüzden öğrenmekten ziyade başka şeylerin etkisi vardır.”

Hayat boyu öğrenmenin başarılı yaşlanmaya etkisinin olduğunu ifade eden görüşler “**Bilişsel Gelişim** ve **Kişisel Gelişim**” olarak iki ana temaya ayrılmıştır.

Bilişsel Gelişim ana teması altındaki katılımcı görüşleri şu şekildedir:

K4: “Evet zihni açık tutuyorsunuz, refleks ve el becerileriniz gelişiyor.”

K19: “Evet düşünüyorum olumlu yöndedir çünkü beyin aktif olarak çalışıyor”

K11: “Evet insan beyni açık kalıyor ve öğrendikçe gelişim sağlıyor.”

K83: “Evet düşünüyorum. Bence insan ölene kadar zihnini canlı tutmalı ki aktif olsun.”

Kişisel Gelişim ana temasının altında **Başarı, Öz güven, Kendini Tamamlama** ve **Tecrübe** alt temaları bulunmaktadır. Bu alt temalardaki görüşler ise şu şekildedir;

K9: “Evet vardır zeka gelişiyor bilgin artıyor güven uygun gelişiyor ve mutlu oluyorsun.” (**Öz Güven- Kendini Tamamlama**)

K24: “Evet vardır insanlar öğrendikçe yeni ufuklar keşfediyor bunları hayatına uyguluyor hem kendini hem de çevresini geliştiriyor.” (**Tecrübe- Kendini Tamamlama**)

K26: “Evet vardır yeni şeyler öğrenmek zihnimizin açık kalmasını sağlar buda bize günlük hayatımızda başarı ve fayda sağlar.” (**Başarı- Tecrübe**)

K38: “Evet hayata karşı tecrübe edinmiş olur buda onun hayatta daha sağlam adımlar atmasına olanak sağlar.” (**Tecrübe**)

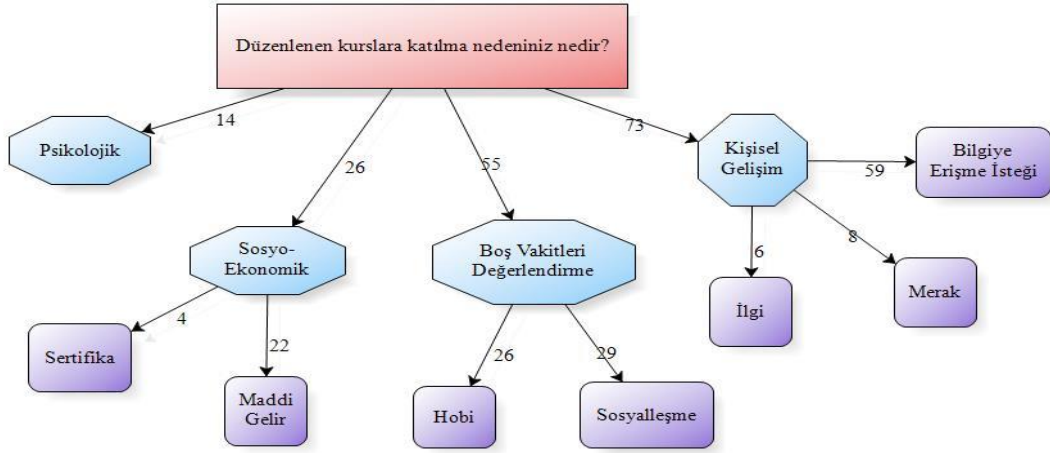
K39: “Evet bulunduğumuz yaş geri gelmeyecek fakat o yaşta öğrendiğimiz bilgiler bizimle beraber gelecek buda hayatta fark oluşturmamıza olanak sağlayacak.” (**Kendini Tamamlama**)

K42: “Yeni şeyler öğrenmek insanın bakış açısını insanın kendine olan güvenini artırıyor.” (**Öz Güven**)

4.3. KURSİYERLERİN DÜZENLENEN KURLARA KATILMA NEDENLERİNE İLİŞKİN BULGULAR

Araştırmada kursiyerlerin düzenlenen kurslara katılma nedenlerini tespit etmek amacıyla “Düzenlenen kurslara katılma nedeniniz nedir?” sorusuna yer verilmiştir.

Kursiyerlerden “Düzenlenen kurslara katılma nedeniniz nedir?” sorusuna ilişkin elde edilen veriler Şekil 4.3’de ele alınmıştır:

Şekil 4. 3: Kurslara katılma nedeni

Şekil 4.3’de kursiyerlerin kurslara katılma nedenleri dört ana temada toplanmıştır. Bunlar “**Psikolojik, Sosyo-Ekonomik, Boş Vakitlerini Değerlendirme ve Kişisel Gelişim**” şeklindedir.

Psikolojik ana teması altındaki katılımcı görüşleri şu şekildedir:

K38: “Yaş ilerledikçe insan yalnızlaşıyor, farklı uğraş alanları arıyor yalnızlıktan kurtulmak ve psikolojik olarak rahatlamak için.”

K52: “Kendimi geliştirip daha mutlu bir yaşam sürmek, yalnızlık duygumu atmak yeni arkadaşlıklar edinmek, yaşadığım bazı sorunları burada unutmak istemek”

K85: “Kendi psikolojimi düzeltmek.”

Sosyo-Ekonomik ana temasının altında **Sertifika** ve **Maddi Gelir** alt temaları bulunmaktadır. Bu alt temalardaki görüşler ise şu şekildedir;

K84: “..... sertifika almak, hobi alanı oluşturmak.”
(Sertifika)

K12: “..... hem de öğrendiğim şeyleri yapıp satıp para kazanmak istiyorum bu şekilde hem eve bir katkı olacak hem de kendimi daha iyi hissedeceğim.” (Maddi Gelir)

Boş Vakitlerini Değerlendirme ana temasının altında **Hobi** ve **Sosyalleşme** alt temaları bulunmaktadır. Bu alt temalardaki görüşler ise şu şekildedir;

K1: “Bir şeyler öğrenmek üretmek boş zamanları değerlendirmek, farklı insanlar ile arkadaşlık kurmak için.”
(Sosyalleşme)

K17: “Boş durmayı sevmiyorum. Boş vaktimi değerlendirmek hobi edinmek farklı insanlar ile tanışmak.”
(Sosyalleşme-Hobi)

K59: “Kendime bilgi birikimi ve hobi alanı oluşturmak, farklı uğraş alanları oluşturmak için.” (Hobi)

Kişisel Gelişim ana temasının altında **Bilgiye Erişme İsteği**, **Merak** ve **İlgi** alt temaları bulunmaktadır. Bu alt temalardaki görüşler ise şu şekildedir;

K80: “İhtiyaçlarımı karşılamak, bilgiye bilgi katmak, yeni şeyler öğrenmek için.” (Bilgiye Erişme İsteği)

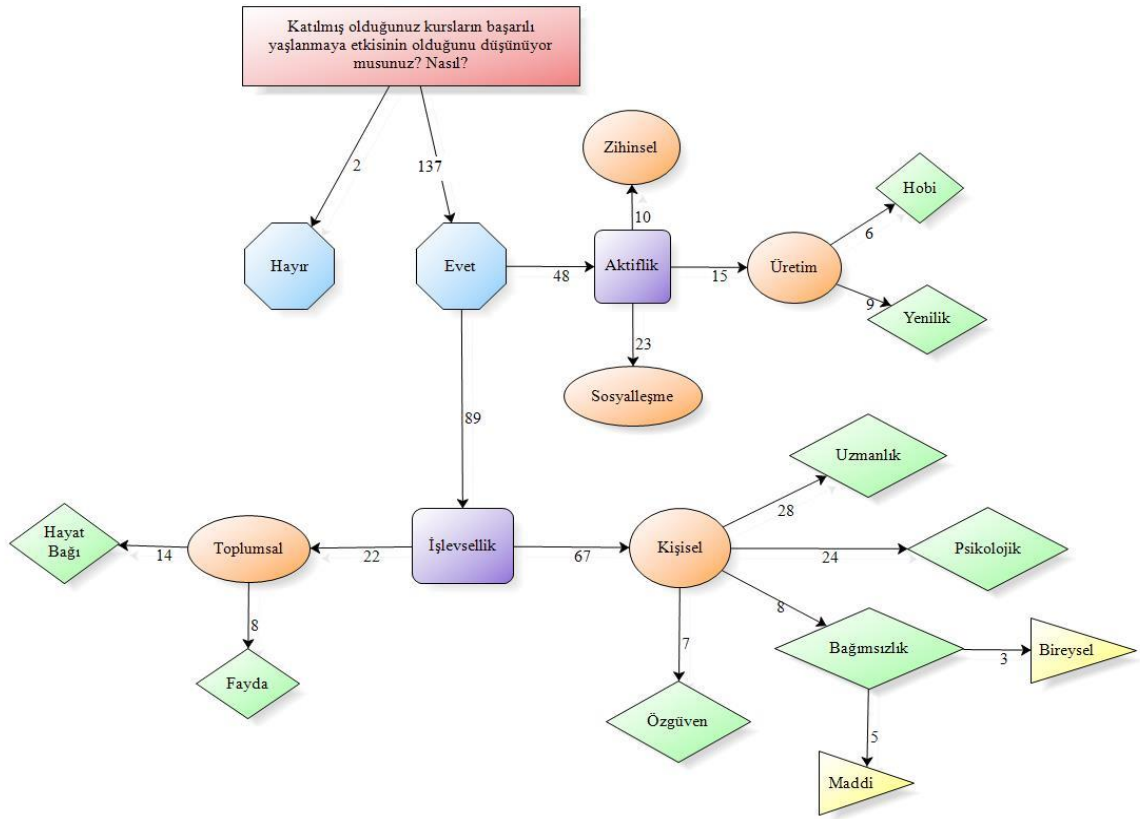
K78: “Evdeki olan parçalarımı değerlendirmek ve tasarruflu bir şekilde kullanmak hep ilgi alanım olmuştur bu alanımı yeni bilgiler ile daha fazla geliştirmek istedim.” (İlgi)

K64: “Merak ettiklerimizi öğrenmek için, yeni şeylere karşı hep merakım vardır.” (Merak)

4.4. KURSLARIN BAŞARILI YAŞLANMAYA ETKİSİNE İLİŞKİN BULGULAR

Araştırmada kursiyerlere göre katılmış oldukları kursların başarılı yaşlanmaya etkisini değerlendirmek amacıyla “Katılmış olduğunuz kursların başarılı yaşlanmaya etkisinin olduğunu düşünüyor musunuz? Nasıl?” sorusuna yer verilmiştir.

Kursiyerlerden “Katılmış olduğunuz kursların başarılı yaşlanmaya etkisinin olduğunu düşünüyor musunuz? Nasıl?” sorusuna ilişkin elde edilen veriler Şekil 4.4’te ele alınmıştır:

Şekil 4. 4: Kursların başarılı yaşlanmaya etkisi

Şekil 4.4'te kursiyerlerin katılmış oldukları kursların başarılı yaşlanmaya etkisinin olup olmadığı incelenmiştir. Kursiyerler genel olarak katılmış oldukları kursların başarılı yaşlanmaya da olumlu etkisinin olduğunu düşünürken sadece 2 kursiyer doğrudan bir etkisinin olmadığı görüşündedirler. Katılımcı görüşleri şu şekildedir;

K49: “Başarılı yaşlanmaya doğrudan bir etkisinin olduğunu düşünmüyorum. Çünkü başarılı yaşlanma bence her alanda mutlu olmaya bağlıdır. Tek başına kurs bir şeye yaramaz.”

K81: “Kısmen düşünüyorum. Ben bu kurslara gelmeden de el becerim ile bir şeyler yapabiliyordum hala yapabiliyorum kurs benim gelişmemi sağladı kabul ediyorum fakat hayatta çok büyük bir şey katmıyor, kişiye bağlı bu durum ben kursa geldim diye yaşlanırken de bunları uygulamazsam bana bir şey katmış olamaz.”

Şekil 4.4 incelendiğinde kursların başarılı yaşlanmaya etkisi “İşlevsellik ve Aktiflik” olarak iki ana temada toplanmıştır.

İşlevsellik ana teması **Toplumsal** ve **Kişisel** olarak iki alt temaya ayrılmıştır. Bu alt temalardaki görüşler ise şu şekildedir;

K7: “Evet tabii ki de bu kurslar sayesinde daha aktif ve sosyal bireyler oluyoruz. Farklı insanlara farklı şeyler öğretip, öğrenebiliyoruz. Hayat ile bağlarımızı canlı tutuyoruz yaşlanmıyoruz.” (**Toplumsal**)

K33: “Tabii ki de sürekli aktif olarak bir şeyler yapıyoruz bu da bizim hayata daha sağlam tutunmamızı sağlıyor. Yeni şeyler ve yeni insanlarla tanışıyoruz daha aktif oluyoruz. Hocalarımızdan yeni şeyler öğrenerek ve bizde öğreterek çevremize de faydalı olmaya başlıyoruz.” (**Toplumsal**)

K8: “Evet kendimi daha özgüvenli ve mutlu hissediyorum.” (**Kişisel**)

K26: “Evet hastalıkları bile önüyor psikolojik olarak kendimi daha mutlu huzurlu hissediyorum ürettiğim şeyleri satarak bağımsızlığımı da elde etmiş oluyorum.” (**Kişisel**)

K29: “Vardır. Bu şekilde daha aktif oluyoruz. Hatta yaptığımız şeyleri satıyoruz ve para kazanıyoruz. Bağımsızlığımızı elde etmiş oluyoruz.” (**Kişisel**)

K55: “Evet bana pozitif bir bakış açısı kazandırıyor. Aynı zamanda para kazanıyorum. Ve bağımsızlaşıyorum.” (**Kişisel**)

Aktiflik ana teması ise **Zihinsel**, **Üretim** ve **Sosyalleşme** alt temalarına ayrılmıştır. Bu alt temalardaki katılımcı görüşleri ise şu şekildedir;

K17: “Evet insan evde boş oturunca unutkanlık hastalığına yakalanıyor bu şekilde hobi edinmiş oluyoruz. Hastalıkları önlemiş oluyoruz. Kendimizi geliştiriyoruz. Ve yeni şeyler üreterek mutluluk seviyemizi arttırmış oluyoruz.” (**Zihinsel-Üretim**)

K18: “Tabii ki de yeni şeyler öğrenerek beynimizi aktif kılıyoruz. Kendimizi geliştiriyoruz.” (**Zihinsel**)

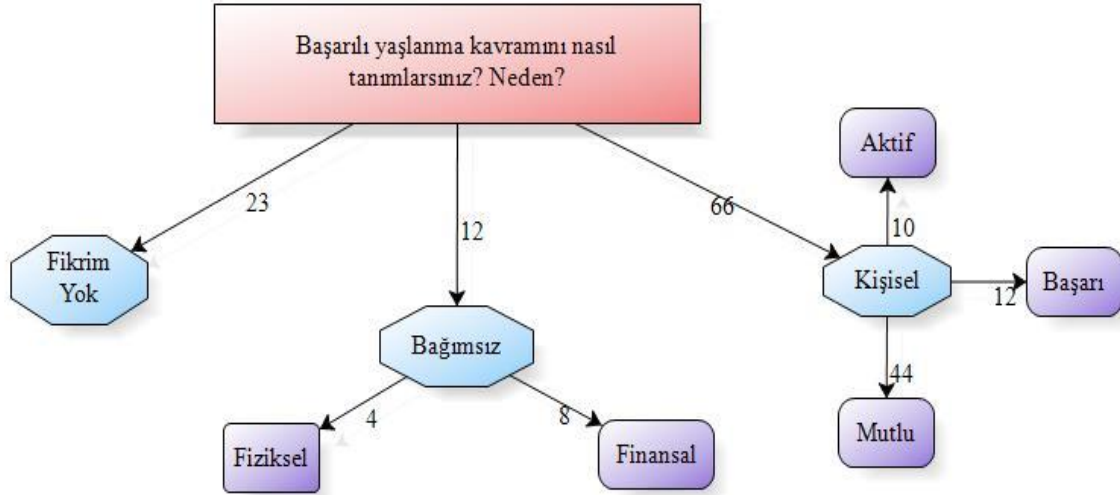
K35: “Evet vardır kendimi geliştiriyorum yeni bir şeyler ortaya koyuyorum buda benim psikolojimi olumlu yönde etkiliyor. Yeni insanlarla tanışıyoruz, arkadaş oluyoruz.” (**Üretim-Sosyalleşme**)

K48: “Evet vardır. Beyni yeni şeyler öğrenerek canlı tutuyoruz. Yeni arkadaşlar edinerek daha sosyal insanlar oluyoruz.” (Sosyalleşme-Zihinsel)

4.5. KURSIYER OLMAYAN BİREYLERİN BAŞARILI YAŞLANMA KAVRAMINI TANIMLAMALARINA İLİŞKİN BULGULAR

Araştırmada kursiyer olmayan katılımcıların başarılı yaşlanma kavramını nasıl değerlendirdiklerini tespit etmek amacıyla “Başarılı Yaşlanma kavramını nasıl tanımlarsınız? Neden?” sorusuna yer verilmiştir.

Kursiyer olmayan katılımcılardan “Başarılı Yaşlanma kavramını nasıl tanımlarsınız? Neden?” sorusuna ilişkin elde edilen veriler Şekil 4.5’te ele alınmıştır:

Şekil 4. 5: Kursiyerler olmayan bireylerin başarılı yaşlanma kavramı tanımı

Şekil 4.5’te kursiyer olmayan bireylerin başarılı yaşlanma kavramını nasıl değerlendirdikleri ele alınmıştır. Kursiyer olmayan bireylerden 23’ü başarılı yaşlanma hakkında herhangi bir fikirleri olmadığını ifade etmişlerdir.

Kursiyer olmayan bireylerin başarılı yaşlanma tanımları “**Bağımsız** ve **Kişisel**” olarak iki ana temada toplanmıştır. Bağımsız ana teması **Fiziksel** ve **Finansal** olarak iki alt temaya ayrılmıştır. Bu alt temalardaki katılımcı görüşleri şu şekildedir;

B6: “Belirli bir yaştan sonra kişinin hayatını hem aktif hem de kimseye muhtaç olmadan devam ettirmesidir.

Etrafımda gördüğüm bakıma muhtaç kişilerden dolayı böyle düşünüyorum. Elden ayaktan düşmeden yaşlanmaktır.”
(Fiziksel)

B65: *“Maddi ve manevi olarak kendini tamamlamış kendisine saygısı yüksek özverili bir süreç geçirmek, maddi olarak kendisine yetecek kadar para kazanmış emekli olmuş huzur ile kendine bakması.”* **(Finansal)**

Kişisel ana teması **Aktif, Başarı** ve **Mutlu** olmak üzere üç alt temaya ayrılmıştır. Bu alt temalardaki katılımcı görüşleri ise şu şekildedir;

B83: *“Başarılı yaşlanma Mutlu olmaktır.....”* **(Mutlu)**

B60: *“Başarılı yaşlanma mutluluktur. Her alanda başarıyı yakalamış, çoluk çocuk tüm her şeyi kapsayan bir süreçtir.”* **(Başarı- Mutlu)**

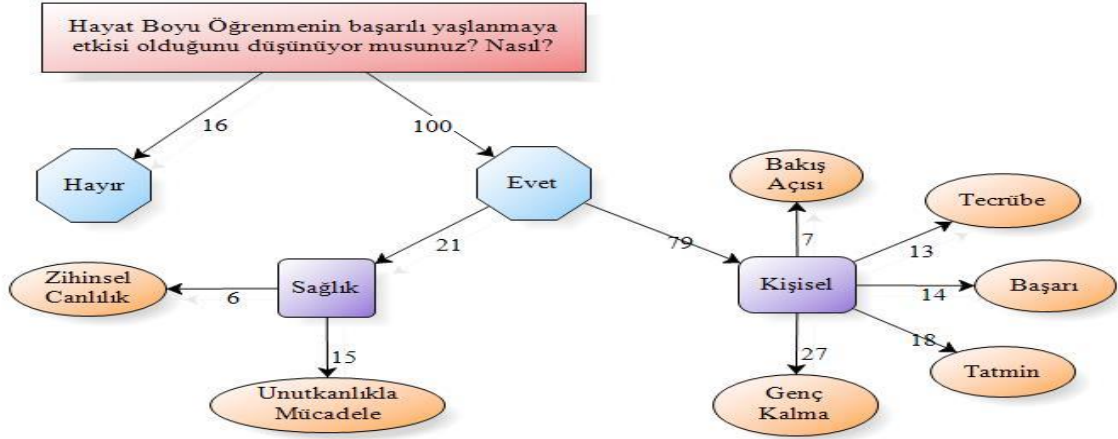
B49: *“Başarılı yaşlanma her alanda kişinin aktif olması sürekli hareketli olması, hayat ile bağlarını sürdürmüş ve her daim genç kalmış olması olarak düşünüyorum.”* **(Aktif)**

B10: *“Mutlu bir hayat yaşayan insan başarılı yaşlanmıştır. Çünkü mutluluk başarıyı getirir.”* **(Mutlu)**

4.6. KURSİYER OLMAYAN BİREYLER AÇISINDAN HAYAT BOYU ÖĞRENMENİN BAŞARILI YAŞLANMAYA ETKİSİNE İLİŞKİN BULGULAR

Araştırmada hayat boyu öğrenmenin başarılı yaşlanmaya etkisini kursiyer olmayan katılımcıların nasıl değerlendirdiğini tespit etmek amacıyla “Hayat boyu öğrenmenin başarılı yaşlanmaya etkisi olduğunu düşünüyor musunuz?” sorusuna yer verilmiştir.

Kursiyer olmayan katılımcılardan “Hayat boyu öğrenmenin başarılı yaşlanmaya etkisi olduğunu düşünüyor musunuz? Nasıl?” sorusuna ilişkin elde edilen veriler Şekil 4.6’da ele alınmıştır:

Şekil 4. 6: Kursiyer olmayan bireyler açısından hayat boyu öğrenmenin başarılı yaşlanmaya etkisi

Şekil 4.6’da kursiyer olmayan bireyler açısından hayat boyu öğrenmenin başarılı yaşlanmaya etkisinin olup olmadığı incelenmiştir. Kursiyer olmayan katılımcılar genel olarak hayat boyu öğrenmenin başarılı yaşlanmaya olumlu etkisinin olduğunu düşünürken 16 katılımcı herhangi bir etkisinin olmadığını düşünmektedir. Bu katılımcı görüşleri şu şekildedir;

K85: “Olduğunu düşünmüyorum çünkü başarılı yaşlanma deyince aklıma mutluluk geliyor, insan mutlu olmadıktan sonra, ailesinin yanında olmadıktan sonra öğrenmek onu başarılı bir yaşlı haline getirmez.”

K28: “Şimdi benim yanımda torunlarım var, yaşımda olmuş 63, okuyazarım ama okula gitmedim, çoluğum çocuğum yanımda olduğu için her fırsatta beni ziyarete geldikleri için çok mutlu oluyorum böyle zamanlarda da başarılı yaşlandığımı düşünüyorum. Hayat tecrübesi ediniyoruz ama öğrenme yok sonuçta o yüzden başarılı yaşlanmak için mutluluk şart, öğrenmek değil.”

Hayat boyu öğrenmenin başarılı yaşlanmaya etkisinin olduğunu ifade eden görüşler ise “**Sağlık** ve **Kişisel Gelişim**” olarak iki ana temaya ayrılmıştır. Sağlık ana teması **Zihinsel Canlılık** ve **Unutkanlıkla Mücadele** alt temalarına ayrılmıştır. Bu alt temalardaki katılımcı görüşleri şu şekildedir;

B5: “Evet vardır çünkü öğrenmek zihnin genç kalmasını sağlar. Beyin canlı kalır sürekli kendini geliştirir ve insan yaşlanmaz.” (**Zihinsel Canlılık**)

B36: “Evet öğrenmek insanın beynin çalışmasına olanak sağlar. Çalışan beyinde insanın hastalıklarını da önler. Alzheimer’ı önler. Doktorlar unutkanlığı önlemek için bulmaca çözmeyi tavsiye ediyorlar buda öğrenme sürecinin önemini vurgular niteliktedir.” (**Unutkanlıkla Mücadele**)

Kişisel Gelişim ana teması **Bakış Açısı, Tecrübe, Başarı, Tatmin ve Genç Kalma** alt temalarına ayrılmıştır. Bu alt temalardaki katılımcı görüşleri ise şu şekildedir;

B1: “Evet çünkü öğrenmek insanı başarıya ulaştırır ve genç kalmasına olanak sağlar.” (**Başarı- Genç Kalma**)

B18: “Tabi tecrübelerimiz oluyor bunları etrafımızdaki insanlarla paylaşıyoruz. Her yeni tecrübe bize yeni bir öğrenme sağlıyor. Öğrendiklerimizi çevremize aktardığımızda onların yollarında katkı yaptığımızda kendimizi işe yarar hissediyoruz. Mutlu oluyoruz ve kişisel tatmin sağlıyoruz.” (**Tecrübe-Tatmin**)

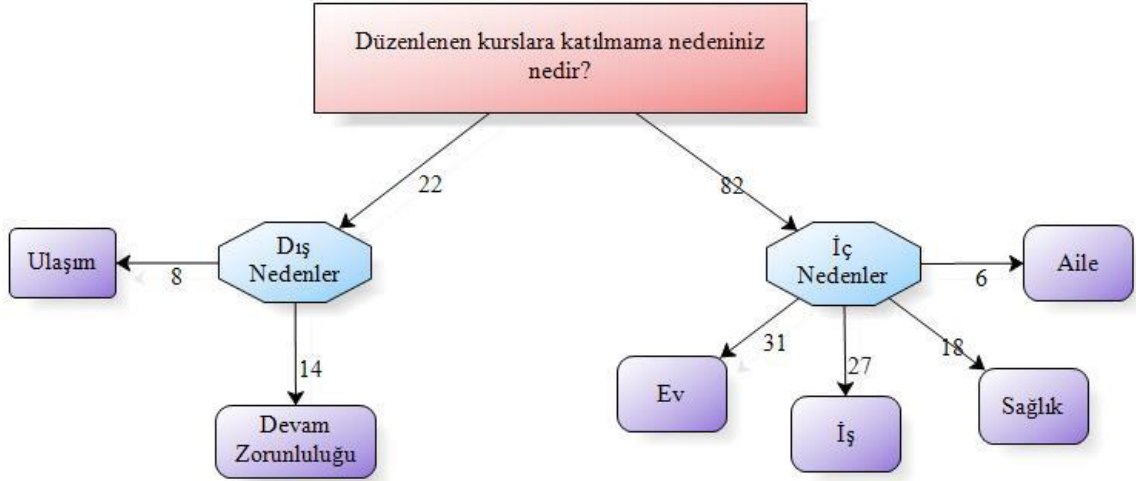
B49: “Evet insanlar öğrenerek kendini geliştirdikçe hayata karşı pozitif bir tutum sergiler, mutluluğu artırıyor, farklı bakış açıları kazanıyor.” (**Bakış Açısı**)

B84: “Evet öğrendikçe insan kendine yeni şeyler katar hayata daha güzel bakar başını koparmaz, mutluluğu artar, genç kalır.” (**Genç Kalma-Bakış Açısı**)

4.7. KURSIYER OLMAYAN KATILIMCILARIN DÜZENLENEN KURSLARA KATILMAMA NEDENLERİNE İLİŞKİN BULGULAR

Kursiyer olmayan katılımcıların düzenlenen kurslara katılmama nedenlerini tespit etmek amacıyla “Düzenlenen kurslara katılmama nedeniniz nedir?” sorusuna yer verilmiştir.

Kursiyer olmayan katılımcılardan “Düzenlenen kurslara katılmama nedeniniz nedir?” sorusuna ilişkin elde edilen veriler Şekil 4.7’de ele alınmıştır:

Şekil 4. 7: Kurslara katılmama nedeni

Şekil 4.7’de kursiyer olmayan katılımcıların kurslara katılmama nedenleri iki ana temada toplanmıştır. Bunlar “**Dış Nedenler** ve **İç Nedenler**” şeklindedir. Dış Nedenler ana teması **Ulaşım** ve **Devam Zorunluluğu** alt temalarına ayrılmıştır. Bu alt temalardaki katılımcı görüşleri şu şekildedir;

B17: “*Ulaşımı uzak yerde ve ev ev hayatı nedeniyle bir de yaşlandık artık beyin eskisi gibi çalışmıyor.*” (**Ulaşım**)

B37: “..... ulaşımın uzak olması.” (**Ulaşım**)

B53: “*Devam zorunluluğu kendimize göre de işlerimiz var tüm vaktimizi her hafta veremiyoruz.*” (**Devam Zorunluluğu**)

İç Nedenler ana teması **Aile**, **Sağlık**, **İş** ve **Ev** alt temalarına ayrılmıştır. Bu alt temalardaki katılımcı görüşleri ise şu şekildedir;

B13: “*Aile hayatı, ev işleri ve çoluk çocuktan fırsat hiç kalmıyor.*” (**Aile- Ev**)

B18: “*Eşim kıskanç olduğu için izin vermedi.*” (**Aile**)

B26: “*İş hayatım, akşam saatlerinde de yorgun olmam, ailem ile vakit geçirmek istemem.*” (**İş- Aile**)

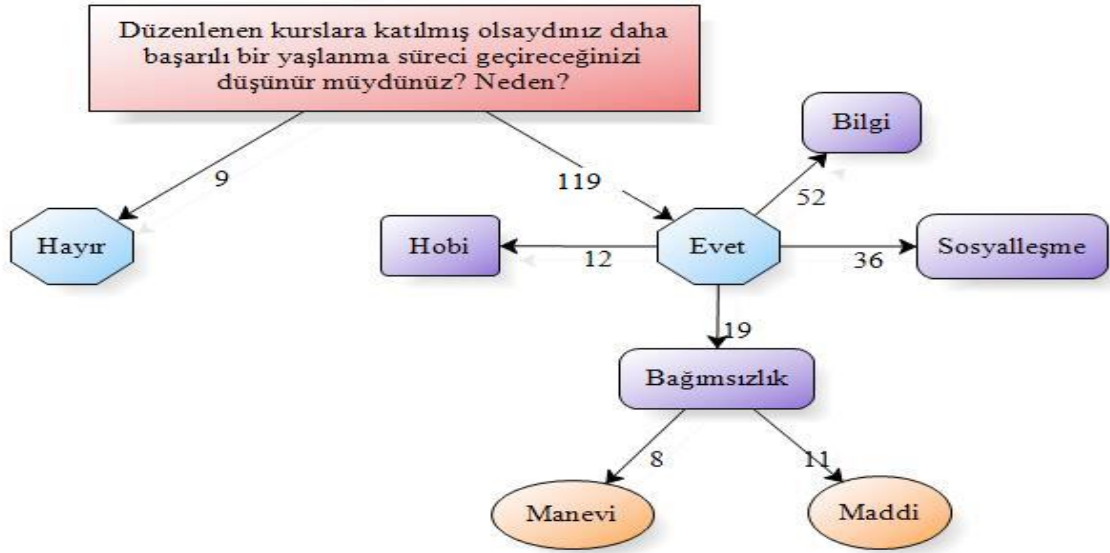
B40: “*Önceden çocuklar küçüktü, şimdide yaşlandık ve hastalıklar müsaade etmiyor.*” (**Sağlık- Aile**)

B55: “*Sağlık sorunları*” (**Sağlık**)

4.8. KURSIYER OLMAYAN BİREYLER AÇISINDAN KURLARIN BAŞARILI YAŞLANMAYA ETKİSİNE İLİŞKİN BULGULAR

Kursiyer olmayan katılımcılar açısından düzenlenen kursların başarılı yaşlanmaya etkisinin olup olmadığını değerlendirmek amacıyla “Düzenlenen kurslara katılmış olsaydınız daha başarılı bir yaşlanma süreci geçireceğinizi düşünür müydünüz? Neden?” sorusuna yer verilmiştir.

Kursiyer olmayan katılımcılardan “Düzenlenen kurslara katılmış olsaydınız daha başarılı bir yaşlanma süreci geçireceğinizi düşünür müydünüz? Neden?” sorusuna ilişkin elde edilen veriler Şekil 4.8’de ele alınmıştır:

Şekil 4. 8: Kursiyer olmayan bireyler açısından kursların başarılı yaşlanmaya etkisi

Şekil 4.8’de kursiyerler olamayan bireyler açısından kursların başarılı yaşlanmaya etkisinin olup olmadığı incelenmiştir. Kursiyer olmayan bireyler genel olarak kursların başarılı yaşlanmaya olumlu etkisinin olduğunu düşünürken sadece 9 katılımcı bir etkisinin olmadığı görüşünü paylaşmaktadırlar. Katılımcı görüşleri şu şekildedir;

B3: “Kararsızım çünkü hayata bağlı bir insanım ve kursa gitmeden bunu başarabiliyorum.”

B9: “*Düşünmüyorum zaten aktif bir hayatım var. Sürekli yeni insanlar ile iletişim halindeyim, günlere gidiyorum, evde oturup sıkılmıyorum.*”

B43: “*Sanmıyorum ben şuanda kendimi canlı tutuyorum. Yaşlı hissetmiyorum. Gezmeyi seviyorum. Ailemle vakit geçiyorum, farklı bir yere vakit kalmıyor zaten ki böyle de çok mutluym ve başarılı bir yaşlılık sürecinde olduğumu düşünüyorum.*”

Şekil 4.8 incelendiğinde kursiyer olmayan bireyler açısından kursların başarılı yaşlanmaya etkisi “**Hobi, Bağımsızlık, Sosyalleşme ve Bilgi**” olarak dört ana temada toplanmıştır. Bu temalardaki görüşler ise şu şekildedir;

B12: “*Olabilir. Yeni şeyler öğrenmek kişinin kendisini geliştirmesini sağlar. Bu da mutluluğu beraberinde getirir.*”
(Bilgi)

B16: “*Olabilir. Kendimi geliştirdim yeni şeyler üretip satabilirdim. Hobi uğraşım olurdu. Buda daha mutlu ve bağımsız olmamı sağlardı.*” **(Bağımsızlık- Hobi)**

B21: “*Olabilir kendimi geliştirme fırsatı elde ederdim. Bağımsızlığımı kazanırdım. Mutlu olurum. Yeni arkadaşlıklar kurardım.*” **(Sosyalleşme- Bağımsızlık)**

B47: “*Düzenlenen kurslar insanların sosyalleşmesine olanak sağlar buda insanın daha mutlu olmasını sağlar yeni şeyler üretmek insan canlı tutar, hobi alanı olur genç kalır.*”
(Sosyalleşme- Hobi)

B81: “*Evet kendime her alanda yeni şeyler katardım. Daha sosyal olurum hayat ile bağlarım devam ederdi.*” **(Bilgi- Sosyalleşme)**

4.9. KURSİYERLER VE KURSİYER OLMAYAN BİREYLERİN BAŞARILI YAŞLANMA ÖLÇEĞİNE GÖRE FARKLILIKLARINA İLİŞKİN BULGULAR

Halk Eğitimi Merkezlerinde kursa katılan ve katılmayan bireylerin Başarılı Yaşlanma Ölçek puan ortalamaları arasında anlamlı farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan T-testi Tablo 4.7’de sunulmuştur.

Tablo 4. 7: Araştırmaya katılan katılımcıların başarılı yaşlanma ölçek ortalamaları T-Testi sonuçları

Gruplar	n	\bar{X}	ss	t	sd	p
Kursa Katılanlar	85	6,46	1,00637	12,11	168	,000
Kursa Katılmayanlar	85	4,22	1,37327			

Tablo 4.7’de gösterilen halk eğitimi merkezlerinde kursa katılan ve katılmayan bireylerin başarılı yaşlanma ölçek puan ortalamaları arasında anlamlı farklılık olup olmadığını belirlemek için yapılan T-testi sonucuna göre kursa katılan ve katılmayanlar arasında başarılı yaşlanma açısından anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Kursa katılanların puan ortalamaları $\bar{X}=6,46$ katılmayanların puan ortalamalarının ise $\bar{X}=4,22$ olduğu görülmektedir. Bu farklılık kursa katılanlar lehinedir ($t= 12,11$; $p<0,05$)

Tablo 4. 8 Araştırmaya katılan katılımcıların cinsiyet değişkenine göre başarılı yaşlanma ölçek ortalamaları T-Testi sonuçları

Cinsiyet	n	\bar{X}	ss	t	sd	p
Erkek	32	5,5688	1,31675	,849	168	,397
Kadın	138	5,2949	1,70950			

Tablo 4.8’de gösterilen halk eğitimi merkezlerinde kursa katılan ve katılmayan bireylerin cinsiyet değişkenine göre başarılı yaşlanma arasında anlamlı farklılık olup olmadığını belirlemek için yapılan Anova Testi sonucuna göre $Sig>0,05$ ’ten büyük olduğu için cinsiyet grupları arasında anlamlı bir farklılık gözlenmemiştir.

Tablo 4. 9 Araştırmaya katılan katılımcıların yaş grupları değişkenine göre başarılı yaşlanma varyans analizi sonuçları

Yaş	n	\bar{X}	ss	Var.Kay.	Kareler toplamı	sd	Kareler ort	f	p	LSD
50-55	110	5,6327	1,57993	G. arası	30,864	3				
56-60	44	4,6773	1,61041	G. içi	425,198	166	10,288			50-
61-65	13	5,0538	1,80075				2,561	4,017	,009	60
66-70	3	5,9333	1,15902	Toplam	456,063	169				
Total	170	5,3465	1,64274							

Tablo 4.9’de gösterilen halk eğitimi merkezlerinde kursa katılan ve katılmayan bireylerin yaş değişkenine göre başarılı yaşlanma arasında anlamlı farklılık olup olmadığını belirlemek için yapılan Anova Testi sonucuna göre Sig>0,05’ten büyük olduğu için yaş grupları arasında anlamlı bir farklılık gözlenmiştir. Farklılığın kaynağını belirlemek üzere yapılan Scheffe çoklu karşılaştırma testi sonuçlarına göre 50-55 ile 56-60 yaş arasında 50-55 lehine bir anlamlı fark olduğu görünmüştür.

4.10 Araştırmaya katılan katılımcıların eğitim grupları değişkenine göre başarılı yaşlanma varyans analizi sonuçları

Eğitim Durumu	n	\bar{X}	ss	Var.Kay.	Kareler toplamı	sd	Kareler ort	f	p
Okuryazar	20	4,2800	1,57032						
İlkokul	43	5,1674	1,47434	G. arası	69,283	5			
Ortaokul	20	4,8200	1,62759	G. içi	386,780	164	13,857		
Lise	56	6,0643	1,61914				2,358	5,875	,000
Lisans	12	6,0667	,69978	Toplam	456,063	169			
Diğer	19	4,8579	1,64530						
Total	170	5,3465	1,64274						

Tablo 4.10’de gösterilen halk eğitimi merkezlerinde kursa katılan ve katılmayan bireylerin eğitim durumları değişkenine göre anlamlı farklılık olup olmadığını tespit için yapılan Anova Testi sonucuna göre tüm gruplar arasında Sig>0,05’ten büyük olduğu için anlamlı farklılık tespit edilmiştir.

4. 11 Araştırmaya katılan katılımcıların başarılı yaşlanma ölçek maddelerine ilişkin aritmetik ortalama ve standart sapma puanları

Maddeler	N	\bar{X}	Ss.
İşler eskiden olduğu gibi gitmediğinde, aynı sonuca ulaşına kadar başka yollar denemeye devam ederim.	Katılan (85)	6,37	,830
	Katılmayan (85)	4,48	1,62
Zor zamanlarda durumun üstesinden gelmek için metanetli olmaya gayret gösteririm.	Katılan (85)	6,57	,792
	Katılmayan (85)	4,89	1,51
Üretken faaliyetler sayesinde yaşama aktif olarak bağlıyım.	Katılan (85)	6,51	,717
	Katılmayan (85)	3,58	1,52
Mümkün olduğunca uzun süre bağımsız kalmak için çabalıyorum.	Katılan (85)	6,04	1,29
	Katılmayan (85)	4,34	1,62
Hastalık ve sakatlıklardan uzak kalmak için elimden geleni yapıyorum.	Katılan (85)	6,47	,880
	Katılmayan (85)	4,49	1,59
Yaşlandıkça bedenimi ve zihnimi iyi bir şekilde korumaya çalışıyorum.	Katılan (85)	6,44	,852
	Katılmayan (85)	4,28	1,57
Düzenli sosyal ilişkiler sayesinde yaşama aktif şekilde bağlıyım.	Katılan (85)	6,35	1,05
	Katılmayan (85)	3,80	1,47
Benim için önemli olan hedeflere ulaşmak için her türlü çabayı gösteriyorum.	Katılan (85)	6,40	1,04
	Katılmayan (85)	4,11	1,65
Yoluma ne çıkarsa çıksın baş edebilirim.	Katılan (85)	6,20	1,03
	Katılmayan (85)	4,04	1,64
Sağlıklı yaşam tarzı alışkanlıklarını kazanmak için çabalıyorum.	Katılan (85)	6,43	,837
	Katılmayan (85)	4,23	1,50

Tablo 4.11’de gösterilen Halk eğitimi merkezlerinde kursa katılan ve katılmayan bireylerin başarılı yaşlanma ölçek maddelerinin puan ortalamaları arasında anlamlı farklılık olup olmadığını belirlemek için yapılan T-testi sonucuna göre maddeler bazında kursa katılan ve katılmayanlar arasında başarılı yaşlanma açısından anlamlı farklılık tespit edilmiştir.

Birinci madde olan “İşler eskiden olduğu gibi gitmediğinde, aynı sonuca ulaşına kadar başka yollar denemeye devam ederim.” maddesinde kursa katılanların puan ortalamaları $\bar{X}=6,37$ katılmayanların puan ortalamalarının ise $\bar{X}=4,48$ olduğu görülmektedir. Bu farklılık kursa katılanlar lehinedir.

İkinci madde olan “Zor zamanlarda durumun üstesinden gelmek için metanetli olmaya gayret gösteririm.” maddesinde kursa katılanların puan ortalamaları $\bar{X}=6,57$ katılmayanların puan ortalamalarının ise $\bar{X}=4,89$ olduğu görülmektedir. Bu farklılık kursa katılanlar lehinedir.

Üçüncü madde olan “Üretken faaliyetler sayesinde yaşama aktif olarak bağlıyım.” maddesinde kursa katılanların puan ortalamaları $\bar{X}=6,51$ katılmayanların

puan ortalamalarının ise $\bar{X}=3,58$ olduğu görülmektedir. Bu farklılık kursa katılanlar lehinedir.

Dördüncü madde olan “Mümkün olduğunca uzun süre bağımsız kalmak için çabalıyorum.” maddesinde kursa katılanların puan ortalamaları $\bar{X}=6,04$ katılmayanların puan ortalamalarının ise $\bar{X}=4,34$ olduğu görülmektedir. Bu farklılık kursa katılanlar lehinedir.

Beşinci madde olan “Hastalık ve sakatlıklardan uzak kalmak için elimden geleni yapıyorum.” maddesinde kursa katılanların puan ortalamaları $\bar{X}=6,47$ katılmayanların puan ortalamalarının ise $\bar{X}=4,49$ olduğu görülmektedir. Bu farklılık kursa katılanlar lehinedir.

Altıncı madde olan “Yaşlandıkça bedenimi ve zihnimi iyi bir şekilde korumaya çalışıyorum.” maddesinde kursa katılanların puan ortalamaları $\bar{X}=6,44$ katılmayanların puan ortalamalarının ise $\bar{X}=4,28$ olduğu görülmektedir. Bu farklılık kursa katılanlar lehinedir.

Yedinci madde olan “Düzenli sosyal ilişkiler sayesinde yaşama aktif şekilde bağlıyım.” maddesinde kursa katılanların puan ortalamaları $\bar{X}=6,35$ katılmayanların puan ortalamalarının ise $\bar{X}=3,80$ olduğu görülmektedir. Bu farklılık kursa katılanlar lehinedir.

Sekizinci madde olan “Benim için önemli olan hedeflere ulaşmak için her türlü çabayı gösteriyorum.” maddesinde kursa katılanların puan ortalamaları $\bar{X}=6,40$ katılmayanların puan ortalamalarının ise $\bar{X}=4,11$ olduğu görülmektedir. Bu farklılık kursa katılanlar lehinedir.

Dokuzuncu madde olan “Yoluma ne çıkarsa çıksın baş edebilirim.” maddesinde kursa katılanların puan ortalamaları $\bar{X}=6,20$ katılmayanların puan ortalamalarının ise $\bar{X}=4,04$ olduğu görülmektedir. Bu farklılık kursa katılanlar lehinedir.

10. madde olan “Sağlıklı yaşam tarzı alışkanlıklarını kazanmak için çabalıyorum.” maddesinde kursa katılanların puan ortalamaları $\bar{X}=6,43$ katılmayanların puan ortalamalarının ise $\bar{X}=4,23$ olduğu görülmektedir. Bu farklılık kursa katılanlar lehinedir.

BÖLÜM V

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Bu bölümde araştırmanın bulguları değerlendirilerek sonuç kısmı oluşturulmuştur. Aynı zamanda halk eğitimi merkezindeki kursların başarılı yaşlanmaya etkisi değerlendirilmiş ve bu konulardaki araştırmalar ile ilgili tartışmalar ele alınmıştır. Daha sonra ise konu kapsamında öneriler ortaya konulmaya çalışılmıştır.

5.1. SONUÇ

Araştırma ile halk eğitimi merkezlerinde verilen kursların başarılı yaşlanmaya etkisi karma yöntemle ele alınmıştır. Araştırmada halk eğitimi merkezi kurslarına katılan ve katılım göstermeyen bireylerin başarılı yaşlanmaya yönelik bilgi ve farkındalık düzeyleri ortaya konulmuştur.

Araştırma kapsamında Kahramanmaraş/Onikişubat-Suzan ve Abdulkakim Bilgili Halk Eğitimi Merkezinde kurslara katılım gösteren kursiyerlerin demografik bilgileri incelendiğinde aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır:

1. Kursiyerlerin genel olarak kadın olduğu tespit edilmiştir. Bunun nedeni olarak erkeklerin iş hayatlarında daha yoğun bulunmaları gösterilebilir.
2. Kursa katılan katılımcıların yaşları incelendiğinde katılımın daha çok 50-55 yaş aralığında olduğu tespit edilmiştir. Bunun nedeni olarak kadınların o yaşlarına kadar ev ve çocuk sorumluluğu ile daha çok ilgilenmeleri olduğu söylenebilir.
3. Kadın kursiyerlerin en çok tercih ettiği kurslar arasında mefruşat kursunun yer aldığı görülmüştür. Bunun nedeni olarak daha çok evdeki malzemelerin değerlendirilmesi ve maddi kazanç elde etmek olduğu söylenebilir.
4. Erkek kursiyerlerin en çok tercih ettiği kurs ise bilgisayar kursudur. Erkek katılımcılar kendilerini geliştirmek ve teknolojiye yabancı kalmamak için bu kursu tercih etmişlerdir.

Kursiyerlerin başarılı yaşlanma kavramını tanımlamalarına ilişkin bulgular incelendiğinde kursiyer olmayan katılımcıların aksine her kursiyer katılımcının en az bir görüş bildirdiği görülmüştür. Bu durumda kursiyer olmayan katılımcılara göre kursiyerler olan katılımcıların başarılı yaşlanma hakkında daha fazla bilgi sahibi olduklarını göstermektedir.

Kursiyerlerin başarılı yaşlanma tanımları Zihinsel, Fiziksel, Kişisel ve Psikolojik olarak temalandırılmıştır. Kursiyerler başarılı yaşlanma tanımlarında en çok psikolojik temasını kullanmışlardır. Başarılı yaşlanmanın mutluluk ile paralel olduğunu, hayatta başarı sağladıkça başarılı yaşlanma sürecini de geçireceklerini, aile hayatı içinde huzurlu, sağlıklı hissettikleri anlar ile hayata pozitif bakıp yaşamının başarılı yaşlanma ile doğrudan ilişki içinde olduğu ortaya konulmuştur.

Aynı zamanda başarılı yaşlanma tanımları içerisinde kötü alışkanlıklardan uzak durmak, aktif sosyal ilişkiler ve geniş bilgi sahibi olma kriterleri de bulunmaktadır. Kursiyerler sosyal hayatta ne kadar aktif olunursa yaşlanmanın da onunla bağlantılı olarak geç olacağını ifade etmişlerdir. Geç yaşlanmanın bireyde mutluluk hissi uyandırıp hayata daha iyi ayak uydurmasını sağlayacağını belirtilmiştir. Hayat ile bağlarını koparmamış yaşlı birey ise yaşlılık süreci ile barışık bir şekilde başarılı yaşlanacaktır.

Kursiyerler başarılı yaşlanma tanımlarında sporun ve öz yeterliliğin önemine vurgu yapmışlardır. Kendisini her anlamda tamamlamış kimseye fiziksel olarak da muhtaç olmayan bireylerin başarılı yaşlanmış olacağını ifade etmişlerdir. Spor yapan bireyin kendi fiziksel gücünü her daim canlı tutacağını ve diri kalacağını ifade eden kursiyerler bunun olmazsa olmazlardan olduğunu ifade etmişlerdir.

Zihinsel olarak kendini canlı tutan bireyin yine başarılı yaşlanacağını ifade etmişlerdir. Kendini geliştirmeye açık bireylerin zihinsel olarak kendilerini canlı ve diri tutacağını ifade eden kursiyerler başarılı yaşlanmada sağlıklı zihin yapısına dikkat çekmişlerdir. Sağlıklı zihinsel yapının hayatta başarılı olmanın temel noktalarından biri olduğu ifade edilmiştir. Çünkü kişinin kendini geliştirmesinde sağlıklı beyin yapısı gerekmektedir. Öğrenmenin devam edebilmesi sağlıklı beyin fonksiyonları ile mümkün olduğu ifade edilmiştir.

Sonuç olarak incelendiğinde sunulan tüm görüşlerin kendi içinde birbiri ile bağlantılı olduğu tespit edilmiştir. Kursiyerler başarılı yaşlanma kavramını fiziksel, zihinsel, psikolojik ve kişisel olarak kendini tamamlamış, hayat ile bağlarını koparmamış, sağlıklı, mutlu ve huzurlu bireyler olarak tanımladıkları tespit edilmiştir.

Kursiyer olmayan katılımcıların başarılı yaşlanma kavramına yönelik bilgi düzeyleri incelendiğinde hiç kurslara katılmayan 50 yaş ve üstü bireylerin bu kurslara katılan 50 yaş ve üstü kursiyerlere göre daha düşük bilgi düzeyinde oldukları tespit edilmiştir. Başarılı yaşlanma hakkındaki görüşler boyutunda daha önce kursa katılmayan bireyler kursiyerlere göre daha genel geçer ifadeler kullanmışlardır. Ağırlıklı olarak başarılı yaşlanmanın mutluluk, başarı ve aktif olma gibi kişisel gelişim konularını barındırdığını belirten katılımcıların bir kısmı bu kavramı fiziksel ve finansal bağımsızlık olarak yorumlarken büyük bir kısmı da kavram hakkında fikirlerinin olmadığını dile getirmişlerdir. Bu durumda halk eğitim merkezlerinin başarılı yaşlanmadaki faydasını ve doğru kavramsallaştırılması üzerine etkisini bir kez daha göstermiştir.

Kursiyerlerin hemen hemen hepsi hayat boyu öğrenmenin başarılı yaşlanmaya etkisi olduğunu düşünmektedir. Kurslara katılımın temel sebeplerinden biri de budur. Kursiyerler buldukları kurslar sayesinde mevcut kurs konularının yanı sıra kişisel gelişimlerini de devam ettirmektedir. Kişisel gelişimlerinin altında mevcut tecrübelerine tecrübe katma ve bu sayede pratiklik kazanıp çevrelerine fayda sağlama, ilerleyen yaşlarına rağmen hayata daha sıkı tutunup kendini tamamlama mücadelesi verme, özgüvenlerini diri tutma ve başarı yakalamada kursların etkisinin yadsınmaz olduğunu ifade etmişlerdir. Bu öğrenme süreçleri devamında başarılı yaşlanmanın da sağlanmasına olanak sağlamaktadır.

Ayrıca bilişim boyutunda kurslara katılan kursiyerler bilişsel gelişim sağlayıp günceli yakaladıkları ve yeni jenerasyonu anlayıp, daha iyi anlaşma yolunda diğer yaşlılarına göre avantajlı oldukları da tespit edilmiştir. Öğrenme süreçlerinin devamlılığı hayat boyu öğrenme ile sağlanmaktadır. Bu yüzden de kursiyer katılımcıların bu konuda daha olumlu görüşleri benimsedikleri görülmüştür.

Hayat boyu öğrenmenin başarılı yaşlanmaya etkisinin olmadığını ifade eden tek bir görüş bulunmaktadır. Kursiyer görüşü ise şu şekildedir;

K82: *“Öğrenmek başarılı yaşlanmaya etkili olsa bile mutluluk, huzur, para, sağlık olmadıktan sonra başarılı yaşlanmanın önemi kalmıyor. Bu yüzden öğrenmekten ziyade başka şeylerin etkisi vardır.”*

Bu cümleden anlaşılıyor ki katılımcı tek başına hayat boyu öğrenmenin etkisinden ziyade başarılı yaşlanmanın sağlık, başarı, huzur mutluluk ile bir arada olarak sağlanacağı düşüncesindedir. Bu yüzden öğrenmenin etkisiz olduğunu ifade etmiştir.

Hayat boyu öğrenmenin başarılı yaşlanmaya etkisine bakıldığında kursiyer olmayan bireylerin kursiyer olan bireylere göre herhangi bir etkisinin olmadığını belirten daha çok katılımcı bulunmaktadır. Onlar için başarılı yaşlanma aile hayatında mutlu olmayı ifade eden bir kavramdır bu yüzden öğrenmek ile ilişkisinin olmadığını ifade etmişlerdir.

Kursiyer olmayan katılımcı görüşleri ile kursiyer olan katılımcı görüşlerinin aynı doğrultuda olduğu tespit edilmiştir. İlk olarak kişisel gelişim sağlamada hayat boyunun etkisine değinilmiştir. Öğrenme faaliyeti sayesinde hayat ile bağlarını koparmayan bireyin tecrübe kazanmaya devam ederek genç kaldığını aynı zamanda başarı sağladığını ifade etmişlerdir. Bu kavramlarında kursiyer olmayan bireylerin başarılı yaşlanma tanımları için kullandıkları temel kavramlar olduğu tespit edilmiştir.

Kursiyer olmayan bireylerin aynı zamanda başarılı yaşlanmanın olmazsa olmazı olarak sağlığı gördükleri tespit edilmiştir. Öğrenmenin aynı zamanda sağlık için de faydalı olduğunu ifade eden katılımcılar sağlıklı zihinsel yapıya sahip bireylerin başarılı yaşlanacağını da ifade etmişlerdir. Unutkanlığın önüne öğrenme faaliyeti ile geçilebileceğini ifade eden katılımcılar için hayat boyu öğrenmenin önemli bir yere sahip olduğu tespit edilmiştir.

Kursiyerlerin düzenlenen kurslara katılma nedenleri incelendiğinde halk eğitimi merkezlerinin amaçları ile doğru orantılı sonuçlar ortaya çıkmıştır. Halk eğitimi merkezleri, halka mesleki, sosyal ve kültürel amaçlı bilgi-beceri kazandıran, bireylerin boş zamanlarını sağlıklı ve aktif faaliyetlerle değerlendirmelerini, bireylere azda olsa maddi kazanç sağlayan yaygın eğitim kurumlarıdır. Kursiyerler ağırlıklı olarak kişisel gelişim sağlamak ve boş vakitlerini değerlendirmek için kurslara katılım sağlamaktadırlar. Farklı kültürel etkinliklerin kendilerini canlı tuttuğunu ve hayat ile bağlarını sağlamada daha önemli bir yere sahip olduğunu ifade etmişlerdir. Merak duyguları sayesinde katılım gösterdiklerini bu sayede yeni şeyler öğrenerek yeni hobi alanları geliştirdikleri tespit edilmiştir.

Bunun yanı sıra yine kursiyerlerin birçoğu toplum içinde bir yer edinme ve maddi gelir sağlama amaçlı kurslara katılmaktadır. Evlerini bir katkıda bulunma istekleri ve ekonomik bağımsızlıkları kazanma istekleri bu konuda itici güç olmuştur. Yeni şeyler öğrenerek ve bunları başka insanlara aktararak toplum içinde saygınlığa ulaşmaları da çekici güç olarak işlev görmüştür.

Ayrıca halk eğitimi merkezi kurslarının kursiyerler üzerinde olumlu bir psikolojik etkisi de bulunmaktadır. Katılan kursiyerler kendini bir işin bir parçası olarak gördüklerini bu durumun da kendi psikolojilerine iyi geldiğini belirtmişlerdir. Aynı şekilde psikolojik olarak kendilerini huzursuz ve mutsuz hissettiklerinde farklı bir uğraş alanına sahip olmaları kafalarını dağıtmalarına ve dikkatlerini başka bir şeyin üzerine çekmede etkili olduğu gözlemlenmiştir.

Kursiyer olmayan bireylerin kurslara katılmama nedenleri incelendiğinde daha çok ailevi ve sağlık nedenlerinden dolayı katılamadıkları tespit edilmiştir. Aile hayatı, eşlerinin kıskanç olması, iş hayatının yoğunluğu ve ilerleyen yaşlardaki sağlık sorunları gibi etkilerle kurslara katılım gösteremeyen katılımcılar aynı zamanda devam zorunluluğu ve ulaşım şartlarının uygun olmaması gibi nedenlerle de kurslara katılım gösteremedikleri gözlenmiştir.

Halk eğitimi kurslarına kursiyer olarak katılan 50 yaş ve üstü bireyler ağırlıklı olarak kursiyer olmaları sayesinde başarılı yaşlanma sağladıklarını belirtmişlerdir. Bu noktada kursiyerlere sorulan başarılı yaşlanma nedir? sorusu ile halk eğitimi merkezlerinin başarılı yaşlanmaya etkisi var mıdır? sorusu birbirini tamamlamaktadır. Kursiyerler katıldıkları kurslar sayesinde daha aktif olduklarını düşünmektedir. Bu aktiflik yaşlarının getirmiş olduğu yalnızlıktan kurtulup sosyalleşme, yeniliklere kendini açma ve hobi edinip üretme, zihinsel olarak kendilerini diri tutma konularını içermektedir.

Kursiyerler bu kursların işlevsel bir yönünün olduğunu da belirtmişlerdir. Bu işlevsellik sayesinde kendilerine özgüvenli, bireysel ve maddi olarak bağımsız, psikolojik anlamda iyi ve belli bir konuda uzmanlaşmış hissetmektedir. Kısaca kursiyerler kişisel gelişimlerini sürdürmektedirler. Toplumsal olarak hayata bağlanıp önce kendilerine sonra çevrelerine fayda sağlamaktadırlar. Bu durumda halk eğitimi merkezi kurslarının başarılı yaşlanmaya olumlu etkisini göstermektedir.

Kursiyer olmayan bireyler genel olarak kurslara katılmış olsalardı daha başarılı bir yaşlanma süreci geçirebileceklerini düşünmektedirler. Düzenlenen kurslar sayesinde yeni bilgiler ve beceriler öğrenebileceklerini ve farklı sosyalleşme alanına sahip olabileceklerini ifade etmişlerdir. Farklı hobi alanları edinmelerinde de etkili olacağını ifade eden katılımcılar bu şekilde bağımsızlıklarını bile sağlayabileceklerini düşünmektedirler.

Öğrendikleri yeni beceriler ile maddi kazanç sağlayabileceklerini ifade eden katılımcılar içinde her ne kadar katıl(a)masalar da kurslar önemli bir yere sahiptir.

Halk eğitimi merkezlerinde kursa katılan ve katılmayan bireylerin Başarılı Yaşlanma Ölçek puan ortalamaları arasında anlamlı farklılık olup olmadığına bakılarak kursların başarılı yaşlanmaya etkisi tespit edilmeye çalışılmıştır. Aynı zamanda ölçek ile nitel verilerin sonuçları desteklenmeye çalışılmıştır. Yapılan analiz sonucunda kursa katılan ve katılmayanlar katılımcılar arasında başarılı yaşlanma açısından anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Kursa katılanların puan ortalamaları $\bar{X}=6,46$ katılmayanların puan ortalamalarının ise $\bar{X}=4,22$ olduğu görülmektedir. Bu farklılık kursa katılanlar lehinedir. Sonuç olarak bakıldığında kursa katılan bireylerin daha başarılı bir yaşlanma süreci geçirdikleri tespit edilmiştir.

Araştırmada halk eğitimi merkezlerinin başarılı yaşlanmaya etkisinin olup olmadığı incelenmiştir. Sonuç olarak kursa katılan bireylerin kursa katılmayan bireylere oranla daha başarılı bir yaşlanma süreci geçirdikleri tespit edilmiştir. Araştırma sonuçları yapılan literatür taraması ile de desteklenmiştir.

5.2. TARTIŞMA

Araştırma sonucunda kursiyerlerin ve kursiyer olmayan bireylerin başarılı yaşlanma kavramını genel olarak fiziksel, zihinsel, psikolojik ve kişisel olarak kendini tamamlamış, hayat ile bağlarını koparmamış, sağlıklı, mutlu ve huzurlu bireyler olarak tanımladıkları tespit edilmiştir. İçli'nin (2010), araştırma sonuçlarına göre başarılı yaşlanmayı sağlayan faktörler; fiziksel sağlık, maddi güvence, sağlıklı aile, akrabalık ve komşuluk ilişkileri, sosyallik ve yaşlının güçlü psikolojisi olarak tespit edilmiştir. Bu yönüyle araştırma sonuçları desteklenmiştir.

Kursiyerlerin düzenlenen kurslara katılma nedenleri incelendiğinde ağırlıklı olarak kişisel gelişim sağlamak ve boş vakitlerini değerlendirmek için kurslara katılım sağladıkları tespit edilmiştir. Aynı zamanda maddi gelir sağlama amaçlı da kurslara katılım göstermişlerdir. Farklı kültürel etkinliklerin kendilerini canlı tuttuğunu ve hayat ile bağlarını sağlamada daha önemli bir yere sahip olduğunu ifade etmişlerdir. Öğrenme faaliyetlerine devam ederek yeni şeyler öğrendikleri tespit edilmiştir. Şahoğlu (2010), araştırması sonucunda katılımcıların yoğun olarak iki nedenle kurslara katıldıklarını; “sertifika almak ve meslek edinmek” ve “yeni bilgiler öğrenerek kendilerini geliştirmek”

için katılım gösterdiklerini tespit etmiştir. Bu sonuçlarda araştırmanın sonucunu destekler niteliktedir.

Yapılan araştırma sonucunda kurslara katılımının cinsiyet dağılımı incelendiğinde kadın ağırlıklı kursiyerlerin yoğun olduğu tespit edilmiştir. Coşkun'un (2012), araştırması da kurslara katılan kursiyerlerin çoğunluğunun kadın olduğunu göstermiştir. Aynı zamanda kursa katılma nedenlerinin "günlük yaşamda farklılık yapma istekleri" ve "kişisel gelişim" sağlamak amacıyla olduğu belirlenmiştir. Tez (2014) araştırmasında kursa katılan bireylerin kursa katılma nedenleri olarak boş vakitlerini değerlendirmek olduğunu tespit etmiştir. Bu sonuçlarda araştırma sonuçları ile doğru orantılıdır.

Kursiyer olan ve kursiyer olmayan katılımcılara sorulan yaşam boyu öğrenmenin başarılı yaşlanmaya etkisi olduğunu düşünüyor musunuz? sorusuna verilen görüşler incelendiğinde olumlu yanıtlar alınmıştır. Genel olarak tüm katılımcılar yaşam boyu öğrenmenin başarılı yaşlanmaya etkisi olduğunu düşünmektedir. Aydın ve Sayılan (2014), araştırmasında aktif yaşlanma ile yaşam boyu öğrenme ilişkisi hakkında bilgiler sunmuştur ve yaşam boyu öğrenme ile aktif yaşlanma arasında güçlü bir ilişki olduğu, yaşam boyu öğrenmenin aktif yaşlanmayı olumlu yönde etkilediği ve desteklediği gözlenmiştir. Araştırma ulaştığı sonuçlar yönüyle desteklenmektedir.

Canatan (2018), Araştırma sonucunda kursa katılan erkek katılımcıların kadın katılımcılara göre daha fazla olduğunu ve katılma nedenleri olarak da yeni şeyler öğrenme, sosyalleşme ve problemlerle baş etme isteklerinin olduğu tespit edilmiştir. Araştırma sonuçları bu araştırma ile de desteklenmektedir.

5.3. ÖNERİLER

Araştırma sonucunda elde edilen bulgulara ilişkin aşağıdaki öneriler sunulabilir;

1. Milli Eğitim Bakanlığı tarafından halk eğitim merkezlerindeki kursiyer erkek sayısını arttırmaya yönelik teşvik edici çalışmalar yürütülebilir.
2. Halk eğitim merkezlerinde erkek kursiyerlerin az olma sebepleri üzerine bir akademik çalışma yapılabilir.
3. Halk eğitim merkezindeki ilgi alanlarına göre kurslara katılan kursiyerlerin mevcut kurs saatlerine ek olarak başarılı yaşlanma üzerine bir eğitim modülü geliştirilebilir.

Bu modül ile yetişkinlerin halk eğitimi merkezlerinde kurslara katılmasının önemli olduğu vurgulanarak kursiyerlerin daha motive olması sağlanabilir.

4. Halk eğitimi merkezlerine katılımı artırmak için daha çok katılımcı merkezli faaliyetler yürütülebilir. Bu kapsamda Milli Eğitim Bakanlığı tarafından yerelden ulusala yetişkinlerin ne tür kurslar istediğine yönelik anket çalışmaları yürütülerek ihtiyaçlar ve talepler doğrultusundaki kurslara ağırlık verilebilir.
5. Halk eğitimi merkezlerinin etki alanını genişletmek adına kamu-sivil toplum ve özel sektör işbirlikleri geliştirilebilir. Bu işbirlikleri kapsamında yetişkinlere ek gelir ya da doğrudan gelir sağmaya yönelik istihdam odaklı daha fazla çalışma yürütülebilir.
6. Halk eğitimi merkezlerinde sosyolog ve psikolog görevlendirmeleri yapılarak tüm kursiyerlerin doğru yönlendirilmesi ve toplumsal hayata dahil edilmesine yönelik daha etkin yönlendirmeler yapılabilir.
7. Araştırma kapsamında Milli Eğitim Bakanlığına bağlı halk eğitimi merkezlerinin başarılı yaşlanmaya olan etkisi ele alınmıştır. Yetişkinlerin kendini tamamlama süreçlerini devam ettirme ve başarılı yaşlanmalarını sağlama adına çalışmalar yapan özellikle Büyükşehir Belediyelerinin Yaşam Merkezleri gibi kurum ve kuruluşların başarılı yaşlanmaya etkisi incelenerek mevcut çalışma geliştirilebilir. Ayrıca sivil toplum kuruluşlarının da başarılı yaşlanmaya yönelik çalışma ve etkileri araştırılabilir.
8. Sonuçlar incelendiğinde kursiyer olmayan katılımcıların genellikle ev içi nedenlerden dolayı kurslara katılım göstermedikleri tespit edilmiştir. Kursların başarılı yaşlanmaya etkisi düzenlenecek seminerler ile anlatılıp ailelerin daha fazla bilinçlenmesi sağlanabilir. Bu şekilde kurslara katılım sayısı da artırılabilir.

KAYNAKÇA

- A *Memorandum on life long learning.* (2000).
http://arhiv.acs.si/dokumenti/Memorandum_on_Lifelong_Learning.pdf Erişim
Tarihi: 26.12.2018 11:59.
- Ak, B. (1991). Yaşlılık Psikolojisi. *Aile ve Toplum Dergisi*, 1(2).
- Aksoy, A. D. (2015). Bireylerin aktif yaşlanma uygulamalarına ilişkin görüşleri. *Yaşlı Sorunları Araştırma Dergisi*, 2, s.54-62.
- Akdemir, N., Çınar, F.İ. ve Görgülü, Ü. (2007). Yaşlılığın algılanması ve yaşlı ayrımcılığı. *Turkish Journal of Geriatrics Dergisi*, 10(4):215-222.
- Akın, G. (2006). *Gerontoloji: Her yönüyle yaşlılık*. Ankara:Palme Yayıncılık.
- Aközer, M., Nuhurat, C. ve Say, Ş. (2011). Türkiye’de yaşlılık dönemine ilişkin beklentiler araştırması. *Aile ve Toplum Eğitim Kültür ve Araştırma Dergisi*, 7(27):103-128.
- Arpacı, F. (2005). *Farklı boyutlarıyla yaşlılık*. Ankara: Eğitim ve Kültür Yayınları.
- Aydın, A. ve Sayılan A. A. (2014). Aktif yaşlanma ile yaşam boyu öğrenme arasındaki ilişkiye teorik bir bakış. *Uluslararası Sosyal Ve Ekonomik Bilimler Dergisi*, 4 (2): 76-81.
- Bayraklı, A.F. (2002). Halk eğitiminde resmi ve özel kuruluşlarla, dernek ve vakıfların rolü. G. Ay (Haz.). *Ülkemizde Halk Eğitimi'nin Amacı Önemi ve Gerekliliği Sempozyumu*. 23-24 Mayıs 2001 (s.31-42). Ankara: Kültür Bakanlığı.
- Berberoğlu, B. (2010). Yaşam boyu öğrenme ile bilgi ve iletişim teknolojileri açısından Türkiye'nin Avrupa Birliği'ndeki konumu. *Bilgi Ekonomisi ve Yönetimi Dergisi*, 5(2), 113-126.
- Bilir, M. (2004). Çağdaş Yetişkin Eğitimi liderlerinden Eduard Christian Lindeman (1885-1953) yaşamı, eğitim görüşü ve hizmetleri. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 37 (2), 15-25.

- Canatan, Ü. (2018). *Yerel yönetim örneğinde hayat boyu öğrenme uygulamalarının aktif yaşlanmanın desteklenmesindeki rolü*. Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Cantürk, N. (2006). *Halk eğitim merkezlerinin makine nakışında toplumsal işlevleri*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Ceylan, H. (Ed.) (2016). *Yaşlılık Sosyolojisi*. Ankara:Nobel Akademik Yayıncılık.
- Coşkun, A. (2012). *Halk Eğitimi Merkezlerinde açılan kurslara katılan yetişkinlerin beklentilerinin ve memnuniyetlerinin değerlendirilmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Coşkun, R. Altunışık, R. Bayraktaroğlu, S. ve Yıldırım, E. (2015). *Sosyal Bilimlerde araştırma yöntemleri- SPSS uygulamalı*. (8. Baskı). Sakarya Yayıncılık. Sakarya.
- Çeçen, A. (2018). *Halk Eğitimi*. <http://egitimvebilim.ted.org.tr/index.php/EB/article/view/5606/2177> Erişim Tarihi:28.12.2018 14:16.
- Çelebi Demir, Ç. ve Yüksel Yukay, M. (2014). Yaşlılık ve yaşlılara sunulan psikolojik danışma ve rehberlik uygulamalarına bir bakış. *Kalem Eğitim Ve İnsan Bilimleri Dergisi*, 4 (2): 175-202.
- Danış, M. Z. (2009). Türkiye’de yaşlı nüfusun yalnızlık ve yoksulluk durumları ve sosyal hizmet uygulamaları açısından bazı çıkarımlar. *Toplum ve Sosyal Hizmet Dergisi*, 20(1): 67-83.
- Debono, M. (2012). *EEO Review: employment policies to promote active ageing*. european employment observatory. <https://www.ifa-fiv.org/wp-content/uploads/2015/03/6-EU-Active-Ageing-2012.pdf> Erişim Tarihi: 30.12.2018 17:31.
- Dede, Y. ve Demir, S. D. (Ed) (2015). *Karma yöntem araştırmaları tasarımı ve yürütülmesi*. (2. Baskı). Anı Yayıncılık. Ankara.
- Devlet Planlama Teşkilatı. (2001). *Sekizinci beş yıllık kalkınma planı: hayat boyu eğitim veya örgün olmayan eğitim özel ihtisas komisyon raporu*. Ankara.

- Dolanbay, T. (2014). *Hayat boyu öğrenme sürecinde halk eğitimi merkezlerinin yaşadığı yönetsel sorunlar*. Yüksek Lisans Tezi, Bartın Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bartın.
- Döventaş, A. ve Döventaş, Y. E. (2012). Yaşlılarda laboratuvar testlerinin yorumlanması. *Klinik Gelişim Dergisi*, 25: 9-12.
- Ersoy, A. (2009). *Yaşam boyu öğrenme ve Türkiye'de halk kütüphaneleri*. Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Ersoy, A. ve Yılmaz, B. (2009). Yaşam boyu öğrenme ve Türkiye'de halk kütüphaneleri. *Türk Kütüphaneciliği Dergisi*, 23 (4): 803-834.
- Erzeybek, M. S. (2012). *Yaşlılarda farklı egzersiz yaklaşımlarının yaşlanmayı geciktirici etkilerinin karşılaştırmalı olarak incelenmesi*. Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Garzia, C. ve Debono, M. (2009). *Malta: Quality of work and employment of low-qualified*.
<https://www.eurofound.europa.eu/print/publications/report/2009/malta-quality-of-work-and-employment-of-low-qualified-workers> Erişim tarihi: 30.12.2018 17:17.
- Geray, C. (2002). *Halk eğitimi*. Ankara: İmaj Yayınevi.
- Gökalp, N. (2017). Yaşlılık ve Etik. *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 3(2): 209-219.
- Güneş, F. (1996). *Yetişkin Eğitimi (Halk Eğitimi)*. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi, Ankara: Ocak Yayınları.
- Hayat Boyu Öğrenme İzleme ve Değerlendirme Raporu. (2017).
<http://hbogm.meb.gov.tr/dosyalar/izlemedegerlendirmerapor/2017/mobile/index.html>
Erişim Tarihi: 27.12.2018 11:29.
- Hazer, O. ve Özsungur, F. (2017). Başarılı Yaşlanma Ölçeği (Byö) Türkçe versiyonu. *International Journal Of Education Technology And Scientific Researches*, 4:184-206.

- İçli, G. (2010). Yaşlılar ve yaşlılığın değerlendirilmesi: Denizli ili üzerine niteliksel bir araştırma. *Yaşlı Sorunları Araştırma Dergisi, 1*: 1-13.
- İlgar, L. ve İlgar, Ş. (2007). Yaşlılık dönemi ve yaşlının gelişim görevleri. *Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Dergisi, 7(1)*: 147-156.
- Kalınkara, V. (2016). *Temel Gerontoloji: Yaşlılık Bilimi*. Nobel Yayınları. Ankara.
- Karabacak, S. ve Kaygın, H. (2018). Uluslararası yetişkin becerileri araştırmasına (PIAAC) yönelik halk eğitimi merkezlerinde görev yapan eğitimcilerin görüşleri. *Turkish Studies, 13 (11)*: 745-762.
- Karagöz, Y. (2017). *SPSS Ve AMOS Uygulamalı Nicel-Nitel-Karma bilimsel araştırma yöntemleri ve yayın etiği*. Nobel Yayınları. Ankara.
- Karakaş, S. A. ve Durmaz, H. (2017). Yaşlılık dönemi psikolojik özellikleri ve moral *Kocatepe Tıp Dergisi, 18*: 32-36.
- Kaya, Eylem H. (2010). *Avrupa Birliği yaşam boyu öğrenme ve yetişkin eğitimi politikaları*. Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Kaygın, H. ve Yokuş İ. (2015). Yaşam boyu değerler eğitimi kurumları olarak camiler: hutbelerde değerler eğitimi. *International Journal of Science Culture and Sport (IntJSCS), 4*: 476-485.
- Kıran, İ. (2008). *Yaşam boyu eğitimin sağlanmasında halk eğitimi merkezlerinin değerlendirilmesi:Yüreğir Halk Eğitimi Merkezi örneği*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara
- Kızıloluk, H. (2002). *Öğretmenlik mesleğine giriş*. (Editör: Adil Türkoğlu). Mikro Yayınları. Ankara.
- Koç, M., Taş, S., Özkan, H., ve Yılmaz, E. (2009). *Türkiye’de yetişkin ve yaşam boyu eğitime yönelik lisans programı önerisi*. <http://www.eab.org.tr/eab/2009/pdf/339.pdf>.

- Komşu, U. C. (2014). Yaşlılık, yaşlı nüfusun sorunları ve yetişkin eğitimi. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 2(1): 370-389.
- MEB. (2010). “*Meslek eğitiminde meslek kurslarının değerlendirilmesi*”, Milli Eğitim Bakanlığı Eğitimi Araştırma ve Geliştirme Dairesi Başkanlığı, Ankara. http://www.meb.gov.tr/earged/earged/Mes_eg_mes_kurs_deg.pdf Erişim Tarihi: 27.12.2018 09.27.
- Menec, V.H. (2003). The Relation Between Everyday Activities and Successful Aging: A 6-Year Longitudinal Study. *Journal Of Gerontology: Social Science*, 58B/2, 74-82.
- Murat, S. (2009). *Dünden bugüne İstanbul’da yaygın eğitim*. İstanbul Ticaret Odası Yayınları, İnkılâp Kitabevi Baskı Tesisleri, İstanbul.
- Mutka, Kirsti A., Malanowski, N., Punie, Y. ve Cabrera, M. (2008). *Active Ageing and the Potential of ICT for Learning*. <http://ftp.jrc.es/EURdoc/JRC45209.pdf> Erişim Tarihi: 30.12.2018 17:38.
- Okçabol, R. (2006). *Halk Eğitimi (Yetişkin Eğitimi)*. (Üçüncü Baskı). Ütopya Yayınevi, Ankara.
- Öner, A. (2014). *Hayat boyu eğitimin sağlanmasında halk eğitimi merkezlerinin değerlendirilmesi: Yenişehir Halk Eğitimi Merkezi örneği*. Yüksek Lisans Tezi. Toros Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Mersin.
- Öz, F. (2002). Yaşamın son evresi: yaşlılık psikososyal açıdan gözden geçirme. *Kriz Dergisi*, 10(2): 17-28.
- Özengi, M. (2017). *Halk eğitimi merkezlerinin kursiyer görüşlerine göre değerlendirilmesi: Amasra halk eğitimi merkezi örneği*. Yüksek Lisans Tezi, Bartın Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Bartın.
- Özmete, E. (2012). Başarılı Yaşlanma. *Biz Bir Aileyiz Dergisi*, 1(1):1-5.
- Öztop, H. (2010). Yaşlılık dönemi ve tüketim. (Ed: M. Babaoğul ve A. Şener) *Tüketici Yazıları-II*, Hacettepe Üniversitesi Tüketici- Pazar- Araştırma- Danışma Test ve

Eğitim Merkezi (TÜPADEM Yayınları), Ankara: Comart Kurumsal İlişim Hizmetleri Ltd. Şti.

Sağcan, E. (2002). Halk eğitiminin milli eğitimin amaçlarına katkısındaki rolü. G. Ay (Haz.). *Ülkemizde Halk Eğitimi'nin Amacı Önemi ve Gerekliliği Sempozyumu*. 23-24 Mayıs 2001 (s.15-24). Ankara: Kültür Bakanlığı.

Sözen, F. (2014). *Yaşlılarda yaşam kalitesi ve yaşlılık algısı: Başkent Üniversitesi Ankara Hastanesi örneği*. Yüksek Lisans Tezi, Başkent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Şahoğlu, B. (2010). *Halk eğitim merkezlerinde düzenlenen kurslara devam eden yetişkinlerin katılım amaçları ve kurslara ilişkin görüşleri*. Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Şanlı, S. (2012). *Başarılı bir yaşlanma için yaşlı yetişkinlerin eğitim ihtiyaçlarının belirlenmesine yönelik bir araştırma*. Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Tatar, Z. (2009). *Yetişkinlerin kentleşme ve eğitim ihtiyaçlarına ilişkin görüşleri (Eskişehir ili örneği)*. Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Tanır, M. (2006). *Türkiye'de halk eğitim hizmetlerinin yönetimi ve halk eğitim merkezlerinin etkililiği üzerine alan araştırması*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Tez, E. (2014). *Halk eğitim merkezleri nakış kurslarına ve tercih nedenlerine ilişkin kursiyer görüşleri (Ankara ili örneği)*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Tezcan, M. (1982). Toplumsal değişme ve yaşlılık. *Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15. Ankara.

Tortop, Ö. (2010). *Avrupa Birliği hayat boyu öğrenme temel yeterlik alanları: Türkiye durumu*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

- Tufan, İ. (2002). *Antik Çağdan günümüze yaşlılık, Sosyolojik Yaşlanma*. Aykırı Yayıncılık, İstanbul.
- Tunçkanat, F. (2011). *Avrupa Birliği'nin yaşlı refahı ve yaşlılığa ilişkin politikaları*. Yaşlılar İçin Sosyal Politika Gündemi Konferans Kitabı, Ankara Üniversitesi Yaşlılık Çalışmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi. <http://yasam.ankara.edu.tr/wp-content/uploads/sites/259/2013/02/yasli%20lar-icin-sosyal-politika-gundemi1-kitap.pdf> Erişim Tarihi: 30.12.2018 16:55.
- Turan, S. (2005). Öğrenen toplumlara doğru Avrupa Birliği eğitim politikalarında yaşam boyu öğrenme. *Ankara Avrupa Çalışmaları Dergisi*, 5(1): 87–98.
- Ural, O. (2007). Türkiye’de yetişkin eğitiminin bugünkü durumu ve geleceği. *Öğrenen Toplum İçin Yetişkin Eğitimi Sempozyumu*. İstanbul.
- Vural, R., Özen, M. ve Yazıcı, S. (2018). *Başarılı Yaşlanma Algısı: Antalya’da bir semt polikliniği’ne başvuran farklı yaş gruplarından bireylerin yaşlılığa bakışı*. https://www.researchgate.net/publication/328760084_Basarili_Yaslanma_Algisi_Antalya'da_Bir_Semt_Poliklinigine_Basvuran_Farkli_Yas_Gruplarindan_Bireylerin_Yasliliga_Bakisi Perception of Successful Aging Perspectives on Old Age of Individuals from Dif. Erişim Tarihi: 09.01.2019 10:10.
- Yahyaoğlu, Recai. (2013). *Yaşlanma ve zaman algısı*. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Yancar, M. (2014). *Halk eğitimi merkezlerinde düzenlenen mesleki ve teknik kurslara devam eden yetişkinlerin bu kursları tercih etme nedenleri ve kursa ilişkin beklentileri (Menemen örneği)*. Yüksek Lisans Tezi, Okan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Yalçın, E. (2002). *Öğrenen ve öğreten arasındaki iletişimin yetişkin eğitimi süreci açısından değerlendirilmesi (Çankaya Halk Eğitim Merkezi ve 7. Akşam Sanat Okulu Merkez Müdürlüğü merkez kursları örneği)*. Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Yerli, G. (2017). Yaşlılık dönemi özellikleri ve yaşlılara yönelik sosyal hizmetler. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 52/10: 1278-1287.

Yıldırım, M. (2009). *Hayat boyu öğrenme kapsamında yaygın eğitim ve halk eğitimi merkezleri*. Ankara: Gazi Kitabevi.

Yüksel, S. (2011). *Diyarbakır halk eğitim merkezlerindeki takı tasarımı eğitim programının incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

World Health Organization (2002), *Active Ageing A Policy Framework, Noncommunicable Diseases and Mental Health Cluster*, Noncommunicable Disease Prevention and Helat Promotion Department.

İnternet Kaynaklar

Anadolu Ajansı. <https://www.aa.com.tr/tr/dunya/dunyada-yasli-nufusu-artiyor/1092916>
[Erişim tarihi 25.12.2018 09:47](#)

European Youth Portal. <https://europa.eu/youth/tr/article/54/14007> Erişim Tarihi:
12.27.2018 11:52.

MEB. (2006). https://ttkb.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2017_09/29165619_17_sura.pdf
[Meb Erişim Tarihi 26.12.2018](#) 14.50.

TDK. (2018). http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&kelime=YA%C5%9ELI
Erişim Tarihi, 13.12.2018 14.20.

TDK. (2018).
http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_yanlis&view=yanlis&kelimez=138
Erişim Tarihi: 26.12.2018 10:52.

TDK. (2018)
http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&kelime=yeti%C5%9Fkin%20e%C4%9Fitimi&guid=TDK.GTS.5b0b023f2f3256.18286538 Erişim
Tarihi: 27.12.2018 14:20.

TÜİK. (2017). *İstatistiklerle Yaşlılar*.
<http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=24644> Erişim Tarihi: 24.12.2018
16.55.

TÜİK. (2017). *Yetişkin Eğitimi*.
file:///C:/Users/user/Desktop/Yeti%C5%9Fkin_E%C4%9Fitimi_06.06.2017.pdf
Erişim Tarihi: 28.12.2018 15:22.

Unicankara. (2018). <http://www.unicankara.org.tr/today/3.html#3r> Erişim Tarihi
25.12.2018 09.45

HBO. (2018). <http://www.hbo.gov.tr/Hakkimizda/Onem> Erişim Tarihi:26.12.2018 16.50.

EKLER

EK- 1: Demografik Bilgiler

Kursa Katılanlar

- K1:** K, 50-55, İlkokul, Mefruşat
K2: K, 50-55, İlkokul, Mefruşat
K3: K, 50-55, İlkokul, Dikiş, Mefruşat
K4: K, 50-55, Lise, Giyim, Ahşap Boyama
K5: K, 56-60, İlkokul, Dikiş
K6: K, 50-55, İlkokul, Dikiş
K7: K, 66-70, Okuryazar, İngilizce, Dikiş
K8: K, 50-55, İlkokul, Dikiş
K9: K, 50-55, Diğer, Okuma-yazma
K10: E, 50-55, Lisans, Bilgisayar
K11: E, 56-60, Lise, Bağlama
K12: K, 50-55, Okuryazar, Okuryazarlık, Dikiş
K13: K, 50-55, Lisans, Diksiyon
K14: E, 50-55, Lisans, İngilizce
K15: K, 50-55, Lise, İngilizce
K16: K, 50-55, Lise, Bilgisayar, İngilizce
K17: K, 50-55, İlkokul, Nakış, Bilgisayar, İş güvenliği, İngilizce
K18: K, 50-55, Ortaokul, Nakış
K19: K, 50-55, Lisans, Arapça, İngilizce
K20: K, 61-65, Ortaokul, İngilizce
K21: E, 50-55, İlkokul, Bilgisayar
K22: E, 56-60, Ortaokul, Bilgisayar
K23: E, 50-55, Lise, Bilgisayar
K24: E, 56-60, Lisans, İngilizce, Bilgisayar
K25: K, 56-60, Okuryazar, Mefruşat, Nakış
K26: K, 50-55, İlkokul, Mefruşat, Bilgisayar
K27: K, 56-60, Lisans, İngilizce, Bilgisayar, Nakış
K28: E, 50-55, İlkokul, Bağlama
K29: K, 50-55, Lise, Nakış
K30: K, 50-55, Lise, Mefruşat, Nakış
K31: K, 50-55, Lise, Mefruşat
K32: K, 50-55, Lise, Mefruşat
K33: K, 61-65, Lise, Mefruşat, İngilizce, Kur-an Kursu
K34: K, 50-55, Lisans, Mefruşat, Nakış, Resim
K35: K, 50-55, Lise, Sırma, Ahşap boyama, Çini, Resim
K36: K, 50-55, Lise, Sırma, Mefruşat
K37: K, 50-55, Ortaokul, Sırma
K38: K, 50-55, Lisans, Resim

- K39:** K, 50-55, Lisans, İşaret dili
K40: K, 50-55, Lise, İngilizce, Diksiyon, İşaret dili
K41: K, 50-55, Ortaokul, İşaret dili
K42: K, 50-55, Lise, Bilgisayar, İngilizce, İşaret dili
K43: K, 50-55, Lise, Bilgisayar, İngilizce
K44: K, 50-55, Diğer, Diksiyon, İşaret dili
K45: K, 50-55, Lise, İşaret dili
K46: K, 50-55, Diğer, İşaret dili
K47: K, 61-65, Ortaokul, İşaret dili
K48: K, 50-55, Diğer, İngilizce, İşaret dili
K49: K, 56-60, Diğer, İşaret dili
K50: K, 50-55, Lisans, İşaret dili
K51: K, 50-55, Diğer, İşaret dili
K52: K, 50-55, Lisans, İşaret dili
K53: E, 50-55, Lise, İşaret dili
K54: K, 50-55, Lise, Bilgisayar, Diksiyon, Sırma, Nakış
K55: K, 50-55, Lise, Mefruşat
K56: K, 50-55, Lisans, Nakış
K57: K, 50-55, Ortaokul, Mefruşat
K58: K, 56-60, İlkokul, Mefruşat
K59: K, 50-55, Ortaokul, Dikiş, Arapça
K60: K, 50-55, Lisans, Dikiş
K61: K, 50-55, İlkokul, Dikiş
K62: K, 50-55, Lise, Nakış
K63: K, 50-55, Lisans, Resim, Diksiyon, Bilgisayar, İşaret dili
K64: K, 50-55, Lisans, Bilgisayar
K65: K, 50-55, İlkokul, Mefruşat
K66: K, 56-60, Diğer/Önlisans, Mefruşat
K67: K, 50-55, İlkokul, Mefruşat
K68: K, 56-60, İlkokul, Mefruşat
K69: K, 50-55, İlkokul, Mefruşat
K70: K, 56-60, İlkokul, Mefruşat
K71: K, 61-65, İlkokul, Ahşap sanatları, Giyim
K72: K, 50-55, Lise, Mefruşat, Giyim
K73: K, 50-55, Lisans, Sim sırma, İngilizce
K74: K, 50-55, İlkokul, Sırma, Kuran
K75: K, 50-55, Lisans, Sırma
K76: K, 50-55, İlkokul, Nakış, Sırma
K77: K, 50-55, İlkokul, Mefruşat, Nakış
K78: K, 50-55, Ortaokul, Mefruşat, Nakış
K79: K, 56-60, Lise, Kuaförlük
K80: K, 56-60, Ortaokul, Dikiş
K81: K, 56-60, Lise, Nakış

- K82:** K, 50-55, İlkokul, Dikiş
K83: K, 56-60, Diğer, Sırma
K84: E, 50- 55, Lise, Bilgisayar
K85: K, 56-60, İlkokul, Mefruşat, Nakış

Kursa Katılmayan Katılımcılar

- B85:** E, 56-60, İlkokul
B84: K, 50-55, İlkokul
B83: K, 50-55, Okuryazar
B82: K, 50-55, Lise
B81: E, 50-55, Lise
B80: K, 56-60, İlkokul
B79: K, 56-60, Okuryazar
B78: K, 50-55, Okuryazar
B77: K, 56-60, İlkokul
B76: K, 50-55, Ortaokul
B75: K, 50-55, Lise
B74: K, 56-60, Okuryazar
B73: E, 50-55, İlkokul
B72: K, 50-55, İlkokul
B71: K, 50-55, Lise
B70: K, 56-60, Lise
B69: E, 50-55, Lise
B68: K, 61-65, Okuryazar
B67: K, 50-55, İlkokul
B66: K, 56-60, İlkokul
B65: E, 50-55, Ortaokul
B64: K, 56-60, Okuryazar
B63: K, 50-55, Ortaokul
B62: K, 50-55, Lise
B61: K, 50-55, İlkokul
B60: K, 50-55, Ortaokul
B59: E, 66-70, Diğer
B58: E, 50-55, Lise
B57: K, 61-65, Okuryazar
B56: K, 50-55, Ortaokul
B55: K, 56-60, Diğer
B54: K, 56-60, Okuryazar
B53: K, 50-55, Diğer
B52: K, 50-55, Okuryazar
B51: E, 50-55, Lise
B50: K, 50-55, Lise,
B49: K, 50-55, Lisans

B48: K, 56-60, İlkokul
B47: K, 61-65, Diğer
B46: E, 50-55, Lise
B45: K, 56-60, Okuryazar
B44: K, 50-55, Okuryazar
B43: K, 50-55, Lise
B42: K, 50-55, Ortaokul
B41: K, 56-60, Okuryazar
B40: K, 50-55, Lise
B39: K, 50-55, Lisans
B38: K, 50-55, Diğer
B37: K, 50-55, Lise
B36: E, 50-55, Diğer
B35: K, 56-60, İlkokul
B34: K, 56-60, Diğer
B33: K, 50-55, Lise
B32: K, 61-65, İlkokul
B31: K, 56-60, Okuryazar
B30: K, 56-60, Diğer
B29: K, 61-65, İlkokul
B28: E, 61-65, Okuryazar
B27: K, 56-60, Diğer
B26: K, 50-55, Lisans
B25: E, 50-55, İlkokul
B24: K, 56-60, Ortaokul
B23: K, 61-65, Okuryazar
B22: E, 50-55, Ortaokul
B21: K, 50-55, Lise
B20: K, 56-60, Ortaokul
B19: E, 50-55, Lisans
B18: K, 56-60, Ortaokul
B17: K, 61-65, Okuryazar
B16: K, 56-60, İlkokul
B15: K, 50-55, İlkokul
B14: E, 50-55, Ortaokul
B13: K, 56-60, Okuryazar
B12: E, 56-60, Lise
B11: K, 50-55, İlkokul
B10: K, 56-60, Okuryazar
B9: K, 50-55, İlkokul
B8: K, 50-55, Lisans
B7: E, 56-60, Diğer
B6: K, 50-55, Lisans

B5: K, 50-55, İlkokul

B4: E, 56-60, Ortaokul

B3: K, 66-70, Diğer

B2: E, 66-70, İlkokul

B1: E, 50-55, Ortaokul

EK- 2: Başarılı Yaşlanma Ölçeği

Aşağıda bireyin kendi yaşlılığını nasıl hissettiğini değerlendiren ifadeler bulunmaktadır. Her bir ifadeyi dikkatlice okuyun ve her bir ifadenin sizin için ne kadar geçerli olduğunu 7 puanlık ölçeği kullanarak belirtiniz.

Kesinlikle katılıyorum= 7

Katılıyorum = 6

Kısmen katılıyorum= 5

Kararsızım= 4

Kısmen katılmıyorum= 3

Katılmıyorum= 2

Kesinlikle katılmıyorum= 1

(Not: Kararsızım seçeneğini mümkün olduğunca az kullanmaya çalışınız)

Başarılı Yaşlanma Ölçeği (BYÖ)

Maddeler	Kesinlikle katılıyorum	Katılıyorum	Kısmen katılıyorum	Kararsızım	Kısmen katılmıyorum	Katılmıyorum	Kesinlikle katılmıyorum
Madde 1: İşler eskiden olduğu gibi gitmediğinde, aynı sonuca ulaşana kadar başka yollar denemeye devam ederim							
Madde 2: Zor zamanlarda durumun üstesinden gelmek için metanetli olmaya gayret gösteririm							
Madde 3: Üretken faaliyetler sayesinde yaşama aktif olarak bağlıyım							
Madde 4: Mümkün olduğunca uzun süre bağımsız kalmak için çabalıyorum							
Madde 5: Hastalık ve sakatlıklardan uzak kalmak için elimden geleni yapıyorum							
Madde 6: Yaşlandıkça bedenimi ve zihnimi iyi bir şekilde korumaya çalışıyorum							
Madde 7: Düzenli sosyal ilişkiler sayesinde yaşama aktif şekilde bağlıyım							
Madde 8: Benim için önemli olan hedeflere ulaşmak için her türlü çabayı gösteriyorum							
Madde 9: Yoluma ne çıkarsa çıksın, baş edebilirim							
Madde 10: Sağlıklı yaşam tarzı alışkanlıklarını kazanmak için çabalıyorum							

EK- 3: Görüşme Formu

DEMOGRAFİK BİLGİLER

Cinsiyet: E () K ()

Yaş: 50-55 () 56-60 () 61-65 () 66-70 () 71 ve üzeri ()

Eğitim Durumu: Okuryazar () İlkokul () Ortaokul () Lise () Lisans () Diğer ()

Halk Eğitim Merkezlerinde Düzenlenen Kurslara Katıldınız mı?

Evet () Hayır ()

Cevap Evet ise;

Halk Eğitim Merkezlerinde Düzenlenen Hangi Kurslara Katıldınız?

.....

1. Başarılı Yaşlanma kavramını nasıl tanımlarsınız? Neden?
2. Hayat boyu öğrenmenin başarılı yaşlanmaya etkisi olduğunu düşünüyor musunuz? Nasıl?
3. Düzenlenen kurslara katılma nedeniniz nedir?
4. Katılmış olduğunuz kursların başarılı yaşlanmaya etkisinin olduğunu düşünüyor musunuz? Nasıl?
5. Düzenlenen kurslara katılmama nedeniniz nedir?
6. Düzenlenen kurslara katılmış olsaydınız daha başarılı bir yaşlanma süreci geçireceğinizi düşünür müydünüz? Neden?

EK- 4: Ölçek Kullanım İzin Maili

Alıcı: ohazer, ozsungur ▾

Merhaba sayın hocalarım,

Ben Aslıhan Yetiş, Bartın Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yaşam Boyu Öğrenme Bilim Dalında Yüksek Lisans yapmaktayım. Şuan yüksek lisans tez dönemindeyim. Danışman hocam olan sayın Dr. Öğr. Üyesi Seçil Eda Özkayran ile Halk eğitim merkezindeki kursların başarılı yaşlanmaya etkisini incelemek amacıyla çalışma yapmayı planlıyoruz. Çalışmamızda Onayınız olursa Başarılı Yaşlanma Ölçeğini Kullanmak istiyoruz.

Saygılarımla.

...

ohazer@hacettepe.edu.tr

Alıcı: Fahrj, ben ▾

17 Eki 2018 Çar 16:08 ☆ ↩ ⋮

Sevgili Aslıhan Yetiş

Ekte Başarılı Yaşlanma Ölçeğine ilişkin dosya bulunmaktadır.

Çalışmalarınızda bu ölçeği kullanmanız bizi memnun edecektir. Başarılı

Yaşlanma Ölçeğini tabiki kullanabilirsin. İlgine teşekkür eder,

çalışmalarında başarılar dilerim.

Prof. Dr. Oya Hazer

ÖZ GEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Adı Soyadı Aslıhan Yetiş ABALI
Doğum Yeri ve Tarihi Kahramanmaraş / 19.06.1993

Eğitim Durumu

Lisans Öğrenimi Bartın Üniv. Edebiyat Fak. Sosyoloji Bölümü
Yüksek Lisans Öğrenimi Bartın Üniv. Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Yaşam Boyu Öğrenme ABD

Bildiği Yabancı Diller İngilizce

Bilimsel Faaliyetler

- 1- Yetiş, A. (2017). Cam tavan sendromuna ilişkin öğretmen görüşleri. (bildiri sunumu). VII. Uluslararası Eğitimde Araştırmalar Kongresi, Çanakkale.
- 2- Yetiş, A. (2018). Rehberlik servislerinin kriz yönetimine ilişkin öğretmen görüşleri. (bildiri sunumu). 17. Uluslararası Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Sempozyumu, Ankara.
- 3- Yetiş, A. (2018). Üniversite öğrencilerinin E- Sağlık okuryazarlık düzeylerinin incelenmesi (bildiri sunumu). 17. Uluslararası Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Sempozyumu, Ankara.

İş Deneyimi

Çalıştığı Kurumlar

- 1- 2016-2018 Özel Bartın Uğur Temel Lisesi – Rehber Ö.
- 2- 2019 – Özel Bartın Bahçeşehir Koleji Deniz Anadolu Lisesi – Rehber Ö. (Halen devam)

Projeler ve Eğitimler

- 1- Engelli İstihdam Zirvesi – 02-06/10/2013 – İstanbul
- 2- İnternetle Hayat Kolay Projesi Eğitmen Eğitimi – 28-02/02-03/2014 – Ordu
- 3- Burak Törün ile Etkili Sunum Becerileri Semineri 2015 – Bartın
- 4- Genç Dostu Kentler Endeksi Projesi – 28-04/01-05/2016 – Kuşadası
- 5- AB Projeleri – Avrupa Gönüllü Hizmeti Programı Kısa Dönem Hareketlilikler (Proje koordinatörü)

İletişim

E-posta Adresi

aslihanyetiss@gmail.com

Tarih

05/02/2020 Tez sınav tarihi